

4/2023

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
APRIL – MALI TRAVEN

Leica Fortis 6

Odlični vsestranski strelni daljnogledi za lov

- lahki in kompaktni
- kakovostna optika z izrazitimi kontrasti
- fino nastavljiva rdeča pika
- 6x razpon povečave
- 10 let garancije
- izdelava in servis v EU

na voljo tudi
z montažno
letvijo

OPTICS
TRADE

Poskenirajte
kodo za več
informacij

Nakup je možen na spletni strani www.optics-trade.eu ali
v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več informacij
nas pokličite na 031 770 520 (Optics Trade).

OD 500€ NAPREJ
MILE SERIJA Termalni monokular

M20 serija - M40 serija - M60 serija

 Mars Commerce

Poslovna cona A10, 4208 Šenčur
www.mars-commerce.si
www.pixfra.si

OD 1500€ NAPREJ
RANGER SERIJA Termalni monokular

DOBAVLJIVO TAKOJ!
3 LETA GARANCIJE

OD 1600€ NAPREJ
CHIRON SERIJA
Toplotni obseg
Spretni nastavek

Ujemi trenutek!

 04 280 74 00 / 04 280 74 03

info@mars-commerce.si
jaka@mars-commerce.si

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CVI., št. 4
april – mali traven

Lovlec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:
Jasna Kovačič Siuka

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik: dr. Arpad Köveš
Marjan Gselman, Jurij Lampe,
dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič,
Ivan Kuljaj

Lektorica in korektorica:
Marjetka Šivic

Tehnični urednik: Milan Samar

Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija. Ta številka je izšla v 22.000 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovlec pošljite na e-naslov lovlec@lovska-zveza.si v Wordovem dokumentu, podpisane in žigosane uradne dopise pa skenirane ali po navadni pošti. Fotografije sprejemamo prav tako po e-pošti v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografije, ki se ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, lahko svoje fotografije, namenjene za banko fotografij revije Lovlec ter Zlatorogove in Strokovne knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem dogovoru po katerem od elektronskih transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij pred objavo v reviji Lovlec oziroma Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovlec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovlec

Foto: Lojze Avsenik

IZ VSEBINE:

M. Rajkovič:	Trajnostno upravljanje divjadi in varstveni statusi vrst	164
L. Bradač:	Predsednikov pogled	165
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		166
LOVSTVO		168
R. Bernik:	Uspehi in načini reševanja prostoživečih živali v tujini	168
DREVESNE VRSTE		172
M. Kišek Vovk:	Šipek	172
LOVSKO OROŽJE		175
G. Hodnik:	Risanica Blaser R8, kal. 8,5 X 55, na testu	175
PO LOVSKEM SVETU		180
F. Ekar:	33. Mednarodni sejem lova in ribištva Visoki lov	180
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		182
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		183
B. Šimenc:	Zgodbe o pujsih	183
LOVSKO PESNIŠTVO		186
B. Grošelj:	Krog slovesa	186
LOVSKA ORGANIZACIJA		187
M. Toš:	Občni zbor LZ Maribor o aktualnih temah	187
T. Golob:	Sestanek o upravljanju z jelenjadjo	188
B. Kunej:	Slavnostno odprtje nove zbiralnice uplenjene divjadi v LD Starše	188
A. Martinčič:	Kompak Mirna 2022	189
M. Koritnik:	Izvir Zuštovac	189
B. Kunej:	Razstava lovskih trofej v Pohorskem LGB v letu 2022	189
P. Novak:	Posvet in predavanje o lovskem orožju v LD Velika Polana	190
T. Golob:	Sedemdeset let LD Puščava	139
F. Rotar:	Odprtje novih lovskih prostorov v centru Črne	140
M. Toš, S. F. Kropce:	ZLD Ptuj - Ormož izdala in predstavila zbornik	141
M. Cirar:	Izgradnja bivaka v Grobovšci	142
JUBILANTI		191
MLADI IN LOVSTVO		192
U. Hren:	LD Ribnica izpeljala lovsko delavnico za otroke in mladino	192
M. Kišek Vovk:	Nutrija in pižmovka	193
LOVSKA KRIŽANKA		194
LOVSKI OPRTNIK		195
B. Zakrajšek:	Praznovanje kulturnega praznika in odprtje novih prostorov Naravovarstveno nadzorne službe JZ TNP	195
F. Ekar:	Spominska plošča poklicnemu lovcu Jožetu Maliju in nekdanjemu ZGD Kozorog - Kamnik	197
I. Kuljaj:	Aprila bo 3. Mednarodna lovška salamijada	198
Š. Vesel:	Tradicionalni lov z ženami v LD Jezero Komen	198
M. Toš:	KPL Celovec in LZ Maribor utrjuje sodelovanje	199
NIJZ:	Z udeležbo v Programu Svit do boljšega zdravja!	200
M. Toš:	Raje na lovu kot na dvoru	201
I. Kuljaj:	Lovci - vinarji: Miro Erzetič	201
V SPOMIN		202
LOVSKA KINOLOGIJA		203
KZS:	Koledar lovsko-kinoloških prireditev za leto 2023	203
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	210

SLIKA NA NASLOVNICI:

Kuna belica (*Martes foina*)

Foto: Iko Krašovec

Na računalnik natisnjene prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljavanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Uredništvo se je potrudilo, da bi našlo vse imetnike avtorskih pravic. Če mu kljub trudu to morda ni v celoti uspelo, avtorje prosimo, naj stopijo v stik z uredništvom. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalac).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5. – 31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9. – 31. 12.

mladica:

1. 5. – 31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

teleta:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

teleta:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8. – 28. 2.

ovca:

1. 8. – 31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1. – 31. 12.

svinja:

1. 7. – 31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1. – 31. 12.

Poljski zajec

1. 10. – 15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11. – 28. 2.

Jazbec

1. 8. – 31. 12.

Lisica

1. 7. – 15. 3.

Šakal

1. 7. – 15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8. – 31. 3.

Navadni polh

1. 10. – 30. 11.

Alpski svizec

1. 9. – 30. 10.

Pižmovka

1. 1. – 31. 12.

Nutrija

1. 1. – 31. 12.

Fazan

1. 9. – 28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9. – 15. 11.

Raca mlakarica

1. 9. – 15. 1.

Šoja

1. 8. – 28. 2.

Sraka

1. 8. – 28. 2.

Siva vrana

1. 8. – 28. 2.

Medved in volk

Po veljavni Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Trajnostno upravljanje divjadi in varstveni statusi vrst

Marko Rajkovič,
član Uredniškega odbora glasila
Lovec, Zlatorogove in Strokovne
knjižnice ter spletne strani LZS
in član Komisije za lovski
informacijski sistem

ohranjanja in varovanja vrst ter njihovega življenjskega okolja.

Poleg nacionalne zakonodaje – Zakona o divjadi in lovstvu, Zakona o ohranjanju narave, Uredbe o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah – sta varovanje in trajnostna raba živalskih vrst opredeljena tudi z mednarodnimi in regionalnimi dogovori (konvencijami) ter evropsko zakonodajo (direktive, uredbe in sklepi). Našteti dokumenti obravnavajo živalske vrste z različnimi varstvenimi statusi in upravljanji. Kar zadeva naše lovne vrste, so pomembne Konvencija o varstvu prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov (Bernska konvencija), Direktiva sveta o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst (Direktiva o habitatih), Direktiva o ohranjanju prostoživečih ptic (Direktiva o pticah) in Uredba o preprečevanju, obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (Uredba o ITV). V skladu z Uredbo o ITV so v Sloveniji od lovnih vrst sesalcev na seznamu nutrija, pižmovka in rakunasti pes, za katere velja, da jih je prepovedano posedovati, uvoziti, gojiti in izpustiti v naravo. V Direktivi o pticah so med drugimi vrstami prostoživečih ptic navedene v prilogi IIIA tudi fazan, jerebica (gojena), mlakarica in v prilogi IIB siva vrana, šoja ter sraka. Vse omenjene vrste ptic je dovoljeno loviti skladno z nacionalno zakonodajo in za omenjene vrste v prilogi IIIA je dovoljena tudi prodaja zakonito odlovljenih ptic. Bernska konvencija opredeljuje varstvo prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih okolij. V njeno prilogo III so uvrščene vrste, s katerimi je dovoljeno upravljati na način, da ne ogrozimo njihovega obstoja ali izginja-

Lov divjadi je pomemben del kulture, ki je nekoč ljudem omogočal preživetje. Dandanes je lovska dejavnost poleg gospodarske predvsem način trajnostnega upravljanja populacij divjadi in ohranjanja biotske pestrosti (biodiverzitete). Z vse večjimi človekovimi vplivi na okolje je bila ključna zakonska ureditev za ohranitev naravnih virov. Na nacionalni in mednarodni ravni so sprejeti številni pravni akti varstva na več nivojih z namenom

nja. V prilogi III Bernske konvencije so v Sloveniji od lovnih vrst navedene evropska srna, navadni jelen, gams, kuna belica, kuna zlatica, jazbec, navadni polh, svizec in mlakarica. Direktiva o habitatih je direktiva o ohranjanju naravnih habitatov in prostoživečih živalskih ter rastlinskih vrst v Evropski uniji. V prilogi V Direktive o habitatih so v Sloveniji lovne vrste gams, kozorog, kuna zlatica in šakal. Te vrste so v interesu skupnosti, pri katerih za odvzem iz narave lahko veljajo ukrepi upravljanja, če odstopanje ne škoduje vzdrževanju ugodnega stanja ohranjenosti populacij zadevne vrste na njihovem naravnem območju razširjenosti.

Agencija Republike Slovenije za okolje skupaj s sedmimi projektnimi partnerji v projektu LIFE NarcIS vzpostavlja nacionalni naravovarstveni sistem, ki bo na enem mestu omogočal vpogled v različne baze podatkov. Podatkovno skladišče sistema NarcIS bo zgrajeno iz treh podatkovnih sklopov:

- biodiverziteta, ki bo obsegala podatke o vrstah, taksonomskem katalogu vrst in njihovih najdbah,
- podporni podatki, ki nastanejo in jih vzdržujejo zunaj naravovarstva in bodo vsebovali prostorske sloje (vode, kmetijstvo, gozdarstvo, gospodarska javna infrastruktura in druge),
- varstva narave, kjer bodo zbrani podatki zjemali varstvene statute in podatke iz postopkovnih in nepostopkovnih dejavnosti varstva narave.

Podatki iz portala NarcIS bodo dostopni javnosti glede na različen uporabniški nivo. Na voljo bo spletni pregledovalnik za splošno javnost, za registrirane uporabnike bodo na voljo tudi orodja za prostorske analize podatkov.

Upravljanje s populacijami divjadi je trajnostno načrtovana raba naravnega vira, ki je prepoznana kot družbeno koristna dejavnost s številnimi ekosistemskimi, ekonomskimi in sociološkimi pozitivnimi vplivi. Trajnostno usmerjen lov ne ogroža ohranitve živalskih vrst ali njihovih populacij v ugodnem stanju, temveč ima številne pozitivne učinke za ohranitev vrst in biotske pestrosti. Upravljanje s populacijami v najširšem pomenu ne pomeni samo lova, temveč aktivno varovanje vrst, ki je učinkovitejše od pasivnega varovanja, kar prepoznavajo in spoštujejo tudi v številnih razvitih evropskih državah.

»Trajnostno usmerjen lov ne ogroža ohranitve živalskih vrst ali njihovih populacij v ugodnem stanju, temveč ima številne pozitivne učinke za ohranitev vrst in biotske pestrosti.«

Predsednikov pogled

Prispevek bom začel s pobudo starešine gorenjske lovske družine, ki me je pozvala, naj ukrepam, ker je bila izdana odločba za odstrel divje svinje v času lovopusta. Vsi vemo, da uradno v tem primeru nismo stranka v postopku. Odločbo za odstrel v času lovopusta divjih svinj je izdalo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) na prošnjo oziroma vlogo stranke v postopku – Območnega združenja upravljalcev lovišč (OZUL) Gorenjske. Zato na pozive lovske družine, ki je članica tega OZUL-a, lahko odgovorimo le, da Lovska zveza Slovenije ni bila pobudnica tovrstnega predloga. Seveda smo opravili klice in pogovore z vpletenimi. Ob tem je edini mogoč argument afriška prašičja kuga (APK). Vendar ne glede na to, da je v sosednjih državah (Madžarska, Avstrija) že prisotna in lovci prejema nadomestilo za del stroškov zaradi lova na divje prašiče, pa bolezen še ni izbruhnila pri nas. V Etičnem kodeksu slovenskih lovcev je v

Mag. Lado Bradač,
predsednik Lovske zveze
Slovenije

10. členu pojasnjeno, kako naj lovec ravna ob dvomljivih odločitvah: »Kadar lovec na lovu dvomi o pravilni odločitvi, le-ta vedno odloči v korist divjadi.« Nikakor ni etično odstreliti vodeče svinje, če je zdrava in uspešno vodi oziroma skrbi za mladiče!

Glede na podatke iz Lisjaka ugotavljam, da gorenjski lovci spoštujejo Etični kodeks. Ne letos in ne leta 2022 niso odstrelili divjih svinj v času lovopusta. Tudi lani je namreč MKGP izdalo podobno dovoljenje! Večkrat sem bil prisoten ob zaprisegi Etičnega kodeksa slovenskih lovcev novih gorenjskih lovcev. Ob takih priložnostih rad poudarim, da je vsa nova tehnologija (nočna optika, termovizija) zgolj pripomoček v rokah etičnega lovca, ki mu predvsem omogoči, da lahko bolje oceni oziroma natančneje zadene divjad ter mu tako da možnost za strel, ki ne bo v nasprotju z določili Etičnega kodeksa slovenskih lovcev. Tudi zaradi nove tehnologije je odgovornost na strani lovca večja. Verjetno tu ni treba vpletati MKGP ali drugih deležnikov, razčistiti bomo morali v svojih vrstah. Po drugi strani pa število izdanih tovrstnih dodatnih dovoljenj kaže, da se bomo morali o nekaterih spremembah pogovoriti. Zagotovo so mogoče spremembe, da bo takih odločb manj oziroma jih ne bo.

21. februarja je v dvorani Državnega sveta potekal tudi posvet na temo Vplivi populacije velikih zveri na kmetijstvo, podeželje in krajino, ki sta se ga udeležila ministrica Irena Šinko in minister Uroš Brežan. Tokrat je bila priložnost, da v živo spregovorimo o upravljanju s prostoživečimi živalskimi vrstami, med katerimi so tudi zavarovane vrste velikih zveri. Upravljanju na podlagi sprejete strategije upravljanja mora slediti ustrezno normativno urejanje njihovega varstva, v okviru katerega je tudi odvzem iz narave. Odločitev Upravnega sodišča, sprejeta lani, bo dolgoročno vplivala na politiko trajnostnega upravljanja z vsemi zavarovanimi prostoživečimi živalskimi vrstami, tudi velikih zveri, ki mora temeljiti na strokovnih izhodiščih. Ob tem pa se moramo vsi zavedati, da je pri preveč številni populaciji zavarovanih vrst velikih zveri odvzem z odstrelom le eden od načinov upravljanja. Če želimo z rjavim medvedom in tudi volkom trajnostno upravljati, mora tudi država zagotoviti, da lov ne bo potekal poleti in da se bodo izvajali vsi drugi ukrepi, da bomo lahko sobivali z velikimi zvermi v kulturni krajini. Vsekakor pa je bila Habitatna direktiva sprejeta v 90-ih letih in takrat so bile povsem drugačne razmere kot zdaj, leta 2023. Zato je upravičeno pričakovati razpravo in pogovor o spremembah!

Šele po posvetu je Ministrstvo za naravne vire in prostor (MNVP) začelo z aktivnostmi, ki vodijo v smer aktivnega upravljanja v skladu z odločitvijo sodišča. Posnetek posveta je na spletu in si ga lahko ogledate. Meni osebno pa se ob tem vedno poraja vprašanje, zakaj težav ni mogoče rešiti v dialogu in razumnem pogovoru. Ministra

Brežana smo pol leta prosili za sestanek in ob takšnem nerazumevanju naših argumentov je čas, da smo pri zahtevah odločnejši. Čaka nas še vrsta izzivov na tem področju. V pripravi je tudi monitoring in pomembno je, da pred začetkom dorečemo pogoje sodelovanja.

Drugi obsežen paket pa je nastal s predlogom za spremembo lovske zakonodaje. Objavljen je bil na e-demokraciji in posredovali smo ga tudi našim članicam s predlogi pripomb na obstoječe gradivo. Do konca meseca je rok za odgovor. Sam osebno sem zelo zadovoljen, da je že v prvem členu rešitev, ki vrača »lastništvo divjadi« – divjad tako ne bo nikogaršnja last. Seveda ni nujno, da končna rešitev vsebuje zapis lastništva, želimo pa, da ima divjad skrbnika in da se država zaveda te odgovornosti do vseh prostoživečih živali. Druga rešitev, ki je zapisana v prehodnih določbah, pa vrača odvzeta

zemljišča lovskim družinam. Po vseh teh letih pregovarjanja bo vsaj zame osebno to eden večjih uspehov! Spoznanje, da država ne sme vzeti zemljišča lovski družini, ki ga je na primer kmetu plačala z lastnim denarjem in ga je kupila za namene delovanja lovske družine, bo, če bo ta predlog spremembe zakona sprejet, eno od ključnih ravnanj, da bomo tudi lovci zaupali v sistem. Še vedno ne morem verjeti, da nam Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije s pomočjo zakonskih določb jemlje zemljo, ki smo jo plačali in nekatere lovske družine celo vpisale v zemljiško knjigo. Zato sta obe rešitvi v predlogu sprememb novega lovskega zakona zagotovo odločitvi, ki bosta zapisani v zgodovino in že zato lahko trdim, da je zakon dober. Seveda pa je še veliko rešitev, ki jih lahko spremenimo ali nadgradimo in tudi zato je v javni razpravi. Na tem mestu NE morem opisati vseh naših predlogov. Na Lovski zvezi Slovenije imamo veliko dela z obravnavo in predlogi za popravke načrtovanih sprememb lovskega zakona. Dela poteka v strokovni službi pa tudi v komisiji za organizacijska in pravna vprašanja. A dejstvo je, da pri nekaterih rešitvah težko nasprotujemo v celoti. Tako je vezica, ki naj bi jo lovec namestil na uplenjeno divjad ob uplenitvi, če preberemo opis obrazložitve tega člena, smiselna. Ampak če bo zagotovljena sledljivost od gozda do krožnika in na tej poti vedno mogoča kontrola, zakaj bi potem morali še vedno predložiti materialne dokaze – čeljusti. Ni več potrebe, da bi hektolitri peroksida uporabljali za čiščenje in prekuhanje čeljustnic. Res smo edina država, ki nima evidence lovskih gostov! Vendar naj bo izdaja dovolilnice v elektronski obliki in prispevek za »trajnostno upravljanje«, ki ga lovci naredimo z volonterskimi urami, naj pripada upravljavcu lovišča. Podobno bi pričakoval, da bi končno uredili vse evidence in zbiranje osebnih podatkov, a žal temu ni tako. Razočaran sem tudi nad delom, ki ureja pooblastila lovskega čuvaja in njegove naloge. Žal so pooblastila arhaična in neučinkovita. Tudi glede tega bomo podali predlog spremembe. Del koncesije, ki pripada občinam, nekatere dodelijo lovskim družinam. Veliko pa se ne porabi v skladu z določbami Zakona o divjadi in lovstvu, ki določa sprejem ustreznih aktov v občini; prenekatera občina jih od leta 2008 sploh ni sprejela. Če nimajo interesa, predlagamo, da se ta določba spremeni in denar nameni za opravljanje lovskočuvajske službe. Takih pripomb je veliko in jih bomo z argumenti skušali uveljaviti v procesu nastajanja sprememb zakona. V zadnjih letih smo pridobili določene izkušnje in smo bili pri tem uspešni. Vsekakor pa lahko rečem, da sta ključni in pomembni rešitvi že v osnutku zakona.

V času pisanja tega prispevka je bil pred nami Celjski sejem in veliko dela nas je še čakalo. Ko berete ta zapis, že lahko ocenite, ali je bil uspešen ali ne. Vsekakor so sejmi vedno priložnost za pogovor v živo.

Foto: Janez Tarman

POGLEDI NA UPRAVLJANJE Z ZVERMI RAZLIČNI, MINISTER BREŽAN NAPOVEDAL DELOVNO SKUPINO

STA, 21. 2. 2023 – V Državnem svetu so predstavniki različnih strok predstavili raznovrstna mnenja glede problematike upravljanja z zvermi. Med drugim so kmetje ob pretresljivih posnetkih opozorili tudi na veliko negmotno škodo zaradi napadov na pašne živali, minister Uroš Brežan pa je ob stališču varovanja zveri napovedal ustanovitev posebne skupine. »Imamo ugodno populacijo zveri, druga populacija, to so kmetje, pa hitro pada. Narediti moramo več, da kmetije ne bodo propadale, ob tem pa so možni hitri, interventni ukrepi,« je v razpravi med drugim dejal kmet in lovec Florijan Peternelj iz Ilirske Bistrice. Podobno so opozorili tudi številni drugi kmetje in njihovi predstavniki. Predsednik Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pri državnem svetu Branko Tomažič, ki je vodil posvet, pa je ocenil, da so kmetje nemočni pred »kavč naravovarstveniki« in pred – po njegovem nerazumnim – ščitjenjem zveri. »Kljub večkratnim razpravam in posve-

tom v minulih letih se razmere za kmeta niso izboljšale,« je dodal. Zato komisija državnega sveta od pristojnih zahteva učinkovite ukrepe za uravnavanje populacije velikih zveri. »Volk in medved sta v več kot ugodnem stanju in ne potrebujeta posebne zaščite,« je dejal v zaključkih in poudaril, da je odvzem iz narave nujen. Zavzel se je za iskanje rešitev v dialogu vseh deležnikov ob upoštevanju javnega interesa, država pa naj, tako Tomažič, pove, kaj je javni interes: ali volk ali poseljeno podeželje. O tej tematiki sta istega dne obširno poročala tudi **MMC RTV SLO** in portal **N1**. **23. 2. 2023** so o tem obširno poročale tudi **PRIMORSKE NOVICE** v članku z naslovom **KMETJE: ODSTREL IN VEČJE ODŠKODNINE** izpod peresa Andreje Kutin.

ŠINKOVA Z MADŽARSKIM KOLEGOM V PORABJU TUDI O TEŽAVAH Z DIVJADJO

Wwww.vestnik.si, 4. 2. 2023 (Silva Eory) – Na slovenski vzorčni kmetiji na Gornjem Seniku sta se srečala slovenska ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Irena Šinko in

madžarski minister za kmetijstvo István Nagy. Po dvostranskem pogovoru in ogledu kmetije sta se srečala tudi s predstavniki slovenske narodne skupnosti. Tako sta spregovorila o upravljanju z gozdovi in divjadjo. Ugotovila sta, da se divjad zelo širi in povzroča veliko škodo v kmetijstvu, zato bo potrebno na tem področju z načrtovanjem stvari urediti. Po besedah Istvána Nagya so na Madžarskem že začeli povečevati kvote za odstrel divjadi. Kmalu bodo odstranjene tudi ograje, ki jih postavljajo kmetje, saj ugotavljajo, da zmanjšujejo prostor, v katerem se divjad lahko še giblje. Ministra sta se pogovarjala tudi, za katere ukrepe sta se odločili obe državi za zaščito pred afriško prašičjo kugo.

NOVA ZBIRALNICA DIVJAČINE

GORENJSKI GLAS, 7. 2. 2023 (Marjana Ahačič) – Na priložnostni slovesnosti so odprli nove prostore za zbiranje in hlajenje divjačine, ki jih bo v sklopu upravljanja bohinjskega dela Lovišča s posebnim namenom (LPN) Triglav uporabljala naravovarstvena nadzorna služba Javnega zavoda TNP. Zbiralnico so uredili v novih prostorih, ki jih je lani dobil bohinjski oddelek službe. Kot je poudaril vodja od-

delka Peter Belhar, je bila v objektu v sklopu zdajšnjega Centra TNP Bohinj zbiralnica divjačine že od leta 1964. »Po požaru smo gostovali in uporabljali zbiralnico Lovske družine Stara Fužina, za kar smo zelo hvaležni. Ponudila se je priložnost, da dokončno uredimo ta prostor v Stari Fužini in rezultat je sodoben objekt, skladien z vsemi higienskimi normativi, na katerega smo lahko zelo ponosni.« V objektu sta dva prostora: v osrednjem je komora, predprostor pa je namenjen grobem čiščenju. Oprema hladilnice je stala okoli 30.000 evrov, še enkrat toliko pa ureditvena dela. S financiranjem je Javnemu zavodu TNP pomagalo tudi podjetje Nimrod, ki odkupuje divjačino iz TNP.

TEŽAVE Z VOLKOVI NA GORENJSKEM

STA in www.n1info.si/novice/slovenija/, (14. 2. 2023) – Župani občin zgornje Gorenjske so pristojne opozorili na vse večje težave, ki jih na njihovem območju povzročajo volkovi. Opozorili so tudi na slabosti trenutnega upravljanja z velikimi zvermi. Zahtevajo, da bi morale odločbe za odstrel veljati tako dolgo, dokler odstrel ne bi bil opravljen. Volkovi so prišli že do vasi, zato se prebivalci ne bojijo več le za pašne živali, temveč tudi za lastno var-

nost. Kot je pojasnila gostiteljica tokratne koordinacije, kranjskogorska županja Henrika Zupan, so župani zavzeli skupno stališče, da postopki na Ministrstvu za naravne vire in prostor potekajo prepočasi, da kmetje prepozno dobijo odškodnino in da predolgo čakajo na odločbe za odstrel, ki v primeru, da do določenega roka niso izvedene, celo zapadejo in je treba čakati na nove.

RISI SO SE LEPO UDOMAČILI TUDI V SLOVENSКИH ALPAH

DELO, 17. 2. 2023 (Maja Prijatelj Videmšek) – V projektu reševanja risov v Dinarijih in JV Alpah pred izumrtjem se je začelo zadnje leto odlova živali v Romuniji in na Slovaškem za preselitev v Slovenjo in Hrvaško. Rezultati projekta so zelo vzpodbudni. Populacija risov se povečuje in širi, toda dolgoročno preživetje lahko zagotovi le povezovanje s populacijami iz drugih delov Evrope. V strategiji ohranjanja in trajnostnega upravljanja risa v Sloveniji v obdobju 2016–2026 je predvideno tudi oblikovanje novega reprodukcijskega jedra z

doselitvijo risov na Koroško. Habitat v vzhodnem delu Karavank je po besedah Roka Černeta z Zavoda za gozdove Slovenije zelo dober. Za uspeh projekta pa bi bilo ključno, da bi se mu pridružili lovci. Medtem ko so le-ti na avstrijskem Štajerskem in pri nas na Koroškem bolj naklonjeni doseljevanju risov, lovci na avstrijskem Koroškem ne kažejo navdušenja. V Sloveniji je po Černetovih besedah prostora za okoli sto odraslih risov, na Hrvaškem pa še za več.

OBLGLODANA IN PODRTA DREVESA OB REKI MURI, NA DELU PONOVO BOBRI

Www.sobotainfo.com, 22. 2. 2023 (Ur.) – Ob reki Muri je spet mogoče opaziti več obglodanih in podrtih dreves, prisotnost bobrov ob reki Muri pa se ponovno krepi. Bobre najbolje prepoznamo po obglodanih in podrtih drevesih. Večinoma delujejo jeseni in pozimi, ko ni dovolj zeliščne hrane. Bobri drevje obglodajo zaradi lakote ali pa zaradi gradnje jezov oziroma bobrišč. V zadnjem času so bili zelo dejavni na območju reke

Mure, kjer je mogoče opaziti več obglodanih in podrtih dreves ter gradnjo bobrišč.

DOM V DOBRAVI (DO)KONČNO – LOVSKI

Www.ovtar24.si, 28. 2. 2023 (mt) – Na zboru lovcev Lovske družine (LD) Dobrava v Slovenskih goricah, ki jo vodi starešina Franc Slekovec, so postregli z informacijo, da je dokončno urejeno vprašanje lastništva lovskega doma sredi Dobrave. Dolga leta so urejali zemljiškoknjižno problematiko, saj lovci za novi lovski dom ob začetku gradnje niso imeli ne lokacijskega ne gradbenega dovoljenja in tudi niso bili lastniki zemljišča, na katerem so zgradili dom. Po večletnih naporih je posebna projektna skupina, ki jo je vodil Vlado Steinfelser, ugriznila v kislo jabolko in se temeljito lotila dela. Steinfelserju je uspelo pridobiti vso potrebno dokumentacijo, tako da sta zemljišče in lovski dom dokončno vpisana v zemljiško knjigo in sta odslej tudi uradno last LD Dobrava. Za vse prizadevanje so se na zboru lovcev Steinfelserju, ki je sicer tudi

gospodar lovske družine, javno zahvalili in ga predlagali za odlikovanje Lovske zveze Slovenije. Dobil naj bi red za lovske zasluge III. stopnje.

NA GORENJSKEM VOLKOVI POVZROČAJO STRAH IN TREPET

Www.24ur.com, 27. 2. 2023 (Nastja Rožej) – Po vsej državi je po zadnjih podatkih dvanajst tropov volkov, kar pomeni okoli 120 volkov, številka pa se večja. Vedno več je tudi napadov ne le na drobnico, ampak tudi na večje živali, na primer na govedo, konje pa tudi na jelenjad. Na zgornjem Gorenjskem je bilo lani kar 38 napadov, ki so bili prijavljeni; poginilo je 91 živali, ogromno pa jih nikoli niso našli, zato kmetje za izgubljene živali niso prejeli odškodnin. Kmetje zaradi škode ne vedo več, ali sploh še kmotovati; drage naložbe v zaščito pred napadi volkov, kot so pastirski psi, ovratnice in drage ograje, niso več zagotovljene rešitve. Zdi se, da nič od naštetega ne ustavi lačnih volkov, ki se vedno bolj neustrašno bližajo tudi domovom ljudi.

Pripravil: dr. Marjan Toš

Foto: Michael Migas

Foto: Pixabay

USPEHI IN NAČINI REŠEVANJA PROSTOŽIVEČIH ŽIVALI V TUJINI

Kmetijski prostor in sočasno prostor za prostoživeče živali se je v desetletjih zelo spremenil. V prostoru, ki je prvinsko namenjen kmetu in živalim, se dandanes dogaja veliko več dejavnosti. Sedanji čas, ljudje in različne človekove potrebe spreminjajo kmetijski prostor. Prostoživeče živali ga zanesljivo ne bi; če bi ga, pa ga ne bi v takšno obliko, kakršna je dandanes. Osnovno in temeljno spremembo oblike prostora je povzročila kmetijska dejavnost. Kmet na spremembo ni mogel vplivati, ampak je bil prisiljen v spremembo oblike obdelovalnih površin.

Poškodbe prostoživečih živali na kmetijskih površinah

P oseljenost zemljišč se večja, prav tako število prebivalcev. Po predvidevanjih bo leta 2050 na svetu že okoli devet milijard ljudi. Povečanje gostote prebivalstva vsak opazi tudi v svoji neposredni okolici. V normalnih življenjskih okoliščinah civilizacijsko ne moremo uravnavati povečevanja števila prebivalcev. Stvari se in se bodo urejale same po sebi. Vendar: z naraščajočo populacijo človeštva v svetu ali v neposredni okolici se sočasno povečuje potreba po vsakdanji hrani za človeka. Po predvidevanjih bo moralo kmetijstvo v letu 2050 pridelati dvakrat več hrane, kot je pridelala dandanes. Za izpolnitev navedenih zahtev bodo potrebni izredni napor kmetijstva ob sočasnem zmanjšanju kmetijskega prostora in drugih okoljskih nevarnosti.

Kmetijska dejavnost na kmetijskih površinah postaja enakovredna industrijski dejavnosti. To pomeni neprekinjeno delo na kmetijskih površinah podnevi in ponoči pa tudi natančno uporabo fitofarmaceutskih sredstev, mineralnih gnojil ob vsakem potrebnem in zahtevanem času. Potrebno bo brezžično upravljanje kmetijskih strojev, ki bo brez človekove fizične prisotnosti na polju – tako imenovano **kmetijstvo 4.0**. Upravljanje kmetijske dejavnosti bo ciljno usmerjeno v čim večji pridelek. Vse navedeno pa za prostoživeče živali pomeni večjo nevarnost.

Poškodbe, pogini in uničenje gnezd prostoživečih živali na kmetijskih površinah so se vedno dogajali, se dogajajo in se bodo dogajali. Kmet in prostoživeča žival na kmetijskih površinah sta edina živa osebk, ki imata neodtujljivo pravico bivanja, obdelovanja in življenja na kmetijskih površinah. Vsi drugi udeleženci na kmetijskih površinah so že stoletja

vsiljivci in moteči elementi pri uporabi kmetijskih površin.

Noben kmet namenoma ne poškoduje prostoživeče živali, saj mu je v okras in pomeni pestrost ter življenje na kmetijskih površinah. Nobena prostoživeča žival se namenoma ne poškoduje na kmetijskem stroju ali pri obdelavi polja. Zakaj potem nastajajo poškodbe in pomori prostoživečih živali? V zdajšnjem času kmetijske površine niso več namenjene samo prvobitnemu namenu pridelave hrane; namenjene so tudi urbanemu človeku za sprostitev in razbremenitev težav, ki jih prinaša naš vsakdanjik. V tujini je za reševanje navedene problematike odgovornih veliko oseb, namenjajo ji veliko časa in sredstev.

V Avstriji so začetne vzroke utemeljili z različnimi dejstvi. Med poglavitnimi vzroki za pokos prostoživečih živali navajajo zmanjšanje števila manjših kmetij in sočasno manjših kosnih površin ter skladno s tem povečanje površin za košnjo. Večje površine po navadi pokosijo v istem času, kar pa živalim onemogoči

Vsako pomlad se pojavi enaka težava: kmetje imajo le malo priložnosti, da pokosijo svoje travnike in tako zagotovijo krmo za svojo živino. Pogosto se zgodi, da neopažena žival postane žrtev kosilnice.

Vir: Pöttinger

Slika 1: Reševalnik Pöttinger Sensosafe

umik z ogrožene površine. Naslednji dejavnik je površinska storilnost kosilnic, obračalnikov ali silažnih kombajnov. S povečanjem površin se sočasno v okviru kmetovih ekonomskih možnosti za nakup strojev povečajo tudi površinske zmogljivosti kmetijskih strojev. V zadnjem času pa delo, povezano s pripravo krme, opravljajo podjetniki/lastniki kmetijskih storitev za košnjo, siliranje in transport, ki uporabljajo najsodobnejše kmetijske stroje z veliko površinsko storilnostjo.

Okvirni podatki o zmogljivosti kmetijskih strojev, uporabljenih pri pripravi silažne krme, so: samohodna kosilnica delovne širine 9,7 m, moč motorja 300 KM (konjskih moči), hitrost košnje 12 km/h in tudi več; zgrabljajnik 18 m delovne širine, njegova površinska storilnost je 3,5 ha v 15 minutah; zgrabek je lahko širok do 2,5 m, nato uvelo krmo zreže na manj kot 4 cm z močjo motorja 600 KM in masnim pretokom krme skozi kombajn 183 t/h. Z navedeno kmetijsko mehanizacijo obdelajo – pokosijo in pospravijo krmo od 50 do 60 ha v nekaj dneh, seveda v lepem vremenu.

Po predvidevanjih kosilnice v Nemčiji vsako leto pohabijo ali pobijejo okoli 60.000 osebkov srnjadi. Opozorilna in preprečevalna naprava je namenjena pravočasnemu opozarjanju kmetov na prisotnost živali na obdelovalni kmetijski površini. Samoohranitveno preživetje živali je v naravi popolnoma dovršeno.

Med poglavitnimi vzroki za pokos prostoživečih živali navajajo zmanjšanje števila manjših kmetij in sočasno manjših kosnih površin ter skladno s tem povečanje površin za košnjo. Večje površine po navadi pokosijo v istem času, kar pa živalim onemogoči umik z ogrožene površine.

Primer lisice, ki išče plen oziroma hrano za preživetje. Če je bližini v visoki travi srnin mladič, ki se je skotil pred nekaj dnevi, ga lisica ne opazi ali zazna njegovega vonja. Srna je namreč mladiča, preden ga je zapustila, skrbno polizala in tako preprečila oddajanje mladičevega vonja.

Instinktivno obnašanje nudi mladiču najučinkovitejšo zaščito pred naravnim sovražnikom. Vendar pa prirojeni instinkt vodi mladiča v pogubo pri uporabi novih tehnologij priprave krme. Mladič ob hrupu kosilnice in vrtečih nožev na kosilnici ne beži. Prirojeni nagon k določenemu ravnanju žival zadrži na mestu, kjer je srna zapustila mladiča. Zaključek zgodbe je vsem jasen in tragičen.

Mogoči postopki reševanja so:

- ročno plašenje živali in uporaba psa,
- naprave, nameščene na travniku za odganjanje živali,
- nameščeni IR-senzorji na traktorju in
- iskanje živali na travniku z letalniki.

Če primerjamo reševanje in odkrivanje živali s lovskimi psi ali ročno plašenje živali, lahko sklenemo, da za pregled enega hektarja potrebujemo okoli 166 minut. Z »letečim reševalnikom« je storilnost pregleda 40-krat hitrejša in tudi zanesljivejša.

Površinska storilnost letečega reševalnika je skladna s površinsko storilnostjo obstoječih sodobnih strojev za pripravo krme. Za pregled enega hektarja travnika naprava potrebuje pet minut, če leti na višini 50 m. Če se višina leta zmanjša na 30 m, se čas pregleda podvoji. Višina leta se zmanjša zaradi zanesljivejšega odkrivanja divjadi v primeru povečanja sončnega obsevanja v opoldanskem času. Senzorji za odkrivanje divjadi najboljše delujejo pri večji temperaturni razliki med okolico (visoko travo) in divjadjo, ki jo rešujemo. Z izenačitvijo ali povečanjem temperature okolice (trave) je iskanje manj

zanesljivo. Vendar razvoj naprave poteka tako, da bo naprava uporabna ves dan in z enako zanesljivostjo.

Začetki reševanja prostoživečih živali z novjšimi metodami reševanja

Najnovejša tehnologija odkrivanja živali je namenjena zaščiti živali pred bolečino, pohabljenjem ali smrtjo. Naprava Nemškega letalskega centra (Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt – DLR) zazna živali, ki ležijo v travi. Naprava odda opozorilni signal in tako vzbudi pozornost kmeta, ki upravlja kosilnico. Naprava v osnovi deluje tako, da infrardeči senzorji naprave zaznajo razliko med telesno toploto živali in temperaturo okolice. Senzorji so na nosilcu, ki je nameščen vodoravno nad kosilnico, ne glede, ali je kosilnica vpeta čelno ali bočno na traktorju. Po uporabi, ko se je več naprav izkazalo na terenskih testih v Severnem Porenju - Vestfaliji, na Bavarskem in v Zgornji Avstriji, so prototip v sodelovanju z malimi ali srednje velikimi podjetji pripravili za čim prejšnjo proizvodnjo serije. Za napravo obstajajo standardne komponente, tako da bo na koncu reševalnik za prostoživeče živali stal 400 do 800 evrov, ocenjujejo znanstveniki DLR. Stroški nakupa naprave znatno določajo, koliko kmetov jo bo uporabilo. Za kmeta uporaba naprave pomeni izgubo časa košnje. Po opozorilnem signalu naprave mora kmet prekiniti delo in opaženo žival odstraniti z nevarnega območja košnje. V nasprotnem primeru za kmeta pomeni rešitev živali in dobrobit za prostoživeče živali, predvsem zmanjšanje onesnaženosti krme, posledično pa možnost obolenosti krav ali drugih živali, ki se krmijo s travno silažo ali senom.

Med prvimi proizvajalci kmetijskih strojev za košnjo in pripravo krme je bilo podjetje Pöttinger z izdelkom *Sensosafe*, ki ga je proizvajalec kmetijskega stroja tehnično razvil in sočasno namestil na kosilnico (*slika 1*). *Sensosafe* reševalna naprava iz Pöttingerja je optični senzorski nosilec, nameščen neposredno na sprednji kosilnici ali na kosilnici, nameščeni zadaj na tritočkovnem priključnem drogovju. Pöttinger *Sensosafe* je že leta 2017 prejel nagrado za inovacije na predstavitvi Agritechnica v Hannoveru.

Pri košnji, ko naprava zazna prisotnost živali v travi, hidravlični sistem traktorja po prejemu signala iz naprave samodejno dvigne kosilnico in prepreči pokos živali. V spomladanskem obdobju košnje leta 2020 so intenzivno testirali nekatere izvedbe *Sensosafe*. Praktične izkušnje, pridobljene pri tem postopku, se zelo razhajajo. Načeloma bi lahko rešili izjemno

Slika 2: Samovozna kosilnica Class

veliko živali. Pri navedenem postopku so predvsem pomisleki kmetov glede večje nakupne cene kosilnice in prilagoditev hidravlične naprave za določen tip traktorja. Kosilnica ni združljiva z vsako izvedbo traktorja in končno, kdo naj bi bil investitor določene varovalne naprave na kosilnici?

Sistem optimalno deluje tudi pri polni dnevni svetlobi ali pri popolnem sončnem obsevanju. Senzorji, nameščeni na nosilniku naprave, pretvarjajo svetlobo različnih valovnih dolžin v električni signal, ki je usmerjen v hidravlični sistem za hiter samodejni dvig kosilnice. Po tem postopku reševanj *Sensasafe* zazna srnjad ali drugo malo poljsko divjad. Voznik traktorja sočasno prejme tudi akustični signal in lahko takoj zavira traktor.

Obstaja tudi drugi način namestitve naprave na vmesno drogovje. Kosilnica je nameščena spredaj – čelno na tritočkovni priklop. V takem primeru namestitve je treba predhodno pregledati naslednjo pot in delovno širino košnje. Vozniku traktorja – po prejemu signala (vizualno in akustično) – omogoča, da ustavi traktor in reši odkrito žival. Lahko jo odstrani z nevarnega območja ali označi, kje je bila, in se ji pri naslednji košnji izogne. Prednost naprave je, da ni potrebno dodatno osebje pri reševanju živali.

Naprava deluje na način sistema toplotnega sevanja. Infrardeče ali IR-sevanje je sevanje, ki ga oddajajo segreta telesa. Če ima telo temperaturo višjo kot 0 °C (–273 °C), oddaja IR-sevanje. Le-to spada med tako imenovana optična sevanja, ki so tista, katerih *valovna dolžina* je od 100 nm do 1 mm. Med optična sevanja spadata tudi vidna svetloba, ki ima valovno dolžino od 400 do 780 nm, in ultravijolično

Slika 4: Reševanje srnjih mladičev s pomočjo letalnikov

sevanje, ki ima valovno dolžino od 100 do 400 nm.

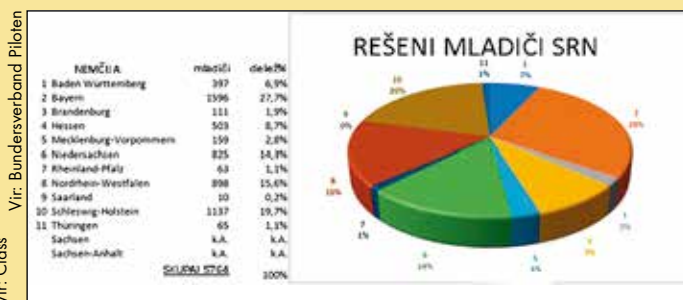
Pri razvoju novih strojev za košnjo že v osnovnem konceptu konstrukcije upoštevajo zamisel varovanja prostoživečih živali. Podjetje **Class**, ki izdeluje stroje za spravilo in pripravo krme, je v samovozno kosilnico že vgradilo IR-senzorje, ki voznika že med košnjo opozorijo na prisotnost divjadi na travniku in tako na možnost rešitve živali (slika 2).

Die Rehkitzretter (www.bvcp.de/rehkitzrettung-aus-der-luft) je največji osrednji imenik reševalnikov za prostoživeče živali. Izhaja iz **Bundesverband Copter Piloten e. V.** in ga zdaj podpirata **Rotors**, podjetje, specializirano za kmetijski sektor, ter nemška fundacija za prostoživeče živali in www.kitzrettung-hilfe.de. V osrednji bazi podatkov se zabeležijo lokacija, datum in število najdenih živali. Namen projekta je, da želi meriti uspeh pri reševanju mladičev srn in pripraviti sklepe za prihodnost dela. Sodelujoči sodelavci, organizacije in zasebni ter komercialni piloti brezpilotnega letalnika so prikazani v bazi podatkov za pomoč pri reševanju. Poizvedbe o lokacijah živali so brezplačne. Kmetje, ki želijo reševalno pomoč, stik pridobijo na e-naslovu: <http://dlv-landtechnik.de/rehkitzretter>.

Cilj spletnega mesta www.rehkitzretter.net je združiti kmete, pilote, organizacije in sodelavce ter poenostaviti komunikacijo. Organizacija poleg reševanja živali nudi tudi splošno podporo v izrednih situacijah pri iskanju ljudi. Vsak sodelujoči delo opravlja brezplačno. Za delo reševanja se kmetje registrirajo brezplačno. V bazo podatkov vnesejo lokacijo in čas košnje. Nato piloti brezpilotnih letalnikov kontaktirajo kmeta v povezavi: www.rehkitzretter.net.

Letalniki s toplotno slikovno kamero lahko zaznajo žival iz zraka. Če je kmet najavil čas in datum košnje za zemljišče, so obveščeni vsi registrirani reševalci v njegovi bližini. Pomočniki lahko zaprosijo kmeta za vstop na zemljišče in kmetu posredujejo svoje pridobljene podatke. Nato kmet kontaktira reševalca in prenese podatke o času in kraju na reševalca živali.

Upravitelj - koncesionar lovišča se lahko tudi registrira in svoje lovišče vpiše v digitalni zemljevid. Prav tako je obveščen o

Slika 3: Uspehi reševanja v Nemčiji

iskalni akciji in lahko prepove načrtovano delo brezpilotnega letalnika. Dolgoročno bi morala statistika z rešenimi živalmi pokazati površine in lokacije, kjer je mogoče pričakovati veliko živali. Pri vsakem reševanju se beleži tudi čas, potreben za iskanje in rešitev živali.

Poleg sodelavcev so na interaktivnem zemljevidu prikazani tudi piloti letalnikov. Zainteresirani kmetje lahko s kontaktnimi podatki najdejo pilote letalnikov v svoji regiji. Piloti niso registrirani le za svojo lokacijo, temveč tudi za operativni obhod, ki je prikazan na zemljevidu. (Bundesverband Copter Piloten – BVCP).

Prednosti centralne dokumentacije o reševanju so:

- največji imenik reševalcev, ki rešujejo prostoživeče živali pred košnjo ali drugimi kmetijskimi opravili,
- največja zbirka beleženja uspehov pri reševanju živali (kraj, čas in število rešenih živali),
- možnost oddaje kmetovih naročil za reševanje (navedba območja, ki ga je treba preiskati pred kmetijskim delom),
- registracija reševalcev kot članov organizacije in sodelavcev,
- vnos podatkov reševanja, registracija osebe kot prihodnji reševalec; informacije za iskanje, ki so brezplačne, preproste, jasne in znanstveno pomembne,
- zavarovanje letalnika z vrednostjo manj kot 7500 evrov znaša 250 evrov na leto skupaj za celotno odgovornost, vključno z letalnikom.

Vsako pomlad se pojavi enaka težava: kmetje imajo le malo priložnosti, da pokosijo svoje travnike in tako zagotovijo krmo za svojo živino. Pogosto se zgodi, da neopažena žival postane žrtev kosilnice. Vsako leto je samo v Nemčiji okoli 60.000 do skupno 100.000 ubitih živali. Mednje v večini spadajo skotena srnjad,

Če primerjamo reševanje in odkrivanje živali s lovskimi psi ali ročno plašenje živali, lahko sklenemo, da za pregled enega hektarja potrebujemo okoli 166 minut. Z »letečim reševalnikom« je storilnost pregleda 40-krat hitrejša in tudi zanesljivejša.

Vir: www.rehkitzrettung.at

Slika 5: Letalnik pred pregledom površine za košnjo

mladi zajci in preostala mala divjad na kmetijskih površinah. V letu 2020 so rešili 5764 mladičev srn. Pri reševanju je sodelovalo 115 pilotov letalnikov z organizacijo (*slika 3*).

Predstavitev reševanja prostoživečih živali na Bavarskem

Srne skotijo mladiče konec aprila in v začetku julija. V istem časovnem obdobju se začne intenzivna košnja za pripravo travne silaže ali suho seno. V primeru reševanja na Bavarskem se kmet poveže z bavarsko lovsko organizacijo in podjetjem **Geo-konzept GmbH**. Po sprejemu klica lovec in dva pilota prostovoljno z letalnikom preiščeta navedeno lokacijo košnje. V nekaj minutah pregledata območje enega hektarja. Na osebem računalniku se spremljevalcu na ekranu prikažejo bele barvne oznake, ki potrjujejo prisotnost živali na travniku. Lovec poišče žival na travniku in jo z rokovnicami, obloženimi s travo, odnese na varen kraj (*slika 4*). Rešeni mladič ne sme biti prežet z vonjem po človeku. Če je mlada žival že nekoliko starejša, okoli enega meseca, se sama umakne s travnika, ko se ji približuje človek. Poleg navedenega reševanja živali obstajajo tudi nacionalne pobude za reševanje živali. Za vso Nemčijo je na voljo zemljevid letalnikov (www.drohnen.de), ki ga lahko uporabljajo vsi piloti letalnikov za reševanje. Enak način reševanja poteka v Avstriji in Švici. V gimnaziji **Lemgoer** v Severnem Porenju - Vestfaliji so dijaki začeli s projektom **Save the Kitz** (slov. *Rešite srnjega mladiča*). Izobraževanje in vzgoja mlajših oseb prispevata k nadaljnjemu učinkovitemu reševanju in varovanju prostoživečih živali.

Vir: Jagd in Tirol 9/2022

Slika 6: Reševanje mladičev srnjadi na Tirolskem

Predstavitev reševanja prostoživečih živali na Tirolskem

Da bi rešili čim več živali pred košnjo, obstajajo različne metode. Iskalni poleti z brezpilotnim letalnikom in tudi uporaba tehničnih naprav za plašenje ter preprečevanje približevanju travniku za košnjo so se izkazali za zelo uspešne (*slika 5*). Na Tirolskem vse sisteme podpira država z 10.000 evri; financirajo skupine pilotov letalnikov, ki so registrirani na spletni strani www.rehkitzrettung.at. Znesek subvencije je odvisen od števila iskanj ali območja, preiskanega med reševanjem. Naloge financirajo v treh kategorijah:

- majhno površino (manj kot 10 ha) s 40 evri,
- srednjo površino (10–20 ha) s 70 evri in
- veliko površino (več kot 20 ha) s 120 evri za eno iskanje.

Pogoj za sodelovanje je, da piloti ponudijo reševanje brezplačno, imajo svoje prebivališče na Tirolskem in da reševanje poteka na Tirolskem.

Na Tirolskem spodbujajo tudi nakup opreme za plašenje v času košnje in reševanje živali na travniku. Vsako napravo

financirajo s 50 evri za vsako zastraševalno ali odvrčalno napravo. Mogoče je naročiti največ dve napravi na kmetijo na lovskem območju.

V letu 2022 sta navedena spodbuda in finančna pomoč reševanja mladičev srnjadi potekali že tretje leto, njun uspeh pa je bil naslednji: pri reševanju je sodelovalo 34 pilotov letalnikov in opravljenih je bilo 469 poletov reševanja. Preiskali so 3903,7 ha in pred pokosom rešili 548 mladičev srnjadi. Glede na predhodno leto 2021 se je število poletov, glede na pregledano površino in število rešenih mladičev, povečalo za dvakratnik (*slika 6*).

Denarna pomoč pri reševanju z letalniki v Nemčiji v letu 2022

Zvezno ministrstvo za prehrano in

kmetijstvo (BMEL) – Nemčija je začelo financirati letalnike, ki so opremljeni s toplotnimi kamerami za reševanje mladičev srnjadi. Da bi pospešili in spodbudili uporabo nove tehnologije reševanja in preživetja prostoživečih živali na travnikih in poljih, jo je v letu 2022 BMEL finančno podprl, in sicer v skupni vrednosti tri milijone evrov.

Za pomoč pri nakupu letalnikov se lahko prijavijo lovška društva ali druga registrirana društva na lokalni ravni, katerih namen je pomoč in preživetje prostoživečih živali. Do dodelitve sredstev so upravičeni tisti, katerih letalniki izpolnjujejo naslednje tehnične zahteve:

- letalnik mora biti opremljen s toplotno kamero,
- najkrajši mogoči čas letenja letalnika je 20 minut,
- letalnik mora imeti možnost zaznavanja lokacije najdene živali.

Vrednost financiranja je določena v višini 60 % od celotnih stroškov nakupa letalnika. Največji znesek financiranja je 4000 evrov za letalnik. Prijavitelj nakupa lahko pridobi sredstva za največ dva letalnika. Vloge za nakup je prejemal **Zvezni urad za kmetijstvo in prehrano (BLE)**.

Prof. dr. Rajko Bernik

ŠIPEK

Divja gartroža

Ko se na gozdnem robu zableščijo rdeči plodovi šipkov (*Rosa sp.*), naznanjajo, da se je poletje že dodobra prevesilo v jesen. Šipki s svojimi trnatimi poganjki prepletajo gozdne robove in mejice tako močno, da postanejo taki deli neprehodni tudi za iznajdljivo divjad. S čudovitimi cvetovi cvetijo v zgodnjem poletju in prav izstopajo iz preostalega gozdnega zelenja. Nič čudnega torej, da so si ljudje že od nekdaj cvetoče šipke s koreninami nosili pred svoja domovanja. Iz njih se je v stoletjih s številnimi načrtnimi križanji razvilo vse neverjetno pisano in bahaško bogastvo vrtnic, ki ga lahko občudujemo dandanes. Šipki so torej podivjani, odporni in trdoživi sorodniki vseh tistih omamno dišečih, vzvišenih in prevzetnih vrtnic, ki so s svojo lepoto očarale svet. Čeprav svojim sestričnam po lepoti ne morejo seči niti do prve veje, so v naših gozdovih vseeno nepogrešljivi, saj sodelujejo v številnih ekoloških vlogah gozda. Vabljeni k spoznavanju šipkov – po krivem spregledanih trnatih in cvetočih prebivalcev naših gozdov.

Pasji in babji

V senci gozdov šipki ne zmorejo pognati svojih trnatih vej, so pa toliko raje na svetlih gozdnih robovih in v mejicah. Najdemo jih povsod, kjer se je gozdu zgodilo kaj hudega – na površinah, poškodovanih zaradi vetrolov, sanitarnih sečenj, pogoriščih ali pa tam, kjer gozd šele zavzema svoj prostor. V zadnjih desetletjih je vse več zaraščajočih pašnikov, travnikov in drugih kmetijskih površin in šipki se tam naselijo med prvimi. S svojo prisotnostjo opravljajo zelo pomembno varovalno vlogo razgaljenih površin. V svoji vnemi in bujni rasti so včasih celo preveč goreči in se razrastejo prek mej razumnega. Tako zatirajo druge drevesne vrste, ki bi tam sicer morale rasti. Zato nekateri šipke imenujejo kar pasja roža, volčji zob ali babji zob. Poimenovanja kažejo, da so šipki lepi, a po svojem značaju tudi malce hudobni. Četudi jih ljudje izkopljejo na divjem gozdnem robu in jih prinesejo kot okras

Navadni šipek je do tri metre visok grm, njegovi cvetovi pa so lahko bele ali rožnate barve.

Foto: Mateja Kišek Vovk

Šipke najdemo tudi v mestnem okolju – največkrat ob kakšni zapuščeni meji ali zaraslem vrtu.

v bližino svojih domov, so divji šipki zelo težavni za obrezovanje in oblikovanje. To delo še najbolj natančno opravi domača živina, ki na pašnikih obgrize šipkove grme tako, da okoli njih s precejšnjo natančnostjo požveči vse nebodeče grmovje. Šipki se lahko dvignejo v višino in poleti tvorijo čudovite rožne grme, ki bi se lahko postavili ob bok najlepšim mojstrovinam vrtnarjev.

Najpogostejša in najbolj navadna roža

V Sloveniji raste kar 24 različnih vrst šipkov. Najpogostejši je tisti, ki je po imenu najbolj navaden, torej navadni šipek (*Rosa canina* L.), ki ga lahko vidimo v nižinskem gozdu, pa tudi na naših pohodih po visokogorju. Zanj so značilne srpasto ukrivljene bodice na zelo razraslih vejah, s katerimi se oprijema vej drugih rastlin in si tako išče svoj prostor pod soncem. Grmi lahko zrastejo do tri metre visoko. Mnogi šipkove grme opisujejo kot kovinsko modrikaste barve – zaradi

Vir: <https://plantsam.com/rosa-canina/>

Foto: Mateja Kišek Vovk

Šipkov plod se preprosto imenuje šipek in je do 15 mm dolg, v notranjosti pa ima drobne dlakave oreške.

značilne obarvanosti listja. Njegovi cvetovi so do pet centimetrov široki z belimi ali rahlo rožnatimi venčnimi listi, ki se po cvetenju zelo hitro osujejo s cvetov. Takrat na koncih poganjkov ostanejo le še nastavki za plodove, ki jih imenujemo kar šipki. So do 15 mm dolgi, mesnati in v notranjosti med dlačicami skrbno čuvajo drobcene oreške – semena. Njihova rdečkasta obarvanost pritegne pozornost gozdnih živali že na daleč.

Malo manj pogost kot navadni šipek je njivski (*Rosa arvensis* Huds.), katerega ime je precej nesrečno, saj ga največkrat ne najdemo ob njivah, ampak v glavnem v hrastovih gozdovih. Na visokogorskih alpskih travnikih, še višje od zadnjih dreves in grmov, kraljuje kimastoplodni šipek (*Rosa pendulina* L.), ki se z živimi barvami prav nastavlja gorskemu ptičjemu zboru, da pozoblje njegove plodove.

Foto: Mateja Kišek Vovk

Šipkova marmelada

Kavke, krokarji, krekviti in ruševci si v sicer siromašni gorski ponudbi s hrano z največjim veseljem postrežejo z njim. Tako njegova semena raznesejo po gozdu in poskrbijo za njegovo razširjanje. Sicer je v rodu šipkov več kot dvesto različnih vrst in vsem je skupno lepo cvetenje, bodičasta stebelca in rdečkasto obarvani plodovi.

Šipki na šipku

Nekdaj, ko so vaški otroci še stikali po gozdnih stezicah, vrtovih in gozdovih, namesto da bi buljili v modrikaste zaslone telefonov, računalnikov in drugih sodobnih pripomočkov, so bili odlični poznavalci narave in vsega v njej. Vedeli so, kje gnezdi ptice, kje so doma polhi in kako z golimi rokami v potoku uloviti ribo. V tistih časih bi tudi odgovor na naslednjo uganko izstrelili kot iz topa! »Gozdni je možiček tih in nem, v svetlo rdečem plaščku okrog ramen. Kdo bi ta možiček bil, ki se je v gozdiček skril, v rdeči plašček se zavil?« Odgovor je seveda šipek, toda dandanes bi le redkokateri otrok znal najti pravi odgovor.

Rdeč plašček okoli šipka je res le njegov ovoj. Če šipek z nekaj truda prerežemo, se v notranjosti skrivajo zelo trdi oreški, v katerih je seme. Ščetinaste dlačice, ki obdajajo semena, so do naših ust in prebavil neprijazne in se jih zato izogibamo. Pred uporabo v kuhinji se jih moramo znebiti tako, da prerezane plodove dobro speremo pod tekočo vodo. Šipke za kuharske mojstrovine moramo nabirati v času, ko jih še ni zmehčala slana. Takrat vsebujejo največ vitaminov, pa tudi okus, ki ga lahko izvabimo iz njih, je odličen. Šipkova marmelada od gospodinje terja izjemno veliko dela, saj je treba vse plodove prerezati in jim odstraniti semena ter dlačice. Toda užitek, ko si jo namažemo na kos kruha, je vrhunski. Ob tem pa bi morali čutiti še večjo mero spoštovanja do kuharice, ki se je sploh lotila mukotrnega dela rezanja in čiščenja drobnega šipka.

Šipke lahko nabiramo tudi z domačih vrtnic – seveda le, če si jih nismo prej zastrupili s kakšnim škropivom. Posušeni imajo prijeten aromatičen vonj po sadju in rahlo kiselkast okus. Šipek je še posebno bogat z vitaminom C, ki skrbi za imunski sistem našega telesa; v 100 g šipka ga je kar 20-krat več kot v limonah in pomarančah. Zato zdravniki šipkov čaj priporočajo pri zdravljenju prehlada in gripe, slabokrvnosti in splošni utrujenosti. V ta namen si lahko doma naredite tudi okusen posladek z mletimi šipkovimi plodovi, ki jih vmešamo v med. Šipek pa ni le rastlina, ki jo poznajo vaške zeliščarice, ampak je našel pot tudi v sodobni svet. V legendarnem okusu pijače Cockta je po trditvah proizvajalca primešan izvleček

Foto: Mateja Kišek Vovk

V legendarni pijači Cockta naj bi bili tudi izvlečki šipka.

šipkovih plodov – zgodba za vse tiste, ki verjamejo, da je v tej mehurčkasti pijači v resnici sploh kaj naravnega.

Ponekod iz šipkovih semen s stiskanjem pridobivajo olje. Seznam pozitivnih učinkov šipkovega olja na kožo je zavidljivo dolg. Zato je olje priljubljeno v lepotni industriji, saj naj bi upočasnjevalo procese staranja, z obraza brisalo gube in izboljšalo prožnost kože. Iskanje eliksirja večne mladosti se tako nadaljuje tudi med šipki.

Od divje do kraljevske rože

Šipki so bili med prvimi okrasnimi rastlinami. Že Sumerci jih omenjajo v svojih zapisih, ki so nastali 2700 let pr. n. št. Šipkovo cvetje je v primerjavi s cvetjem vrtnic prav majhno, nedišče in skromno. Toda še vedno so šipki med najlepšimi cvetočimi grmovnicami, kar jih premore divji gozdni svet. Iz njih so se razvile prav vse vrtnice tega sveta. Enostavni, enovrstni šipkovi cvetovi bele ali blede roza barve, ki zacvetijo enkrat na leto,

Slovenska vrtnica sorte Prešeren; njen žlahtnitelj je dr. Matjaž Kmecl.

vrtnica-preseren

Foto: Mateja Kišek Vovk

Neprehodno šipkovje

so z žlahtnjenjem postali bujni in polni, omamno dišeči in se na grmih pojavljajo skoraj vse leto. Postali so sinonim za bogastvo, plemenitost in eleganco. Preproste podivjane rože z gozdnega roba so postale nič manj kot spoštovane kraljevske rože.

Nekoč preprosto križanje različnih sort vrtnic in dolgoletno čakanje na veliki dogodek, ko bi potomci zacveteli in bi žlahtnitelj odkril neko novo, drugačno sorto, so nadgradile metode genskega inženiringa. Nič nenavadnega torej, da je iz divjih rož nastalo več kot 40.000 različnih sort kraljevskih rož – vrtnic. Tudi Slovenci smo lahko ponosni na svoje sorte vrtnic in na domače žlahtnitelje. Slovenska vrtnica nosi ime **Prešeren**, ustvaril pa jo je dr. **Matjaž Kmecl**.

Poleg estetskih namenov v nekaterih državah gojijo vrtnice v zelo velikem obsegu zaradi pridobivanja rožnih vonjav. Le kdo se ne bi želel odišaviti z omamnim vonjem vrtnic! Na poljih vrtnic obirajo cvetne listke in iz njih s parno destilacijo ali ekstrakcijo pridobivajo rožno olje. Izjemno pomemben je ustrezen čas obiranja cvetov; v listkih je namreč po 9. uri zjutraj že premalo vonja, po 11. uri pa ga pravzaprav ni več in vse delo je lahko zaman.

Lepota je minljiva, uporabnost pa ne!

Lepota je minljiva in neoprijemljiva in šipki to dobro vedo. Vrtnice so resda

precej lepše od šipkov, toda v njihovi vztrajnosti in odpornosti jih ne morejo premagati! So izjemno občutljive za številne bolezni in plesni, na njih pa najdejo svoje mesto za hranjenje in razmnoževanje številni drobni žuželčki škodljivci. Šipkom je medtem prav vseeno za vse naštetu. Prilagojeni so na vse, kar se jim lahko hudega zgodi, in uporno rastejo ter vztrajajo tam, kjer si vrtnic ne bi mogli niti zamisliti.

Ko se bomo lovci ob našem obhodu lovišča ali na pogonu naslednjič zapletli v trnato šipkovje, mu lahko sedaj, ko ga dobro poznamo, morda vsaj malce prižanemo s kletvicami in zbadljivkami. Šipek bode, toda številne gozdne živali,

ki nas ljudi nekajkrat prekašajo po spretnosti, se odlično znajdejo med njegovimi bodičastimi poganjki. In če se nam na prvi pogled zdi, da je bodeče šipkovje prav nepotrebno, je v resnici za gozd še kako dragoceno.

Dr. Mateja Kišek Vovk

Viri:

Jože Bavcon, Blanka Ravnjak, Branko Vreš. Raznolikost šipkov. 2018.

Robert Brus. Dendrologija za gozdarje. 2008.

Matjaž Mastnak. Sem z vrtnicami. 2015.

Ali veste ...

... da so v okrasne namene v časih pred vrtnicami uporabljali šipeke.

Ko še ni bilo vrtnic kričečih barv in oblik, so bili ljudje zadovoljni tudi s preprostimi šipki. V nemškem mestu Hildesheim pred stolnico Marijinega vnebovzvetja raste povsem običajen šipek. Posadili naj bi ga tedaj, ko so tam postavili cerkev, kar se je zgodilo že leta

Vir: https://en.wikipedia.org/wiki/Thousand-year_Rose

Šipek pred stolnico Marijinega vnebovzvetja v nemškem mestu Hildesheim. O njem so že leta 1573 pisali kot o tisočletni roži.

815. Šipek naj bi bil živ vse od takrat in o njem so že leta 1573 pisali kot o tisočletni roži. V drugi svetovni vojni je bil poškodovan – toda ni se vdal in je ponovno odgnal iz korenin. Mimogrede – še vedno veselo raste in je celo pod UNESCO-vo zaščito.

... da nekaterim vrstam šipkov ne dišijo cvetovi, temveč listi.

Britanci to vrsto šipka imenujejo

sladkodišeče trnovje, kar je prav zares prikladen izraz za rjasto rdeči šipek (*Rosa rubiginosa*). Ta vrsta izjemno hitro odcveti, pa nič za to, saj so na njej najbolj dišeči prav listi. Oddajajo svež vonj po zelenih jabolkih in vinu, kar je mogoče še posebno zaznati v toplem in vlažnem vremenu. Ker je ta šipek strahotno neprijazen do vseh obiskovalcev in jih dobesedno lovi s svojimi dolgimi vejami, posutimi z ukrivljenimi bodicami, ga ponekod uporabljajo za meje na pašnikih; nobena žival mu ne more pobegniti. So pa meje in gozdni robovi, kjer rastejo rjasto rdeči šipki, kljub temu polni življenja. V njih najde varno zatočišče in gnezdišče več kot 25 vrst ptic, na njem pa se prehranjuje vsaj deset vrst prstoživečih čebel in več kot sto drugih žuželk.

... da je šipkov čaj v resnici rumene in ne rdeče barve?

Če v trgovini kupite filter vrečke šipkovega čaja, se bo v skodelici obarval v rdečih odtenkih. Šipkov čaj je v resnici blede in skoraj prozoren, zato za kupce ni zanimiv. Šipku zato dodajajo hibiskusove cvetove, ki vroč napitek obarvajo v rdeče odtenke. Najboljši čaj boste zagotovo pili takrat, ko boste šipek z domačega gozda posušili sami.

Foto: Mateja Kišek Vovk

Pravi domač šipkov čaj ni rdeče obarvan.

benefits-of-rosehips/

Pozimi so šipki pomemben vir prehrane ptic.

RISANICA BLASER R8, KAL. 8,5 X 55, NA TESTU

Avtorji prispevkov ne testiramo pogosto tuje opreme. Pri predstavljanju zanimivosti na področju orožja, streliva in s tem povezane opreme je nujno sodelovanje s trgovci. Podjetje **Puškarnstvo Vute** iz Maribora je eno redkih, ki omogoča izposajo lovskega orožja in opreme, kar lovcu zelo olajša odločitev za nakup. Pri nastanku prispevka o risanici **Jakele** je nastala ideja o predstavitvi in kratkem preizkusu risanice **R8 v kalibru 8,5 x 55 Blaser**. Pri tem je nastalo veliko informacij in fotografij. Zato je bil v **Lovcu**, 11/2022, najprej objavljen prispevek, ki predstavlja lastnosti in namen puškovnega krogelnega kalibra **8,5 x 55 Blaser**. V tokratnem, drugem delu pa opisujem praktične izkušnje z risanico R8 v navedenem kalibru. Da bi bile informacije res pristne, sem poiskal dejanske uporabnike tega kalibra in risanice, saj po desetih dneh, preživetih z risanico, lahko podam le prvi vtis.

Tehnične lastnosti risanice

Risanica **Blaser R8** s premovlečnim zaklepom ni treba (spet) podrobneje predstavljati. Je izboljšana naslednica revolucionarne risanice **R93**, a s snemljivim nabojnikom, ojačanim zaklepom, izboljšanim proženjem in številnimi izpeljankami v primerjavi z **R93**. Nemško podjetje **Blaser** že več kot 60 let preseneča s kakovostjo in inovativnostjo svojih izdelkov. Naj ponovim le nekatere posebnosti risanic **R93/R8** s premovlečnim zaklepom: kakovostna cev, nitrirana površina cevi, cev je po vsej dolžini odmaknjena od olesja (tako imenovana »prosto plavajoča cev«). Zaklep (v nosilu zaklepa) se premika vzdolžno na posebnih paličastih vodilih po kanalih ob straneh nizkega ogrodja, v nosilo zaklepa je vsajeno telo zaklepa valjaste oblike. Blokiranje – zaklepanje je izvedeno s cevastim delom/zaklepnim obročem, katerega prednji del (čelo zaklepa) je oblikovan v prste, ki so na koncu odebeljeni v zaklepne zobce in se zaklepajo neposredno v cev. Tako pridobimo veliko naležno površino zaklepanja in razporeditev naleganja/zaklepanja po celotnem obodu zaklepa in ne samo z dvema ali tremi zaklepnimi bradavicami, kot je to pri običajnih risanicah. Ročica se premakne za 40 do 45 stopinj nazaj, pri čemer potegne zaklepni obroč nazaj, prsti z zaklepnimi zobci se pomaknejo navznoter, vez med cevjo in zaklepom se prekine, mogoče je odpiranje nosila z zaklepom. Po strelu je odpiranje zaklepa lahko tudi, če bi bil tulec zagozden zaradi umazanije ali deformacije, saj se ročica (po odblokiranju) z nosom na korenu nasloni na potisni drog (potisna palčka nad

zaklepom) in tako z večjo vzvodno silo odmakne zaklep od cevi. Udarni sprožilni mehanizem omogoča varno popuščanje in napenjanje udarne igle s pomočjo napenjalnega vzvoda na zadnjem delu nosila zaklepa. Orožje je najbolj varno, ko je prazno, če pa je naboj že v cevi, pa je

najbolj varno, ko udarna igla ni napeta. Tak sistem, poleg enostavnosti, omogoča tudi visoko stopnjo varnosti, ko na primer z nabojem v cevi lovimo, prečkamo razne ovire ... Zelo privlačno je dejstvo, da je cev mogoče hitro zamenjati, kar omogoča modularnost in menjavo kalibrov. Prav tako je možnost ročice za repetiranje na levi strani. Tudi pri kopitu je možnost za levičarje; ergonomično kopito je na voljo v temno zeleni, rjavi, maskirni barvi in nežno rjavi barvi (imenovani *Savanne*). Na pištolskem ročaju in na kopiščku so vložki iz gume za boljši prijem. Na puški ni raznih oglatih nastavkov za pritrditev strelnega daljnogleda. Na zadku cevi so namreč štiri manjše krožne vdolbine, v katere se zaskoči montaža strelnega daljnogleda. Le-ta ima na desni strani dva nastavka v obliki čepkov, na levi pa sta dva pritrdilna zoba v vzvodoma. Nameščanje strelnega daljnogleda je enostavno, hitro, brez orodja in je 100 % ponovljivo. Pri menjavi kalibrov je 100 % ponovljivost točnosti zadetkov posledica ravno dejstva, da je daljnogled nameščen na cev in ne na ohišje puške.

Risanica **R8** je na voljo v množici kalibrov, standardna dolžina cevi je 58 cm, krajša 52 cm, za kalibre magnum so cevi dolžine 65 cm. Cev ima možnost različnih plinskih zavor (kompenzator) in tudi sistema **Mag-na-port** (neopazne zareze na

Slika strelnega daljnogleda, napenjalnega vzvoda, dušilca Blaser in nastavljivega proženja

tudi teleskopski), je bil razvit kaliber 8,5 x 55 Blaser.

Na testu je bila **risanica R8 Ultimate Professional Success**, ki s cevjo, dolžine 52 cm, tehta 3150 g. Na risanici je bil s tovarniško **sedlasto montažo** (150 g) nameščen **strelni daljnogled Blaser B2, 2-12 x 50 IC** z letvijo (760 g). Ta zelo priljubljena montaža je kompaktna, letev brez obročkov pa omogoča namestitvev brez napetosti na telesu strelnega daljnogleda. Največkrat je izjemno koncentrična že, ko jo namestimo, kar je pokazala tudi pristrelitev. Montaža in strelni daljnogled skupaj tehtata 910 g. Ko strelni daljnogled s pomočjo kupole za osvetlitev in napenjalnega vzvoda brezžično »povežemo«, se osvetlitev v strelnem daljnogledu aktivira,

na spletni strani podjetja Blaser ga ne najdemo. Po proizvajalčevih podatkih navedeni teleskopski dušilec v kalibru .308 Winchester omili intenzivnost poka za 34,5 dB. Risanica je imela vgrajeno vrhunsko tekmovalno lovsko **proženje ATZL**; selektor na nabojniku omogoča izbiro med dvema težama proženja; **Match** (250 g) in **Jagd** (650 g). To je eden najboljših sprožilcev, kar sem jih imel možnost preizkusiti doslej. Že lovski način s 650 g teže proženja lovcu omogoča vrhunsko proženje.

Kronološki opis testiranja

Risanico *Blaser R8* sem v izposoj od Puškarstva Vute prejel v oktobru. Bila

Foto: Gregor Hodnik

Foto: Gregor Hodnik

Pristrelitev risanice na 100 m

Izmerjene hitrosti streliva 8,5 x 55 Blaser s 13,6 g kroglo Norma SP

cevi, ki delujejo kot plinska zavora). Cevi so na voljo v premerih 17 mm, 19 mm ali 22 mm, odvisno od kalibra.

Matično podjetje Blaser navaja, da sta Blaserjeva risanica *R8* in kaliber 8,5 x 55 Blaser idealna kombinacija, ko govorimo o celotni dolžini risanice z nameščenim dušilcem. Nabojnik *R8* je nameščen neposredno nad sprožilcem. Risanica je zato že v osnovi krajša od risanice s klasičnim zaklepiščem in bolj uravnotežena. Prav za kombinacijo kratke cevi z dušilcem poka, ki sega prek cevi nazaj (imenovan

potem ko premaknemo napenjalni vzvod udarne igle naprej. Osvetlitev se izključi samodejno, ko risanica leži ali je postavljena pokonci, s čimer sistem varčuje z baterijo. Le-ta se ne izprazni, četudi pozabimo izklopiti osvetlitev in na primer puška leži ali je pokonci v omari za orožje.

Risanici je bil priložen **Blaserjev dušilec poka z navojem M15 x 1**, max. 8,5 mm, teže 410 g, premera 50 mm, dolžine 247 mm, ki orožje podaljša za 158 mm. Posebnost omenjenega dušilca je, da je namenjen prav za kaliber 8,5;

je popolnoma nova, še ne pristreljena. Poleg sem prejel škaflo streliva *Blaser* s 13,6 g (210 grs) kroglo *Norma SP*. Takoj naslednji dan sem odšel na strelišče, kjer sem risanico pristrelil na 100 m. Najprej sem tarčo postavil na 25 m in skozi cev preveril ujemanje osi cevi s križem v strelnem daljnogledu. Kot že mnogokrat poprej je kombinacija sedlaste montaže, ki poveže risanico s strelnim daljnogledom, po navadi že tovarniško tako koncentrična, da so popravki zelo majhni. V takem primeru popravek na

Foto: Gregor Hodnik

Foto: Gregor Hodnik

Terenski hitri preizkus na 70 m

Z risanico v lovišču, na strelišču

strelnem daljnogledu niti ni bil potreben. Prvi strel na 25 m je zadel en centimeter zunaj strogega centra. Tudi odklon ni povezan s koncentričnostjo, temveč z odzivom risanice ob strelu. Risanico sem brez težav dokaj hitro pristrelil, »raztros«, viden na fotografiji, je posledica končnega finega prilagajanja namerilnega križa. V tej fazi sem izstrelil devet strellov, obenem sem s kronografom skrbno **meril hitrosti** tovarniškega streliva. Pri tem sem izmeril hitrosti 798, 800, 804, 803, 798, 800, 802, 796, 797 m/s – povprečje 800 m/s. Zelo majhno nihanje hitrosti priča o veliki kakovosti streliva. Ker proizvajalec na škatli omenja hitrost krogla 840 m/s na ustju, je treba omeniti, zakaj 40 m/s manj. Proizvajalci strelivo testirajo v testnih ceveh, ki so bolj »tesne«, saj želijo ustvariti »najslabše« razmere, v katerih nastane največ tlaka, tako namreč zagotovijo varnost. Prav tako preizkušajo pri temperaturi 20 °C. Drugo je moja domneva, da Blaser in Norma za testiranja uporabljata cevi, dolžine vsaj 60 cm. Čeprav je kaliber idealen za krajše cevi, to še ne pomeni, da ne smemo uporabiti cevi, ki so dolge 55 ali 60 cm. Krajša cev in nekoliko nižja oktobrska temperatura pojasnita odstopanja; nič nenavadnega. Odsun za tako maso krogla in hitrost sta bila presenetljivo obvladljiva, kar sem omenil v prejšnjem prispevku – na ravni odsuna kalibra .308 Winchester z nekoliko težjo 13 g kroglo. Vsekakor je k zmanjšanju odsuna zelo prispeval dokaj velik (premer 50 mm) Blaserjev dušilec

poka, kar se je pokazalo pozneje, ko sem z risanico streljal brez nameščenega **dušilca poka** oziroma **blažilnika poka** (op. avtorja: edina slovnično pravilna izraza).

Če sem risanico prejel v sredo, jo v četrtek po koncu službe pristrelil, pa sem v petek po službi odšel v okolico Sežane, kjer sem se k lovskim prijateljem »povabil« na lov. Namen je bil preizkusiti, mogoče celo upleniti kakega divjega prašiča z visoke preže. Saj veste, preizkus je dober le, če je na koncu rezultat! Seveda ne, bi pa lepo zaokrožil zgodbo. Tudi se nisem slepil, da bi ena sama uplenitev pokazala vse vrline tega močnega kalibra. Za konkretno mnenje o statistiki pri lovu je menda potreben vzorec vsaj tridesetih uplenitev iste vrste divjadi in enake teže, ki naj bi bila uplenjena z enako kroglo, na enaki razdalji, pod enakim kotom, zadeti pa isti organi in podobno. Misija nemogoče. Zato se vedno potihoma namuznem, ko nekdo na podlagi ene, mogoče dveh uplenitev poda »dokončno mnenje« o neki krogli, kalibru, ne da bi navedel druge okoliščine. No, dovolj o tem. Lovskih prijateljev iz **Lovske družine Tabor - Sežana** nisem videl že nekaj časa, tako da se je začetni klepet raztegnil v čas, idealen za izstopanje. Hitro v vozilo, do lokacije, peš previdno do lovske preže, kjer sva kakih 50 m od preže opazila gručo divjih prašičev, ki jih je deloma zakrivalo grmičevje. »Jih vidiš?« je vprašal **Andrej**. »Dobro vidim enega,« sem zašepetal. »Lahko streljaš?« je vprašal. Nisem mogel, strel

ne bi bil lovsko pravičen. Divji prašiči so naju začutili, odšli v goščavo, jaz pa na lovsko prežo. Na preži sem se namestil, pripravil ter preverjal okretnost risanice v tesnem prostoru. Skozi strelni daljnogled sem opazoval krmišče in mrak, ki se je počasi spuščal. Vidljivost, rdeča pika v strelnem daljnogledu, oprijem kopita z luknjo za palec, povezava z nastavkom **Pulsar Core FXQ50** – vse je bilo odlično. Počakal sem še kako uro, a divjih prašičev ni bilo več nazaj.

Sobotno popoldne ni bilo ravno idealno za lov na zalaz, a gozdna cesta na 1100 m nadmorske višine je omogočala pogled na kar nekaj planjav, ki jih jelenjad rada prečka. Najboljši test okretnosti neke risanice ponuja ravno lov na zalaz; nošnja na rami, v rokah, v šibki roki, v močni roki, snemanje risanice z ramena, opazovanje skozi strelni daljnogled ... Prva kilometra hoje je bil na ustju risanice nameščen Blaserjev dušilec poka. Zelo učinkovit, a ne sodi med najlažje. Ko sem ga snel z ustja, je risanica pri hoji takoj postala okretnejša, jermen na zgornjem delu pa je manj tiščal v rame. Risanica je zasijala v vsej svoji okretnosti, kratkosti in občutku uravnoveženega orožja. Bi kaj spremenil na njej? Risanica je bila popolna, strelni daljnogled univerzalen, kaliber močnejši, kot ga sam potrebujem, a vseeno. Risanica v omenjenem kalibru JE lahko univerzalna risanica za lov vseh vrst težje divjadi, če nas ne moti nekoliko močnejši odsun in če potrebujemo toliko moči. Če bi že kupoval to risanico kot

risanico za vse vrste lova, pa bi izbral nekoliko lažji dušilec poka.

Nedelja. Z lovskim kolegom sva s prikolico odpeljala tropine na za to določeno mesto. Lovišče je lahko polno presenečenj, zato lovec ne sme nikamor brez puške. Vsaj tako sva se prepričevala. Po opravljenem sva z risanico odšla na bližnjo prežo; prednji naslon je bil le etui, na njem jopica. Vreča iz papirja, na katero sem nalepil črno nalepko, je bila oddaljena 70 m. Izkušnje in občutke lažje povzamemo, če puško preizkusi še kdo drug. Obenem tako lažje opazujem odsun in odziv strelca. **Tom** je tri strele izstrelil z nameščenim dušilec poka (2 cm nad center), nato pa dva strela brez. Strela brez sta zadela 6 cm v desno in 6 cm višje od točke merjenja. Prvi trije streli so uspevali strelca, da je nadaljeval z dokaj nežnim prijemom, ko kopito ni tesno prislonjeno ob rame. Strela brez uporabe dušilca sta zato okular strelnega daljnogleda pomaknila blizu strelčevega očesa ter po prvem strelu najprej izvalila: »U, madona!« Po drugem pa je nastal nasmeh in: »Tole pa useka!« Zadetki za tak hiter terenski (lovski!) preizkus so bili odlični.

Ponedeljek. Poklical me je lovec iz sosednje lovske družine in vprašal, ali imam res v preizkusu kaliber 8,5 x 55 Blaser. Povabil sem ga, naj pride popoldne izstreliti kakšen strel. Pozorno sem ga opazoval. Dva strela je izstrelil stoje z nameščenim Blaserjevim dušilec poka. Presenetilo ga je, da tak močan kaliber odsune tako malo. Nato je izstrelil še en strel stoje brez dušilca poka. Čeprav je dejal, da ne odsune preveč, pa je bilo iz izraza na obrazu jasno videti, da ga je odsun rahlo presenetil, saj takega odsuna ni vajen.

Kot odziv na prvi prispevek o kalibru 8,5 x 55 Blaser (Lovec 12/2022) sem dobil tudi poročilo lovca, ki mu je puškar risanico pristrelil, skupaj pa sta jo preizkusila na 300 m, kjer sta dobila izvrstne rezultate. Slika dokazuje, da je z navedenim kalibrom mogoče zlahka oddati strel malo dlje.

Praktične izkušnje lastnikov risanic R8 v kalibru 8,5 x 55 Blaser

»Za to risanico sem se odločil, ker imam že dve risanici R8 Blaser Profesional Success v kalibrih 6,5 Creedmoor in 9,3 x 62; z njima sem spoznal natančnost in praktičnost risanice. Kaliber 8,5 x 55 Blaser sem izbral, ker sem hotel poskusiti nekaj čisto novega. Risanica ima integriran, a tudi snemljiv Blaserjev dušilec poka in pokrije celotno cev. Dolžina cevi je 47 cm, celotna dolžina cevi z nameščenim dušilec poka je

62,5 cm. Risanico imam približno pol leta, z njo sem uplenil dva osebka srnjadi in enega divjega prašiča. Vsa divjad je padla na mestu. Odziv pri srnjadi s strelom za pleča je bil skok, salta in padec na tla. Odziv pri srni, zadeti rahlo višje v hrbet, je bil takojšen padec v ognju. Tak je bil tudi odziv pri divjem prašiču, zadetem za pleče – takojšen padec na tla. Uporabljam kroglo RWS tipa SpeedTip Pro, mase 16,2 g, ki jo polnim sam (Vihtavuori N550), tako da dobim hitrost 725 m/s na 100 m. S to kroglo so skupine zadetkov od 20 do 30 mm. Uporabljam tudi tovarniško strelivo Blaser s kroglo Nosler AccuBond, mase 11,7 g. Hitrost krogle na 100 m je 826 m/s, skupina zadetkov je 15 do 20 mm. Zelo mi je všeč, da sta odsun in pok

puške zelo majhna in lovcu nekako dajeta občutek zanesljivosti. Puško uporabljam pri čakanju na preži, na zalazu in na skupnih lovih. Puško zelo rad uporabljam. Sam uporabljam širokokotni strelni daljnogled Blaser B2 1–6 x 24 IC, ki ga uporabljam za čakanje in vse druge oblike lova. Pri tem strelnem daljnogledu mi je zelo všeč, da ko napneš napenjalni vzvod na zaklepu, se pika v strelnem daljnogledu sama osvetli. Puško priporočam vsem, ki si želijo poskusiti nekaj novega. Ker še nisem uplenil veliko divjadi, težko povem kaj več, le da so bile pri odstrelu srnjadi večje poškodbe kot na divjem prašiču.« (**Matjaž Šajn**)

»Za ta kaliber sem se odločil iz radovednosti; imam ga približno eno leto, z njim lovim divje prašiče, srnjad, gamse, jelenjad, malo divjad (jazbec, lisica, šakal). Na puški imam strelni daljnogled Zeiss V8 2,8–20 x 56 in termalno napravo 'clip-on' Infray Mate MAH50. Uporabljam tovarniško strelivo Blaser s kroglo TTSX 160 gr/10,4 g in strelivo Blaser SP ('soft-point') 210 gr/13,6 g. Dolžina cevi risanice Blaser R8 je standardna, 58 cm, pri lovu uporabljam dokaj lahek dušilec poka Stalon X108. Kaliber je zelo natančen. Odsuna puške skoraj ne čutim, najbrž tudi zaradi dušilca poka. S samo puško in s tem kalibrom se zelo lepo strelja. Menim, da je puškovni kaliber uporaben za vse vrste lova, tako za čakanje, zalaz, za pogone. Uplenil sem približno petnajst osebkov srnjadi, gamsjega mladiča, dva osebka jelenjadi (lanščak in tele), nekaj lisic in

Foto: Aleš Špendal
Preizkus: risanica R8 v kalibru 8,5 x 55 Blaser na 300 m

jazbecev, šakala ter tri divje prašiče (dva lanščaka in enega ozimca), mogoče še kaj več. Odziv divjadi je bil naslednji: srnjad je bila zmožna narediti še od 15 do 80 m pri strelu za pleče; če je krogla zadela kakšno kost ali hrbtenico, je bila škoda kar velika. S kroglo SP 210 grs/13,6 g (tovarniško strelivo) sta dva osebka srnjadi, ki sem ju uplenil, naredila približno 60 m in 80 m, oba zadeta 'šolsko' za pleče. En lanščak in ozimec divjega prašiča sta počakala na mestu, drugi lanščak je po strelu v srce šel še kakih 20 do 30 m. Jelen lanščak je po strelu za pleče naredil 25 m, tele jelena je padlo v ognju (pogon, strel v hrbtenico). Gamsji mladič, streljan na 170 m, je po strelu padel, se zakotalil po bregu; ko je vstal, je naredil še 10 do 15 m. Pri streljih na lisice, jazbeca in šakala nihče ni naredil niti koraka. Edina slabost je dokaj drago tovarniško strelivo, tudi divjad po strelu še lahko naredi nekaj metrov, kar samo dokazuje, da ni čudežnega kalibra. S samo puško in kalibrom 8,5 x 55 Blaser sem na splošno zadovoljen, spet pa nisem uplenil toliko, da bi lahko podal končno mnenje o kalibru; povem, kot sem videl.« (**Žan Mohorko**)

»V letu 2020 sem se odločil za nakup repetirke Blaser R8 Professional Success Leather v kalibru 8,5 x 55 z dolžino cevi 520 mm. Odločitev za ta kaliber je bila dejstvo, da sem bolj privrženec kalibrov magnum kot standardnih. Pri kalibru magnum so cevi povečini vse daljše od 62 cm. Če dodamo še dušilec poka, podaljšamo cev in puško za dobrih 15 do 20 cm. Z nakupom

risanice Blaser R8 v kalibru 8,5 x 55 Blaser pa sem dobil, kar sem želel. Cev dolžine 52 cm je z dodanim dušilcem poka dolga 66 cm. To je isto, kot je dolžina običajne cevi magnum, seveda pa energija krogel kalibra 8,5 x 55 Blaser še vedno presega standardni naboj. Skalibrom 8,5 x 55 Blaser sem uplenil 200 osebkov različne divjadi: divji prašič, jelenjad, srnjad, muflon, gams. Pri svojih izkušnjah z lovom omenjenega

kalibra bi rad podal mnenje pri odstrelu divjadi, težke več kot 80 kg, in sicer divjih prašičev in jelenjadi. Večina uplenjene divjadi, divjih prašičev, je bila uplenjena na Hrvaškem, kjer sem član. Prvega divjega prašiča sem uplenil na daljavi 170 m z monolitno kroglo SAX KJG, mase 9,0 g. Divji prašič je bil zadet v pleče in je padel po 30 m. Podplutbe so bile ogromne. Potem sem uplenil še nekaj divjih prašičev in

nekaj osebkov srnjadi. Lahko rečem, da je od lažje divjadi vsa padla v ognju, težja je lahko naredila še tudi 50 m, ampak hitra krogla SAX KJG je zelo uničujoča in je lovcem ne priporočam. Nato sem začel uporabljati monolitno kroglo Barnes, tip TTSX, mase 10,4 g, in z njo sem uplenil kar nekaj divjadi. Krogla je zelo natančna, slabost pa je, da z njo divjad ni padala v ognju, na mestu, včasih je naredila tudi nekaj 100 m. Tovarniške naboje sem sprva uporabljal, ker nisem mogel dobiti praznih tulcev za polnjenje. Ko sem prišel do prvih sto tulcev, pa sem si sam začel polniti strelivo. Odločil sem se za monolitno kroglo Hornady GMX 12 g (185 grs) in Hornady InterLock 14,5 g (225 grs). Z omenjenima krogla sem uplenil večino divjadi, vsaj 150 osebkov. Kako omenjeni krogli delujeta, je seveda odvisno, kako divjad stoji, kako je zadeta ter razdalja. Klasični strelji za pleče so pač relativni in nikoli ne veš, ali bo divjad obležala v ognju ali šla še naprej, nekaj 10 m ali več. Vsa zadeta divjad z 8,5 x 55 Blaser je bila prestreljena in vedno je bila krvna sled. Strelne razdalje (izmerjeno z daljinomerom) so bile od 50 do 289 m. Tudi na najdaljši razdalji s kroglo GMX pri strelu na divjega prašiča, teže 145 kg, v pleče, je bil izstrel, divji prašič pa je padel po dobrih 20 m. Katero kroglo bom izbral za lov (GMX, InterLock), je odvisno od načina lova. Za lov s čakanjem ali če bom moral oddati strel več kot 200 m, izberem GMX. Za pogone in lov v gozdu povečini vzamem kroglo InterLock, ker je težja in ni tako občutljiva. Omenjeni krogli ne naredita pretirane škode in dobro 'ustavljata', seveda pa je vse odvisno od tega, kako divjad stoji in kam zadenemo. Na koncu naj podam še svoje osebno mnenje glede kalibra 8,5 x 55 Blaser. Svojo risanco Blaser R8 sem sestavil po svojem okusu, in sicer sem kopito menjal za karbonsko kopito, da je puška lažja. Na cevi, debeline 19 mm, so vzdolžni kanali, uporabljam dušilec poka A-TEC OPTIMA 45 z dodano plinsko zavoro na koncu dušilca poka. Z vsem tem sem dobil res delovno, okretno, skoraj neuničljivo puško. Še najbolj me preseneti in navduši dejstvo, da je sedaj odsun moje risanice za takšen kaliber zelo 'mehak'. Kaliber 8,5 x 55 Blaser lahko uvrstim med svoje tri TOP kalibre (prvo mesto: 8 x 68S, drugo mesto: 300 Winchester Magnum in tretje mesto: 8,5 x 55 Blaser). Ko tako razmišljam, čutim, da je kaliber 8,5 x 55 Blaser lahko v prihodnosti popolna alternativa 'univerzalnim' kalibrom, kot so .308 Winchester, 8 x 57 in 9,3 x 62. Po mojem mnenju ima namreč boljši učinek kot marsikateri kaliber, ki je v trenutni uporabi, sploh pri uporabi skrajšanih cevi, krajših kot 500 mm. Kot edino slabost tega kalibra bi lahko omenil le, da strelivo ni poceni. (Marko Gračner)

Foto: Gregor Hodnik

Risanica R8 Ultimate Professional Success v kalibru 8,5 x 55 Blaser

Gregor Hodnik

33. Mednarodni sejem lova in ribištva Visoki lov

Od 16. do 19. februarja 2023 je na sejmiščnem centru v avstrijskem Salzburgu po treh letih premora zaradi covid-19 spet potekal tradicionalen sejem **Visoki lov**, tradicionalni tematsko specializirani lovski in ribiški sejem za geografsko območje Donava – Alpe – Jadran.

iz Avstrije ter držav njene bližnje in daljne sosesčine.

Kaj je bilo na ogled?

Več kot tri četrtine sejemske površine je bilo namenjenih lovstvu, kjer so predstavljali in razstavljali novosti: lovsko opremo, oblačila in druge lovske potrebščine, od osebne zaščitne

Lovni turizem

Izjemno obsežna in izstopajoča je bila ponudba za lovni turizem – skoraj po vsem svetu, za katero pa so imeli novodobni zaščitniki in varuhi lovnih vrst prostoživečih živali zelo kritična mnenja in pripombe. Vse bolj se namreč razširja in odmeva vsestranska zahteva o

lovci, ki se odločajo za lov v eksotičnih krajih sveta, skrbijo predvsem za ugled lovstva v svoji domovini. Prej se vedno pozanimajo, kaj je v tuji deželi zakonsko dovoljeno in kaj je morda nezakonito na voljo. Skratka, pravičnost in spoštljivost do živali morata biti pri vseh oblikah lova povsod in

Sejemsko druženje vseh generacij

Eden od razstavnih prostorov ponudnikov orožja – boroveljsko puškarstvo Sodia

33. Mednarodnemu sejmu lova in ribištva Visoki lov je po treh letih prekinitve ostalo zvestih še vedno 430 razstavljalcev iz 36 držav, ki so razstavljali na okrog 31.000 m² bruto veliki sejmski površini. Nekoliko je bilo opaziti, da so bili sejmski paviljoni bolj zasedeni z razstavnimi eksponati, hodniki med razstavnimi nišami pa nekoliko ožji. Takšno zmanjšanje sejemskega prostora je bilo iz ekonomskih razlogov upravičeno, da so organizatorji zmanjšali energetske in druge obratovalne stroške. Toda sejem je kljub temu ostal vsebinsko pristno lovski in ribiški in je ohranil svojo tradicionalnost, pestrost in kakovost, saj so v vseh sejmskih dneh prodali kar 44.455 vstopnic, s čimer so zabeležili presežek obiskovalcev v primerjavi s prejšnjimi sejmi. Med letošnjimi obiskovalci je bilo poleg lovcev, ribičev, kinologov, gozdarjev in kmetovalcev opaziti tudi veliko uglednih lovskeh funkcionarjev in delegacij

opreme za lov, lovsko orožje, optiko, daljinomere, elektronske naprave, strelivo. Skratka vse za bolj pravičen in varen lov. Pregledno in inovativno je bila predstavljena ponudba izdelkov in pripomočkov za trajnostno lovstvo, tudi krma za dopolnilno krmljenje divjadi, najrazličnejša zaščitna sredstva pred škodo od divjadi, razni lovskotehnični objekti, še posebno premične preže, pa terenska vozila, prilagojena za lov.

Na voljo je bilo še vse drugo, kar je potrebno za sodoben in okolju prijazen ter varen lov in/ali terensko delo ter pohodništvo. Kot vedno sta bili predstavljeni tudi velika ponudba in prodaja lovske literature, priročnikov, poleg tega pa tudi mikavna slikarska, graverska, rezbarska dejavnost z umetniškimi izdelki z lovsko motiviko. Ne smemo pozabiti omeniti izjemno bogate in sodobne opreme za ribištvo in (lovsko) kinologijo. Zanimivo si je bilo ogledati poseben ženski lovski program.

prepovedi uvoza lovskih trofejev v članice **Evropske unije**. Glede tega je bila zato izstopajoča in deležna kritik afriška ponudba trofejnega lova, ko je trideset agencij – razstavljalcev sklepal pošto za turistični lov tudi na živali, ki jim grozi izumrtje. Organizatorji takih lovskeh »safarijev« so na očitke zavzeto pojasnjevali, da bo tak lov še naprej lahko potekal, dokler bo to dovoljevala zakonodaja v deželah ponudnicah tovrstnih programov lova. Vsekakor pa v času prizadevanj za povečanje naravovarstva in tudi za zmanjševanje trofejnega lova (odstrela) ogroženih živalskih vrst in njihovih habitatov to urejajo podpisane naravovarstvene konvencije, med njimi posebej **Washingtonska konvencija – CITES**.

Obiskovalci so se seznanili tudi z informacijo, da etični in ozaveščeni lovci lov v ogradah – oborah lov na tamkaj namensko gojeno redko/ogroženo divjad odločno zavračajo in tudi, da

vedno na prvem mestu. Vedno bolj je tudi v lovstvu slišati o dobrobiti živali.

Obsejemski program

Sejem **Visoki lov** je na letošnji prireditvi pripravil tudi izjemno bogat strokovni obsejemski program z mnogimi predavanji, delavnicami, posvetovanji o skoraj tridesetih temah: na primer **Volk v Avstriji, Kako deluje Mednarodni svet za varstvo divjadi, lovstvo in varstvo narave – CIC, Današnji lov, Uporaba brezpilotnikov – dronov v lovstvu, Tekmovanje v oponašanju jelenjega rukanja, Varnost pri lovu, Lov in mediji, Lovska kulinarika s prikazi pravičnega razkosavanja trupov in priprave mesa (divjačine)** ...

Vzporedno je bilo v času trajanja sejma vsak dan tudi šestnajst tematskih predavanj in forumov s področja ribištva in ribolova.

Vtisi

Najbolj objektivno oceno in mnenje o 33. Mednarodnem

Ponudba lovnega turizma je bila spet velika.

Primeri sodobne likovne umetnosti

Na voljo so bili tudi številni umetni puškarski izdelki.

sejmu *Visoki lov* vedno povedo neposredni obiskovalci, razstavljalci in tudi organizatorji. **Florian Kreissl**, vodja prodaje sejemskega paviljona Swarovski Optik (lovska optika), je povedal, da je bil letošnji sejem zanje uspešen in tudi presenečenje obenem, ki, razveseljivo, spominja na nekdanje stare odlične tovrstne sejme. Letošnji ga je še posebej presenetil zaradi tolikšnega obiska, kar je znamenje, da si lovci, ribiči in drugi obiskovalci še želijo tovrstne sejme. **Reinhold Sodja**, direktor podjetja Sodja – lovsko orožje, ugotavlja, da je bilo po treh letih sejemskega premora prikazanih veliko novosti. **Axl Kremppler**, direktor programov in prodaje orožarskega podjetja Steyr Arms, pa ugotavlja, da je sejem *Visoki lov* predvsem tradicionalen kraj množičnega srečanja obiskovalcev in ponudnikov. Srečajo se končni uporabniki (lovci) in najpomembnejši proizvajalci lovskega orožja ter opreme, lovski funkcionarji in tudi drugi predstavniki ter potencialni ponudniki opreme in kupci izdelkov ter uslug. **Hesham**

Khalifa, vodja za stike in komunikacijo pri podjetju Blaser, je menil, da je bil na letošnjem sejmu dosežen velik uspeh, ki je primerljiv z ravni uspehov izpred treh let tako po vsebini kot tudi z obiskom. »Soočili smo se z zelo zainteresiranimi kupci in strokovno dobro poučenimi obiskovalci, interesno javnostjo,« je še dodal.

O sejmu je med drugimi spregovoril tudi zvezni minister Avstrije za kmetijstvo, gozdarstvo, okolje in vodno gospodarstvo **Norbert Totschnig**, ki je menil, da je sejem velik spodbujevalec, ki že leta skrbi predvsem za lovsko in ribiško tradicijo sejemske predstavitev ter uvaja tudi nove sodobne tematike. S sejmom lova in ribištva se z upoštevanimi zakonskimi določili v svojih predstavitvah javnosti predstavlja potrebo po ohranjanju ravnovesja v ekosistemi, ki pospešuje ohranjanje vrstne pestrosti v naravi. Zaželel je, da bi bilo na sejmu kar največ izmenjav mnenj, novih spoznanj in doživetij, pa tudi že tradicionalnega sejemskega veselega lovskega razpoloženja.

Predstavitev CIC-a

V času sejmskih dni je bila v spremljajočih strokovnih tematskih posvetovanjih in predavanjih tudi podrobna predstavitev **Mednarodnega sveta za varstvo divjadi in lovstvo** (CIC) in kaj je pravo poslanstvo tega mednarodnega nepolitičnega interesnega združenja. Predstavljen je bil tudi novi predsednik CIC-a **Philipp Harmer**, ki je govoril o svojem programu dela, vrednotah in nadaljnjih prizadevanjih CIC-a za spremembe tistih zakonodaj, ki so do sodobnega in naravovarstveno naravnega lovstva sovražne in nenaklonjene.

Nepoznavanje pravih ciljev CIC-a je mogoče urejati le z aktivnim sodelovanjem, posredovanjem mnenj in strokovnim utemeljevanjem, prepričevanjem v ustreznih odločevalskih institucijah, smo lahko izvedeli. Tak je na primer 705-poslanski članski **Evropski parlament**, v

katerem je 150 poslancev pripadnikov in zagovornikov lova, 150 pa jih je izrecno proti njemu. Če želimo, da bodo doseženi cilji v dobro trajnostnega lovstva in lovskega naravovarstva, je treba iskati pozitiven odnos ter razumevanje ciljev lovstva še pri drugih, za zdaj še neopredeljenih 400 poslancih, pri katerih je cilj zagotoviti »manjkajoče glasove« v dobro in v prid lovstva. CIC-u so z vplivnostjo, avtoriteto uglednih članov in tudi s članstvi v mednarodnih institucijah dane vse možnosti, da lahko doseže ureditev in sprejetje takih »zakonodaj«, ki bodo v dobrobit prostoživečih živali in ohranjanje naravnega ravnovesja, pa tudi sodobno urejenega lovstva, so še prepričani v tej organizaciji.

Sejem *Visoki lov* je uspel nad vsemi pričakovanji, obenem pa je organizator najavil, da bo naslednji, 34. sejem, v letu 2024, in sicer od 22. do 25. februarja.

France Ekar

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: V lovski sezoni 2021/22 so v tej državi uplenili 75.667 osebkov jelenjadi (– 1 % v primerjavi s sezono 2020/21), 1.276.355 osebkov srnjadi (– 1 %), 68.269 damjakov (+ 4 %), 3.067 sika jelenov (+ 11 %), 695.882 divjih prašičev (+ 3 %), 4489 gamsov (– 2 %), 8107 muflonov (– 1 %), 217.419 poljskih zajcev (+ 49 %), 71.422 divjih kuncev (– 8 %), 84.535 jazbecev (– 2 %), 421.494 lisic (– 8 %), 27.811 rakunastih psov (– 16 %), 201.975 rakunov (+ 1 %), 48.064 kun belic (– 1 %), 8042 kun zlatc (+ 2 %), 7947 dihurjev (– 7 %), 800 minkov (– 2 %), 3500 velikih podlasic (– 12 %), 1598 poljskih jerebic (– 22 %), 88.340 fazanov (+ 69 %), 300.093 divjih golobov (– 1 %), 1871 labodov grbcev (– 23 %), 128.462 divjih gosi (+ 8 %), 264.522 divjih rac (+ 21 %), 9957 velikih slok (+ 140 %), 3974 črnih lisic (+ 35 %), 2715 galebcev (+ 6 %), 433.562 vran (– 5 %), 886 sivih čapelj (+ 69 %) in 93.088 nutrij (– 8 %).

Pri parkljasti divjadi ostaja odstrel torej približno na ravni predhodnega leta, zelo razveseljava pa je statistika odstrela nekaterih vrst male divjadi (zlasti poljskega zajca in fazana), kjer je povečanje, verjetno predvsem zaradi suhega vremena spomladi in poleti, zelo veliko. Vsekakor je v absolutni številki zanimiv tudi izjemno velik odstrel rakunov, ki dosega že skoraj polovico višine odstrela lisic.

(*Deutsche Jagd Zeitung*, 3/2023)

Švedska: V marcu je v tej državi dovoljen lov na rise. Pristojne oblasti so izdale 201 licenco za odstrel, kar je več kot v prejšnjih letih in je posledica večanja številčnosti te vrste. Na Švedskem naj bi tako živel najgostejša populacija evrazijskih risov na svetu, ki jo ocenjujejo na približno 1500 živali. Posledica velikih gostot naj bi bil zelo velik vpliv na populacijo srnjadi, katere številčnost naj bi se v nekaterih predelih zmanjšala celo do 80 %, pri čemer risom pri plenjenju srnjadi konkurirajo tudi volkovi. Konflikt s plenilskimi vrstami je največji na območju staroselcev Samijev, kjer so udomačeni in poludomačeni severni jeleni njihov glavni plen. Po podatkih švedske lovske zveze naj bi samo risi na tamkajšnjih območjih vsako leto uplenili do

Foto: Pixabay

30.000 severnih jelenov. Načrtovani odstrel risov naj bi sicer prispeval k uravnavanju njihove številčnosti in zmanjševanju konfliktov z drugimi uporabniki prostora.

(*Jagen Weltweit* – www.jww.de)

Italija: V tej naši zahodni sosedini je zelo zaskrbljujoče stanje glede afriške prašičje kuge (APK). Potem ko so izbruh v osrednji Italiji v bližini Rima očitno uspešno zaustavili, pa je APK na pohodu na severozahodu države, v pokrajinah Ligurija in Piemont. Tako so v obeh pokrajinah v letu 2023 zabeležili že praktično enako število primerov okužbe z virusom APK kot v celotnem letu 2022. Po podatkih pristojnih veterinarskih organov se APK v omenjenih pokrajinah širi proti vzhodu in zahodu.

(*Jagen Weltweit* – www.jww.de)

Svet: Raziskovalci znanstvene revije Plus Biology so pripravili študijo o napadih različnih plenilskih vrst na ljudi po svetu od leta 1950 naprej. Glede na obseg študije so ponekod zelo težko dostopni in preverljivi podatki, pa vendar. Obravnavanih je bilo dvanajst živalskih vrst, od kate-

rih so našli 1337 primerov napadov azijskih medvedov šobarjev, 1047 primerov napadov tigrov, 765 primerov napadov azijskih črnih medvedov, 664 napadov rjavih medvedov, 414 napadov volkov, 403 primere napadov severnoameriških črnih medvedov, 282 primerov napadov levov in 205 primerov napadov leopardov. Skupno so uspeli najti zabeleženih 5440 primerov napadov, od katerih se je 32 % primerov končalo s smrtnim izidom, v preostalih primerih pa so bile telesne poškodbe ljudi. Prav tako naj bi se v zadnjem obdobju število napadov povečevalo, ponekod zaradi več ljudi v naravnih habitatih zaradi pristočasnih aktivnosti in rekreacije, ponekod pa zaradi človekovih aktivnosti v naravi zaradi opravljanja normalnih dejavnosti za preživetje. Raziskovalci so še opozorili, da predvsem v napadih velikih mačk veliko dogodkov sploh ni bilo dokumentiranih, še posebno v revnejših državah, kjer se napadi dogajajo na podeželju. Dober primer za to so napadi levov; raziskovalci so uspeli najti in potrditi 282 primerov za celotno Afriko, čeprav naj bi bilo samo v Tanzaniji primerov v resnici več.

(*Jagen Weltweit* – www.jww.de)

Australija: Vlada zvezne države Viktorija je povečala kvoto za odstrel sivih kengurjev za 30 % v primerjavi z letom poprej. Tako naj bi letos v tej državi uplenili kar 176.000 sivih kengurjev. Povečan odstrel je posledica vedno večje številčnosti in s tem tudi večanja škode v kmetijskem prostoru. Odstrel naj bi pretežno opravili posebej izurjeni posamezniki, medtem ko lahko lastniki zemljišč na svoji zemlji uplenijo do 70.000 sivih kengurjev. Meso uplenjenih kengurjev bodo porabili. Odločitev vlade je povzročila veliko nezadovoljstva in pritožb nevladnih naravovarstvenih organizacij, ki trdijo, da je odstrelna kvota veliko prevelika. Odločitev vlade potrjujejo tudi podatki državnega raziskovalnega inštituta, ki izvaja redni monitoring in trdi, da navedeni poseg znaša zgolj 10 % številčnosti celotne populacije in da so siceršnje izgube v populaciji zelo majhne. Poleg tega so predstavniki vlade tudi izjavili, da lahko v vsakem trenutku načrtovani odstrel tudi ustavijo, če bi bilo potrebno.

(*Jagen Weltweit* – www.jww.de)

Pripravił:
mag. Janko Mehle

Menina planina je kraška planota, ki se razprostira med Tuhinjsko in Motniško dolino na jugu ter dolino Drete na severu; na vzhodu se dviguje iz Rovta pod Menino, na zahodu se izteka na prelazu Črnivec. Severni del Menine je kot fevd pripadal benediktinskemu samostanu v Gornjemu Gradu, kjer so bivali menihi; ime Menina namreč izhaja ravno iz besed Menihna/Meniška planina. V drugi polovici petnajstega stoletja je bil tod prvi sedež ljubljanske škofije in tako je zemlja pripadla cerkvi in še vedno je njena last. Južni

strmo vzpenja proti vrhu planote, poraščen je z gozdom in prepleten s travniki, pašniki, košenicami, poljanami, senožetmi ... Travnje zaplate se kot ostri jeziki navpično zajedajo v gozdne površine, spet druge so bolj krompirjaste oblike in poševno ležijo sredi gozda. Ponekod je svet precej suh in skalnat, tod rastejo listavci, predvsem črni gaber. Mnogo tega lesa predelajo v klastre. Kmetje lepše travnate površine še kosijo, saj pravijo, da klobuk na planini posušenega sena pri živini velja toliko kot koš nižinskega.

Tak, kot sta zemlja in gozd na Menini, je tudi človek, ki poskuša živeti od zemlje: ves grčav, odporen in uporen, pa tudi občutljiv

čutka svobode ali zaradi želje po doživljanju čiste gorske narave.

Tako je nanoslo, da sem se tisti petek v zgodnji jeseni odpravil na jago. Do koč sem prišel prepozno, da bi se lahko še odpravil pogledat za srnjadjo. Pa tudi je treba vedno kaj postoriti v koči ali okoli nje. Najprej sem zakuril v koči, saj so se nočne temperature že kar opazno znižale, potem pa sem se odločil, da si bom počasi pripravil večerjo. Zakuril sem tudi zunaj, v kaminu, da bi nastala žerjavica. Na poti v lovišče sem kupil kar lep kos navadne salame, tudi pasja radost ji rečemo. V bližnjem grmu sem urezal ustrezno palico, da

BRANE ŠIMENC

Zgodbe o pujsih

del pa je v lasti kmetov, zato je na drobno razparceliran.

Valovita planota na nadmorski višini od 1200 do 1450 metrov je precej travnata, sicer pa je porasla z mešanim gozdom, ki nudi varnost in zavetje visoki in nizki divjadi. Volka tod ni, risa so nekateri že sledili, občasno pa se pojavi medved, ki takoj vzbudi preplah. Karizmatična zver vedno vzbudi veliko groze, v resnici pa je najbolj nevarna žival v teh krajih mali klop, ki ga po novem lahko staknemo tudi na nadmorski višini nad tisoč metrov. Z Menine pa izginja divji petelin; le tu pa tam spomladi, ko v dolini zacvetijo češnje, vnet od ljubezni še poje svojo trubadursko pesem na severni strani planote.

Za travno rušo skrbijo divji prašiči, ki jo od časa do časa prerijejo. Ko človek stoji sredi široko razritega pašnika, se mu zazdi, da je na Luni. Nepovabljeni orači nikoli ne pozabijo svojih rilcev vtakniti v rušo tistih kmetov, s katerimi se je najtežje dogovoriti o poravnavi nastale škode. Višja in gostejša trava naslednje leto na razritih predelih kaže, da ima v obnavljanju narave tudi početje divjih pujsov nekakšen smisel. In da ne pozabim omeniti rož; ko se zgodaj poleti oko pase po cvetju, občudovalca spreleti lepota, da reče: »Glej, rožnata planota ...«

Lovci imamo vsekakor veliko opraviti z divjadjo in ob tem se rojevajo naše lovske zgodbe.

Ena od lovskih družin s tega območja je motniško-špitalska, ki obvladuje prostor med Kozjakom in Vranskim. Na eni strani lokalne ceste se lovišče razprostira od Lipovca, čez Šipek do Jasovnika, na drugi strani pa sega do vrha Menine, to je do deželne meje med Kranjsko in Štajersko. Tod se svet kar

in mehak ter prizanesljiv, predvsem pa garaški. Motorne žage je slišati tja do trdega mraka, skoraj do vsake gozdne parcele je zrita vlaka. Čez dan ni nobenega miru, po gozdu lazijo nabiralci gozdnih sadežev in rekreativci. Divjad nima več miru, večinoma se pase ponoči in zgodaj zjutraj. Lovci pravi gozd doživijo le na posebnih lovskih stezah ali na težje dostopnih terenih, ko na brezpotju poišče pot divjadi – stečino, spretno vdelano pot, ki jo divjad nagonsko spelje za prehod na strmem terenu. Tod je še tisti pravi gozd z mladimi, odraslimi in odmirajočimi drevesi, ki kot naravne skulpture prostor spreminjajo v nekakšno naravno galerijo.

V delu Menine, od Osekov proti vzhodu, ni vodnih izvirov. Od maja do septembra se na planoti prepase veliko goveje živine, konj in tudi drobnice, vse živali pa rabijo vodo. Kmetje so težavo rešili tako, da so na ustreznih mestih izkopalni in utrdili tako imenovane luže. Na vsakem pašniku je pravzaprav luža in taka množica napajališč je videti kot veriga svetlikajočih se jezerc, v katerih se podnevi odlikujejo podobe oblakov, ponoči pa se v njih ogleduje luna, če je še tako lepa, kot je bila prejšnje noči.

V delu lovišča mi je zaradi srečnih okoliščin uspelo postaviti brunarico, toplo in prijazno zavetišče in pribežališče, ko se želim umakniti nekam v mir pred vsemi stresni in hrupom tega ponorelega sveta. Tam je drugačen zrak, drugačen veter, drugačna energija, skratka, drug svet. Vedno mi je žal, da tega blagra ne izkoristim večkrat. Vaščani naselij ob vznožju Menine se pogosto odpravijo v planino, bodisi zaradi dela v gozdu ali zaradi skrbi za živino, velikokrat pa predvsem zato, da zajamejo določen odmerek prijetnega ob-

bom salamo nataknil nanjo in jo lepo počasi spekel. Vse sem si pripravil, poslušal sem, kako je ogenj prijetno prasketal in ta glasba je bila lepa za uho ter pomirjajoča za dušo.

Ob takih trenutkih se mi včasih uspe predati naravi, da se razkrijeta lepota in utrip vsega bivajočega, da se zgodi čudenje in občudovanje vsega živega in neživega okoli ter da se razkrije čudež bivanja – da si, da vse predvsem je in da začutiš, kako je vse razkošno. Kar nekam raznežil sem se, sonce je sicer že zašlo, vendar je bilo še dovolj svetlo, da se je videla zelena okolica. Kar sami po sebi so mi prišli na misel začetni verzi Lorkove Mesečniške romance, ki sem si jih polglasno zrecital: »Zeleno, ki te hočem zeleno. / Zeleni veter. Zelene veje. / Ladja na morju / in konj na planini.«

Iz takega razpoloženja so me predramili avtomobilski žarometi na cesti, ki je speljana mimo koč. Avto je zavil na dovozno pot, zahupal in se ustavil. Aha, lovska tovarišija. Na žerjavici sem ravnokar začel peči svojo večerjo, pa sem palico s salamo, ki je ravno lepo zadišala, hitro umaknil kar na zložena drva za koč.

Iz avta sta prilezla Polda in Janez in glasno pozdravila.

»Pridi pogledat!« me je glasno povabil Polda.

V prtljažniku je bil pujs lanščak. Uplenila sta ga s preže v Šahovcu. Pogledat sta šla za srnjadjo in jelenjadjo, pa se je na pašniku nenadoma pojavil pujs. Ja, na jagi se največkrat zgodi tisto, česar ne pričakuješ. Po strelu je žival obležala, vendar se je, preden sta zlezla s preže, pobrala in izginila v gozdu. K sreči je po kakšnih sto metrih obležala in ko sta prišla do nje, je bila že v zadnjih kričih.

»Vse se je srečno končalo, nihče ni na bolniški, pa tudi avto je cel,« je zaključil Janez.

Bralec teh vrstic najbrž ne razume Janezovega komentarja, ker ne pozna okoliščin, na katere se nanašajo izrečene besede, zato jih moram pojasniti.

Včasih se lovec zelo zmoti v presoji, ali je žival po strelu res dokončno mrtva ali pa je tako le videti. V naši lovski družini pogosto oživljamo zgodbo Drajarjevega Janeza, ki je na nekem lovu na ščetine položil merjasca. Janez ga je, prepričan, da je z živaljo konec, prevalil na hrbet, poiskal nož, prijel merjasca za prašnike in tedaj se je zgodilo nepričakovano. Merjasec ga je s krčevitim udarcem nog dobro zadel, da je Janez odletel nekaj metrov po zraku. Zajeten pujs je po najkrajši poti pobegnil v gozd in odnesel cela jajca, Janez pa se je v stoku zvijal od bolečin. Z enim samim udarcem ga je merjasec spravil v mavec in v dolgotrajno bolniško.

Merjasec je svojo trdoživost pokazal tudi v naslednjih dneh. Janezova krogla je namreč le oplazila njegovo hrbtenico in ga omamila. Janezova jagrska tovarišja se je odločila za pogon na pujsa, za njim se je pognala tudi s psi. Ušel jim je. Pri tem je na cesti skočil pred avto domačina, ki ga je dobro zadel. Tudi ta udarec mu ni prišel do živega. Nato je poniknil, za njim pa je ostalo dvojce – en jager v bolnišnici in en razbit avto.

Lovskemu blagru je sledilo povabilo, naj prideta bližje, da nazdravimo lovski sreči. Lepo smo se razporedili okrog ognja: jaz sem se usedel na nizek stol, na katerem po navadi sedim, ko kaj pečem, Janez in Polda pa sta sedla na klop ob steni koče. K sreči imam vedno na zalogi tistega pravega domačega, lepo počasi skuhanega, mehkega, ki napolni usta z okusom po sadju, blago zapeče v grlu in ga potem z užitkom pogoltnes. Skuhan je iz prebranega in umitega sadja, je res naravna žgana pijača, ne pa brozga slovečega tujega imena. Nazdravili smo, na žerjavico sem vrzel nekaj dračja in dodal še nekaj polen. Ko se je ogenj umiril, so plameni igrivo osvetljevali dele teles, v svetlobi ognja so naši obrazi zažareli v neki posebni, nadnaravni svetlobi. Pogovor se je nekaj časa vrtel okoli podrobnosti uplenitve, potem pa je besedo prevzel Janez, ki je znal povedati kakšno zanimivo zgodbo. Ko smo se po skupnem lovu večkrat zbrali v našem lovskem domu in posedeli, da smo jago zaključili s pijačo ali celo prigrizkom, sem se poskušal uvesti blizu njega, ker je znal zanimivo pripovedovati o lovskih dogodivščinah. In tisti večer je bil pravi za dobro lovsko zgodbo ...

»Škoda, da Dragota ni tu, njemu smo se velikokrat nasmejali, izvrsten šaljivec je bil,« se je Janez spomnil lovskega tovariša.

»Kako je z njim, ga greš kaj pogledat, ko živiš blizu njega?« ga je pobaral Polda.

»Ja, sem ga obiskal, cel dan večinoma gleda televizijo. Kaj starost naredi iz človeka! Bil je moj mentor in skupaj sva obredla Menino po

dolgem in počez. Ker imamo nocoj opraviti s pujsom, bom povedal, kako je uplenil pujsa. Več anekdot, ki krožijo o njem, je povezanih s tistim delom človeškega telesa, kjer hrbtenica izgubi svojo čast, tudi ta ...

Zgodaj zjutraj sva šla na obhod proti Šavnicam. Blizu luže, nad robom, nedaleč od spomenika, se je Drago ustavil, da bi prižgal cigareto in se razgledal po terenu. Ni bil ravno v najboljši koži, prejšnji dan je namreč dobil novo protezo in ta stvar v začetku rada žuli dlesni in te živcira, preden se navadiš novih zob.

Cigareto je vtaknil v usta, izvlekel vžigalice in se pripravljal, da bo prižgal. A v tistem je v njegovih hlačah tako neusmiljeno zagrmelo,

Narisal: Igor Pičulin

kot bi ustrelil iz velikega topa. Preden je zagoedel zaradi ugodja, potem ko so vetrovi spodaj popustili – glej, saj ni res – je zagledal pujsa, ki je bežal proti gozdu. Drago, nepripravljen in povsem presenečen nad posledicami svojega sicer intimnega, vendar naravnega zelo glasnega dogodka, ki je pujsa pognal v beg, je najprej odreagiralo, kot bi se mu zaletelo. Iz ust mu je zletela cigareta, za njo pa tudi proteza, potem je pograbil puško, pomeril in ustrelil, preden je ščetinar izginil v gozdu.

S tem, kako je pujs s parklji zagrebel v rušo, je mentor vedel, da je zadel. Jaz, kot se za pripravnika spodobi, sem ob vsem dogajanju rahlo medlel, pa ne zaradi izrednih zvočnih podvigov svojega mentorja, ampak zaradi druge zelo goste zaznave, ki po navadi spremlja tako grmenje.

Drago je pobral zobe, jih namestil, kamor sodijo, in krenil za prašičem v gozd. Jaz pa za njim.

Pripovedi je seveda sledil smeh s komentarji. A prav hitro smo utihnili zaradi glasov izza koče. Bil so glasovi težkih stopinj – človeških,

živalskih, mogoče medvedjih ali še česa večjega? Koraki so nenadoma utihnili tam nekje, kjer je bil plot, na drugi strani koče. Spogledali smo se, občutili smo, da nam mogoče preti nevarnost, mi pa goli in bos – nobene puške v dosegu rok. Koraki so se spet oglasili in iz teme se je izluščil obraz Franceljna, Javarška, našega lovskega tovariša. Pretirano veselo smo ga pozdravili, da smo prekrili prejšnje neprijetne občutke.

»Kaj pa ti tukaj strašiš, duša grešna? Slišalo se je tako, kot da bomo nocoj uplenili najmanj še medveda.«

»Ja, kar počakajte, mogoče pa pride za mano. In kaj imate vi?«

Francelj je vse izvedel o uplenitvi divje-

ga prašiča, vendar ni hotel izreči lovskega blagra, dokler ščetinarja ne bi videl. Prisedel je. Na bližnjem pašniku se je pasla njegova živina, pa je proti večeru malo zaokrožil pogledat, če je z živalmi vse v redu, pa še po divjadi je pogledal. Opazil je, da se pri koči nekaj dogaja in je kar po bližnjici ubral pot proti ognju.

»Poslušaj, Francelj,« se je Janez obrnil proti novemu gostu, »prej se je slišalo, kot da gre ena velika žival proti nam. Če bi nas napadla, bi se je lotili kar ročno, kot si se ti svoj čas tistega pujsa, ki je nenadoma oživel, ti pa si se potem z njim ruval in si ga hotel kar živega iz gozda privleči v hladilnico.«

»Čakaj, no, tole je pa tudi za jagra hudo pretiravanje.«

»Povej, prosim, kako je bilo. Nocoj pogovor teče ravno o pujsih,« sem se oglašil kot neučakan otrok. Zgodbo sem seveda poznal, vendar sem bil pripravljen priseči na vse živo, da o njegovem podvigu na tisti skupni jagi v Šipku ne vem ničesar. Zgodbo sem želel ponovno slišati predvsem zato, da bi užival, kaj

bo dodal novega, kaj spremenil, kaj olepšal, kako bo pretiraval.

»Ja, prav, vendar če mislite, da s tako suhim grlom lahko kaj povem, se motite. Kar mi pripada, mi pripada.« Z veseljem sem ponovno natočil, nihče ni odmaknil kozarčka.

»Upam, da si natočil kaj spodobnega,« se je oglašil bodoči pripovedovalec.

»Ne boš verjel, to je tista steklenica, ki si mi jo zadnjič prinesel, torej je najboljši.« Usta so se mu ukrivila v nasmeh, žganjekuhar vedno rad sliši pohvalo na svoj račun.

»Tisto nedeljo je bila brakada v Šipku, od Lipovca proti Gabrskim senožetom. Stane je šel po vrhu, jaz pod njim. Brakirji so se pomikali v urejeni vrsti, počasi, kot to delajo izkušeni lovci. Našel sem konjsko podkev in jo pobral: 'Pravijo, da prinaša srečo. No, mogoče velja tudi za lovsko srečo. Bomo videli.'«

Stane je kmalu naletel na trop prašičev, ki je pobegnil proti spodnjemu brakirju. Imel sem priložnost za strel, nameril sem, ukrivil prst in prašič se je zavalil po tleh ter obmoroval. Precej velik lanščak. Upleniteljsko srečo sem najprej s klicem sporočil Stanetu: 'Enega imam, pridi dol pomagat!' Puško sem odložil k drevesu, potipal za naprsnico, da bova s Stanetom najprej proslavila lovski uspeh. V tem so psi še pred Stanetom pritekli do prašiča in se zaganjali vanj. Stane je prihajal navzdol, jaz sem ga je spremljal s ponosnim in srečnim pogledom. Pri tem sem s kotičkom očesa oplazil pujsa in opazil, da se črna mrcina nekaj premika, pravzaprav kar pobira. V dveh skokih sem bil pri njem, puška pa je ostala pri drevesu. 'Kaj naj? Ukrepati je treba takoj.' Da ne bi pobegnil, mi ni preostalo drugega, kot da sem ga zgrabil za zadnje noge in dvignil, pujs pa je z močnimi sprednjimi nogami zakopal po tleh. Tako sva začela voziti *šajtrgo* in se vrteti v krogu: pujs je hotel naprej, jaz sem ga vlekel nazaj. Moje roke so bile kakor v krču, ščetinar se mi je poskušal celo približati, da bi v 'partnerja' zasadil čekane. Odrival sem ga in se mu izmikal. Najbrž je bilo smešno videti, kako sva se vrtela, rila naprej in nazaj ter levo in desno ter plesala polko in tango. Vedel sem, da dolgo ne bo mogel vzdržati, zato sem zaklical Stanetu, naj vendar stori, kar je v takih okoliščinah edino normalno, sicer bo šel pujs po svoje. 'Ja, kako pa naj, če pa imam v puški samo šrot.' Z glavo sem mu nakazal, kje je moje lovsko orodje. Tako je Stane s strelom od čisto blizu končal nenavaden ples.

Iz tistega tropa sta tisti dan končala še dva prašiča. Po pozdravu lovini je bilo razpoloženje prav jagsko prešerno. Kaj takega pa še ne! Kot neobičajni uplenitelji sem moral svojo zgodbo velikokrat ponoviti in tudi nazdraviti, saj sem si lovski blagor trdo prislužil.

Ravno sem se odvajal kajenja, tri mesece sem že vztrajal. Tisti dan sem svojo lovsko dogodivščino proslavil tudi tako, da sem vzel ponujeno cigareto in prižgal. Naslednji dan sem kupil svoj zavojček cigaret. Ja, ta pujs mi jo je res zagodel.«

Z odobravanjem smo pohvalili njegovo pripoved; tisti večer je bil naš Francelj res dober pripovedovalec. Na ogenj je bilo treba določiti polena. Opazil sem, kako Polde še kar svaljka kozarček v roki, ni ga še izpraznil. Tudi sicer je bil počasnejši v odločitvah, čas si je vzel za razsojanje, preden je presodil. V družini je bil najstarejši. Kot da je nekaj premišljeval, mogoče se je odločal, da bo povedal svojo dogodivščino.

»Bom še jaz povedal svojo zgodbo, če sem že ravno na vrsti. Ne vem, ali sem jo že pravil, se je pa pogosto spominjam; kar hodi z mano, tako me je zadela.«

Povsem je izpraznil kozarček, vzel si je čas za kratek premislek, nato je začel pripovedovati.

»Včasih je bilo pri jagi marsikaj drugače. Tudi moj oče je bil lovec. Odkar pomnim, je v naši hiši lovška puška visela na steni dnevene sobe ali v hiši, kot prostoru rečemo v naših krajih. Bila je kot del opreme ali okras, kakor že hočete. Bila je hišni predmet, enako kot ura na steni ali razpelo v kotu. Vedelo se je, da to ni igrača, in takrat je veljalo in držalo, kar so rekli starši. Če nekaj ni za otroke, potem je to veljalo, ker so tako rekli starši. Besedo staršev se je spoštovalo brez upiranja in zavor ali česa podobnega, s čimer so menda obremenjeni današnji otroci, če jim kaj prepoveš. Oče mi je rekel: 'Ko boš dovolj star, boš šel z menoj na jago in boš lahko streljal.' Tako je bilo rečeno in tako je bilo.

Ko mlad lovec dobi pravico do nošenja orožja, ga prva puška preveč očara in oslepi, da bi vedel, kako je orožje lahko dvorezen meč. Kako se magično orodje lahko obrne proti lastniku, po navadi spoznaš kasneje. To pride z leti, z izkušnjami. Če je sreča, se vse dobro izteče.

Bilo je jeseni, ko je kuruza postajala mlečna in so sočni storži vabili divje prašiče. S kmetije onstran hriba so poslali pošto, da prašiči hodijo v kuruzo na njivo blizu hiše. Tista hiša je bila do jagrov bolj nestrpna kot prijazna, zato sem se še hitreje odzval na sporočilo. Mlad sem bil, dobro sem streljal in tudi ponoči mi ni ušlo, kar sem pomeril.

Bila je mesečna noč. Od doma sem se na drugo stran hriba odpravil po dolini čez Kanov. Med enajsto in polnočjo sem se približal koruzni njivi. Ni bilo treba dolgo čakati, kmalu sem zaslišal šumenje in opazil premikanje. Napel sem oči, nekaj črnega se je premikalo. So nepovabljeni ščetinarji že na delu? Puško počasi približam licu. Nekam čudno se tisto premika, se dviga in spušča. Kot nalašč prozoren oblak luni vzame del svetlobe, da slabo razločim obliko in lego telesa. Puško povestim. Črno je, rije in obira. Je pujs ali sam vrag? Tisto se toliko premakne na lunino svetlobo, da vidim zaobljeno, dokaj visoko in precej veliko silhueto. Poskušam si predstavljati lego celotnega telesa in počasi dvignem puško k licu ter čakam ugoden polobrat.

Tedaj se zgodi: tista črna silhueta se ravna

in jasno skloni. Obnašati se začne kot človeško telo ... Kot da nekaj daje na rame in se začne premikati v smeri proti meni. Kri mi je planila v glavo. Ženska je ob tisti uri nekaj nabirala ob koruzni njivi.

Šla je mimo mene. Ničesar ji nisem rekel. Ne spomnim se, ali me je videla ali sva se pozdravila. Pogledal sem puško, ki je ležala ob meni. Ženska je v nekakih škornjih odšvedrala proti hiši, koraki so se počasi izgubljali v temi. Pojma ni imela, v kakšni igri je bila minuto nazaj.«

Za nekaj trenutkov je umolknil, zmajeval je z glavo, s pogledom je preletel naše obraze, nato je nadaljeval.

»Postavil sem se na noge, koraki so kar sami ubrali navzgor proti Strmecu. Luna je jasno svetila. Na vrhu Strmca sem začutil, kako se mi noge tresejo, pravzaprav mi je drhtelo celo telo. Za mano je prišlo. Ne spominjam se, ali sem na poti sploh še zaznaval okolico, vse v meni se je zožilo na eno samo misel: skoraj bi ubil človeka, s tem pa tudi sebe, saj s tem ne bi mogel živeti. Skoraj bi se zgodila resnična tragedija. Brez krivde bi bil kriv. K sreči se v tem primeru nista do konca spentljala človeška neumnost in usodna moč orožja.

Ko sem kdaj kasneje skozi puškin daljnogled opazoval divjad in poskušal natančno dognati, kaj merim, sem začutil neko težo – kako dogodek hodi z mano. Prav zaradi tistega občutka sem kasneje večkrat povetil puško.«

Kar obnemeli smo, Poldetova zgodba je na nas napravila vtis. Skozi smrekove veje se je pokazal prvi krajec. V daljavi na jugu se je kazala Zasavska Sveta gora. Mimo koč je rahlo zapihalo. V gozdu je nekajkrat zabokal srnjak in ko je utihnil, je bila tišina še gostejša.

»Ja, tole zgodbo bi morali slišati vsaj pripravniki, preden vzamejo orožje v roke,« je tišino prekinil Janez.

Čas je bil za odhod, pujsa je bilo treba peljati do preglednika, potem pa v hladilnico. Razšli smo se s prijetnimi občutki, predvsem smo si naredili prijeten družabni večer. To je tista in taka lovška družba, ki se še zgodi vsake toliko časa. Nepozabno privlačnost ima tak dogodek. Tovarišija si je ponovno ogledala plen, nato so vsi posedli v avto in se odpeljali.

Prijeten družabni večer ... Lepo pa je spet biti sam. Ko sem pospravljajal za lovskimi tovariši, me je spreletela misel: »In kaj bo ostalo od tega pujsa?« Verjetno se bo spremenil v klobase, ki bodo končale po svoji naravni poti. Ostane pa zgodba. Lovske zgodbe si pripovedujemo, živijo z nami, nas spremljajo. So naše, osebne in skupne, porojene v adrenalinu uplenitve. So del lovske kulture, so naše izročilo. Dobro je katero zapisati, da ne bi vse počasi izginile v živem pesku časa.

Končno sem se usedel k ognju in si pripravil večerjo, res sem bil že lačen.

Jutri bo nov dan, mogoče bo tudi priložnost za novo zgodbo ...

BOŠTJAN GROŠELJ

Krog slovesa

Nič več ne bom po poti stopal,
ki Diana jo je tlakovala;
v potu, z žulji na nogah
se zgodba lovska je pisala.

Kot deček uren, drzen
iskal lisičje, srnje sem sledi,
prisluškoval glasovom nočnim,
zbujal se ob urah, ko še jutro spi.

Pogonov čakal sem meglice,
umival čelo z rosno srebrnino;
preden sonce izza hriba je vstalo,
me oko poneslo čez našo je dolino.

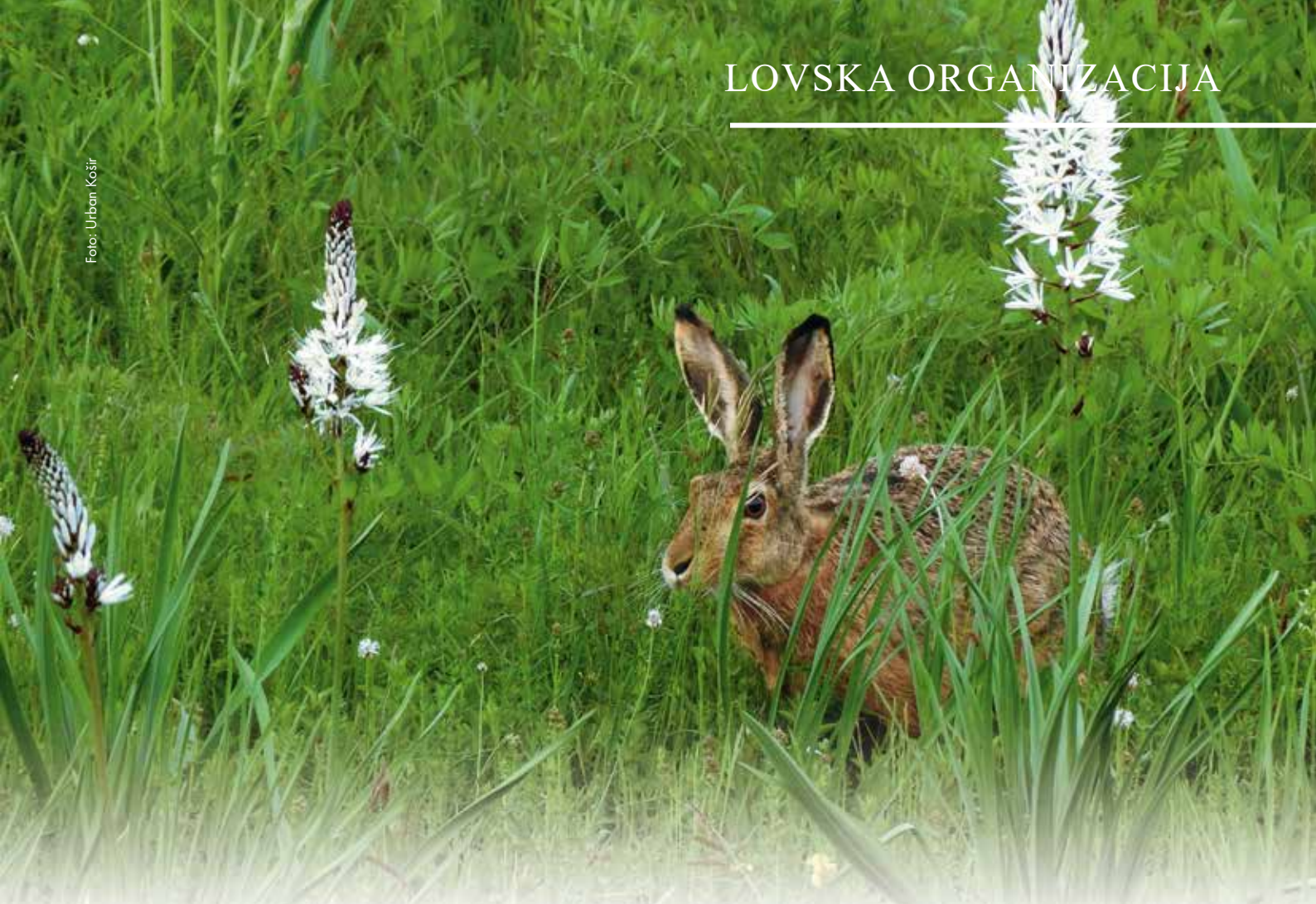
Opoj me lova dolgo je držal
pokonci,
po naporih me toplina dóma
skupnega tešila;

bratje, sestre zelene ste družine,
opora boljša kot vsa poživila.

Zdaj slovo se bliža, moji ljubljeni,
a kmalu na stečinah spet bomo se
združili;
vejice v spomin na grob mi položite,
zapijte mojo pesem, ko sedmino
boste pili.

Narisal: Igor Pičulin

Občni zbor LZ Maribor o aktualnih temah

Na rednem letnem *Občnem zboru Lovske zveze (LZ) Maribor*, ki je bil 14. decembra 2022, so razpravljali o minulem delu in ocenili, da je bilo uspešno. Med največjimi zalogaji je bila organizacija in izvedba projekta *Praznik lovske kulture in lovskega strelstva z 48. Srečanjem slovenskih lovskih pevskih zborov in rogistov* lani na Pragerskem. Kot je povedal predsednik štajerskih lovcev **Marjan Gselman**, so tudi

letos dobro sodelovali s šolami, saj so izpeljali več lovskih taborov za mlade. Uspešno je bilo tudi sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, z **Zavodom za gozdove Slovenije**, z organi kmetijskega ministrstva, inšpekcijskimi službami, **Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin** ter z **Lovsko zvezo Slovenije**. Dobro so sodelovali tudi z občinami, ki so jim pomagale pri urejanju ekološke učilnice s sodobno multivizijo za mladino. Večina ureditvenih del je že končanih, tako da bo učilnica v prvi polovici letošnjega leta odprta za uporabo.

Delegati lovskih družin so

Foto: Marjan Toš

Bojan Marošević (levo) je prejel priznanje LZ Maribor iz rok njegovega predsednika **Marjana Gselmana**.

Foto: Marjan Toš

Delovno predsedstvo občnega zbora (z leve): Borut Mithans, Marjan Gselman in Dušan Ivičak

vnovič izpostavili problematiko divjih voženj z motornimi vozili v naravnem okolju, še posebno na Pohorju. Negativne posledice takega početja so iz leta v leto večje. O tem so pripravili več strokovnih posvetov vseh deležnikov, da bi skupaj oblikovali rešitve. Žal je ostalo bolj na ravni dogovorov, saj se divje in nenadzorovane vožnje z motokros motorji, avtomobili, motornimi sanmi in drugimi vozili še naprej nadaljujejo, s čimer pa se uničuje naravno okolje in vznemirja divjad. Na tem področju bosta potrebna ostrejša zakonodaja in učinkovitejši nadzor, so poudarili udeleženci občnega zbora. Divljanju v naravi je končno

treba narediti konec, so bili odločni lovci.

Na zborovanju so sprejeli letošnji delovni program s finančnim načrtom in podelili več priznanj. Za sodelovanje na kulturnem področju sta prejela priznanji LZ Maribor pisatelj in dramatik **Tone Partljič** ter dramski igralec **Bojan Marošević**. Priznanji LZ Maribor sta prejela še **Mirko Draškovič** iz Lovske družine (LD) Polskava in **Janez Golob** iz LD Laporje, plaketo LZ Maribor pa **Milan Dovnik** iz LD Laporje. V krajšem kulturnem programu so z izbranimi melodijami nastopili mariborski lovski rogisti.

Marjan Toš

Sestanek o upravljanju z jelenjadjo

V četrtek, 17. novembra 2022, je bil v lovskem domu **Lovske družine (LD) Puščava** na Rdečem bregu na pobudo predstavnikov **Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano** sestanek. Z ministrstva so se ga udeležili državni sekretar dr. **Darij Krajčič**, pristojen za področji gozdarstva in lovstva, mag. **Robert Režonja**, generalni direktor direktorata za gozdarstvo in lovstvo, ter **Sašo Novinec**, vodja sektorja za lovstvo.

Iz LD Puščava so se sestanka udeležili starešina **Tomaž Golob**, gospodar **Simon Ferlinc ml.** in blagajnik **Edo Goričan**. Sestanka

Foto: Tomaž Golob

Sestanka o upravljanju z jelenjadjo, ki je bil novembra lani v lovskem domu LD Puščava, so se udeležili predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, starešina, gospodar in blagajnik LD Puščava ter predstavnik Zavoda za gozdove Slovenije.

se je udeležil tudi predstavnik Zavoda za gozdove Slovenije **Zdravko Miklašič**, odgovoren za lovskoupravljaljsko načrtovanje za **Pohorsko območno združenje upravljalcev lovišč (OZUL)**.

Na sestanku smo se pogovarjali tudi o upravljanju z jelenjadjo, o težavah, ki se v tej povezavi pojavljajo, ter o morebitnih rešitvah in predlogih za reševanje takih težav. Predstavnike ministrstva je zanimalo tudi, kako se spopadamo z nekaterimi drugimi težavami pri poslovanju lovske družine in katere so dobre prakse pri reševanju posameznih težav.

Počasčeni smo, da so se predstavniki ministrstva obrnili na nas, da jih zanimajo naše izkušnje in da so pripravljeni poslušati tudi naše predloge.

Tomaž Golob

Slavnostno odprtje nove zbiralnice uplenjene divjadi v LD Starše

V letu 2022 sta pri lovskem domu **Lovske družine (LD) Starše** potekala slavnostno odprtje nove zbiralnice za uplenjeno divjad in dan odprtih vrat ob prazniku **Občine Starše**.

V uvodu je zbrane nagovoril tajnik LD Starše **Marjan Malek** in besedo predal starešini lovske družine **Janku Sitarju**. Starešina je predstavil potek gradnje sodobne zbiralnice za uplenjeno divjad in sobe za druženje lovcev po lovu. Zahvalil se je vsem, ki so sodelovali pri izgradnji. Na prireditvi sta bila slavnostna govornika župan Občine Starše **Stanislav Grajfoner** in predsednik Lovske zveze (LZ) Maribor **Marjan Gselman**. Starešina Sitar in član LD Starše **Srečko Tancer** sta prejela priznanje LZ Maribor, ki ga na mariborski območni lovski zvezi podelujemo za posebne zasluge lovcem naše območne lovske zveze.

Sledilo je odprtje nove zbiralnice za uplenjeno divjad, kar je v navzočnosti starešine in župana s slavnostnim prerezom traku izvedel **Aleksander Ekart**, najstarejši član LD Starše. Po odprtju so si navzoči lahko ogledali notranjost nove zbiralnice, klubske sobe za druženje po lovu ter v notranjosti lovskega

Foto: Božidar Kunej

Lovski dom in zbiralnica uplenjene divjadi LD Starše

Foto: Božidar Kunej

Ob županovi prisotnosti je otvoritveni trak prerezal najstarejši član lovske družine Aleksander Ekart.

doma lovske razstave divjadi in drugih prostoživečih vrst sesalcev in ptic. Starški lovci niso pozabili niti na najmlajše, saj so zanje pripravili kotiček s promocijskim gradivom, kartami **Črni Peter** ter igro **Spomin** z lovskimi motivi. Vse navzoče so gostitelji pogostili s hrano in pijačo.

Vodstvu lovske družine še enkrat iskrene čestitke ob odprtju nove zbiralnice in organizaciji dneva odprtih vrat.

Božidar Kunej

Kompak Mirna 2022

Na drugo junijsko soboto v letu 2022 smo v **Lovski družini (LD) Mirna** organizirali vsako-

s 17 serijami kakovostnih strelcev, med njimi tudi članov državne reprezentance.

Razgibana postavitev je poskrbela za raznolike rezultate med

seštevek rezultatov posameznih serij dosegel domači strelac **David Jerovšek**, drugo mesto je zasedel **Matjaž Hlebš**, tretje pa **Miha Finkšt**. Med ekipami je slavila

Ostanek in David Jerovšek iz LD Mirna.

Za prijetno vzdušje in znosnejši čas med čakanjem na strelske serije so se posamezniki lahko okre-

Razvrstitev posameznikov

Ekipna razvrstitev

Razvrstitev ferplej

letno strelsko tekmo kompak na glinaste golobe. Sončen dan in bogat nagradni sklad sta postregla

strelci in le enim popolnim strelskim rezultatom tisti dan. V kategoriji posameznikov je najboljši

ekipa Hlebš, v kateri so bili Matjaž Hlebš, **Nejc Hlebš** in Miha Finkšt, med dvojicami ferplej pa **Franci**

pili ob hladni pijači in kulinariki, ki so jo pripravili domači lovci.

Andreja Martinčič

Izvir Žuštovac

Naloga lovske družine ni le lov, kot to po navadi vidi laična javnost, temveč tudi mnoge druge aktivnosti, ki so usmerjene predvsem v varstvo divjadi oziroma trajnostno upravljanje z njo in ohranjanje njenega čim bolj naravnega življenjskega okolja, njenih prehranskih zmoglosti ter zmanjševanje škode na kmetijskih ter gozdnih kulturah.

Poleg košnje in vzdrževanja gozdnih in zaraščajočih se travnikov, vzdrževanja grmišč, stez, zlaganja solnic, dodatnega krmljenja in vsega drugega, kar lovci skozi leto počnemo v ta namen, je izredno pomembno vzdrževanje naravnih gozdnih izvirov vode, ki tudi v vročih poletnih mesecih ne presahnejo in zagotavljajo dovolj pitne vode ter osvežitev za prostoživeče živali. Številni nekdanji dobro obiskani naravni izviri pitne vode, ki so jih nekoč redno uporabljali ljudje in živali, so dandanes pozabljeni in zakriti s plastjo zemlje ter odpadlega listja. O obstoju takšnega izvira pogosto pričajo le vedno vlažna prst, odpadlo listje in pripovedi domačinov, ki so nekdanj tam pasli živino in so se ob priložnostih

Obnovljeni izvir Žuštovac

osvežili z vedno prijetno hladno naravno vodo. Natančna lokacija takšnega izvira je pogosto odšla v pozabo. Da takšni, še obstoječi izviri ne bi prešli v popolno pozabo, jih je treba nujno vzdrževati in obnavljati, morebitne že pozabljene in ponovno odkrite pa obnoviti in urediti, kar je tudi ena od nalog slovenskih lovcev.

Lani sta se takšne naloge popolnoma na lastno pobudo lotila **Vinko Vidervol** in **Janez Malnar**, člana Lovske družine Banja Loka - Kostel. V revirju Ajbelj sta odkrila že skoraj popolnoma

pozabljen naravni gozdni izvir. Nekdanji vaški izvir, imenovan **Žuštovac**, so v preteklosti ljudje redno uporabljali za napajanje živine. Iz njega so zajemali vodo za potrebe bližnjih vasi Ajbelj in Puc ter se z njegovo prijetno hladno vodo osvežili ob napornem kmetijskem delu ali po njem. Vinko in Janez sta izvir očistila in ga preuredila tako, da je ponovno primeren za uporabo pitne vode za ljudi in divjad. Menda divjad nerada pije tekoče vode, vendar je izvir sedaj urejen tako, da se voda izteka v večjo kalužo, ki jo

je divjad redno obiskovala že po enem tednu od ureditve.

Trudimo se, da bi obstoječe naravne gozdne izvire redno vzdrževali in jih ohranjali. Še toliko bolj razveseljivo je, ko se takšne naloge lovci lotijo nenačrtovano, na lastno pobudo in zunaj okvira obveznih delovnih ur v lovišču. Takšna zavzetost priča o zavedanju lovcev, kako pomembno je ohranjati ne le primerno številčnost divjadi, temveč tudi druge naravne danosti, med katere zagotovo sodi naravna izvirska pitna voda. Voda je temelj življenja.

Mladen Koritnik

Popravek

V Lovcu, 3/2023, je nastala neljuba napaka pri navedbi avtorstva prvih dveh fotografij, objavljenih na strani 135, v okviru članka z naslovom *Mednarodni damski lov v LD Štanjel*. Njuna avtorica je Ana Ašič, medtem ko sem avtorica tretje fotografije na navedeni strani *Ivica Kocjančič*. Za nenamerno napako se opravičujem.

Ivica Kocjančič

Razstava lovskih trofejev v Pohorskem LGB v letu 2022

V času, ko je ritem življenja vse hitrejši, se v naravo zatekajo ljudje z najrazličnejšimi dejavnostmi in tako nevede ote-

žujejo lov. Človek se je z njim ukvarjal od pradžine, vendar je bil takratni pomen lova drugačen kot sedaj. V sedanjih časih lovci opravljamo predvsem vlogo uravnavanja številčnosti divjadi in sonaravno upravljanje z lovišči. Uspešnost upravljanja se kaže pri vitalnosti divjadi in

moči lovskih trofejev kot enega izmed bioloških kazalnikov kontrolne metode, na osnovi katere načrtujemo odvzem divjadi iz naravnega okolja.

Zadnje nedeljo v januarju (29. januarja 2023) smo po dveh letnem premoru zaradi epidemije covid-19 v prenovljenih prostorih

Lovske zveze (LZ) Maribor organizirali razstavo lovskih trofejev **Pohorskega lovskogojitvenega bazena (LGB)** iz leta 2022. V skladu z dogovorom z rednega sestanka je bila prirediteljica razstave **Lovska družina (LD) Radvanje**, na območju katere je tudi sedež LZ Maribor.

Foto: Božidar Kunej

Na odprtju razstave je prisotne nagovoril Zdravko Brezovšek, predsednik Pohorskega LGB, Območnega upravljalcev lovišč Pohorskega LUO in komisije za pregled in oceno odstrela ter izgub divjadi.

Foto: Božidar Kunej

Razstavni pano LD Šmartno na Pohorju z ocenjenimi najmočnejšimi jelenjimi rogovi na razstavi ter gamsjimi roglji in srnjakovim rogovjem v tretjem kakovostnem razredu

Pohorski LGB je ureditev še iz prejšnjega lovskega zakona. Vendar se pohorski lovci še vedno združujemo v taki obliki in **Območnemu združenju upravljalcev lovišč Pohorskega lovskoupravljaljskega (LUO)** ter njegovemu izvršilnemu odboru vseskozi poročamo o upravljanju lovišč na jugovzhodnem delu Pohorja, sporočamo pa tudi težave in mnenja ter podajamo predloge.

V Pohorskem LGB je glede na dogovor združenih devet lovske družine (LD). Skupno je članov (lovk in lovec) 528, ki od skupnega števila 2064 članov LZ Maribor v 44 lovske družine predstavljajo kar 26 % članstva. Velikost lovišč in članstva je različna: **Lovska družina (LD) Puščava** ima 3687 ha lovne/3475 ha nelovne površine in sto članov, **LD Ruše** 4746/4391 ha in 82 članov, **LD Radvanje**

3180/2073 ha in 21 članov, **LD Hoče** 4156/3639 ha in 50 članov, **LD Fram** 2802/2541 ha in 47 članov, **LD Šmartno na Pohorju** 3454/3332 ha in 51 članov, **LD Slovenska Bistrica** 4156/3657 ha in 67 članov, **LD Oplotnica** 3962/3647 ha in 57 članov ter **LD Zreče** 4141/3802 ha in 52 članov.

Za Pohorski LGB je zelo pomembna vsakoletna organizacija lovske razstave, ki je namenjena lovcom in tudi širši javnosti. Letošnja je bila izjemna, saj so upravljalci lovišč na ogled postavili najrazličnejše lovske trofeje. V letu 2022 je bilo v loviščih Pohorskega LGB skupno odvzetih: 1002 osebkov srnjadi, 292 osebkov jelenjadi, sedem damjakov, 62 gamsov, 110 divjih prašičev, 340 lisic, 19 jazbecov, 32 kun, 23 poljskih zajcev, 75 fazanov, 13 rac mlakaric, 25 šoj, 186 sivih vran in štirje šakali.

Postavitve razstave smo pripravili že v soboto, odprtje pa je sledilo v nedeljo. Predsednika LZ Maribor **Marjana Gselmana**, navzoče starešine in druge lovce je pozdravil predsednik Pohorskega LGB **Zdravko Brezovšek**, ki je tudi predsednik komisije za pregled in oceno odstrela ter izgub divjadi v Pohorskem LUO in ga imenuje ministrstvo, pa tudi predsednik Območnega združenja upravljalcev lovišč Pohorskega LUO. Pripravil je podrobno analitično in grafično predstavitev odvzema divjadi, ki jo je pripravil strokovni tajnik LZ Maribor **Božidar Kunej**.

Ob koncu uradnega dela razstave so uplenitelji trofej v prvem, drugem in tretjem kakovostnem razredu prejeli trofejne liste. Komisija Pohorskega LGB je pred razstavo še enkrat ocenila izjemne lovske trofeje in zanje

dodelila bronaste, srebrne in zlate medalje. S tem se nikakor ne povzdiguje kult trofeje, pač pa izraža spoštovanje do uplenjene divjadi. Od skupno razstavljenih 470 lovske trofej jih je 15 prejelo medalje za kakovostne razrede; od tega za srnjakovo rogove eno zlato, pet bronastih, za jelenje rogove eno srebrno, štiri bronaste, za gamsje roglje pa eno srebrno in dve bronasti ter eno zlato za šakalovo lobanjo.

Izvedba razstave na LZ Maribor je prejela dober odziv ne samo lovske, pač pa tudi druge zainteresirane javnosti. To je bil tudi cilj, da se deležniki prostora seznanijo o živalskem svetu, ki obkroža naša naselja in ki ga velikokrat poznamo premalo ali samo površno.

Božidar Kunej,
strokovni tajnik LZ Maribor in
Pohorskega LGB

Posvet in predavanje o lovskem orožju v LD Velika Polana

Lovci **Lovske družine (LD) Velika Polana** so se zbrali v nedeljo, 14. avgusta 2022, ob 8. uri v velikem številu na rednem posvetu, obenem pa so izkoristili priložnost in se udeležili praktičnega predavanja.

Tokrat so lahko prisluhnili zanimivi temi o lovskem strelstvu, orožju in dodatni opremi. Predavatelj je bil **Matija Janc**, predsednik Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje pri Lovski zvezi Slovenije.

Izkušen predavatelj in praktik je nazorno prikazal ravnanje z lovskim strelnim orožjem in pasti

Foto: Peter Novak

Slušatelji so pozorno spremljali predavanje Matije Janca.

pri njem. Statistično je predstavil nesreče, ki se dogajajo z orožjem, za katere je večinoma kriv človeški dejavnik, sledita mu lahkomiselnost in neodgovorno ravnanje z orožjem. Glede lovske opreme je omenil, da lovci radi nabavljajo nepotrebno drago opremo, posebno za nočni lov, ki je največkrat nesorazmerno draga in je stran vržen denar.

Lovci so mu postavljali tudi številna praktična vprašanja. Predavatelj je poudaril, da pri lovu ničesar ne smemo prepustiti nepredvidljivosti ali nesrečnim okoliščinam. Okrog nas so ljudje in živa narava, za katere kot lovci z lahkomiselnostjo predstavljamo grožnjo, zato previdnost in predvidljivost nezgod nikoli nista odveč.

Peter Novak

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

100 let

Jožef Pavkovič, LD Krško

90 let

Slavko Golorej, LD Šenčur
Martin Hribernik, LD Hrastnik
Emil Kamšek, LD Rakitna
Anton Kaplan, LD Studenec -
Veliki Trn
Slavko Kržič, LD Begunje
Jože Meserko, LD Litija
Alojz Saje, LD Bučka
Simo Stipanovič, LD Adlešiči
Peter Zorec, LD Jelovica - Ribno
Nikolaj Zupanič, LD Metlika
Janez Žnidar, LD Udenboršt

85 let

Jožef Cuder, LD Soča
Friderik Drofenik,
LD Rogaška Slatina
Anton Raspet, LD Porezen
Jože Simonišek, LD Horjul
Cvetko Završki, LD Starše

80 let

Emil Čuk, LD Nanos
Jože Dvojmoč, LD Škocjan
Jožef Emih, LD Poljskava
Albert Peter Fras, LD Podlehnik
Anton Furjan, LD Zavrč
Marko Hvala, LD Otavnik
Ignacij Jerovšek, LD Mirna
Jurij Karin, LD Sinji Vrh
Anton Kirbiš, LD Rače
Rudi Kolarič, LD Prosenjakovci
Franc Kristanc, LD Jurklošter
Kristina Lazarini Stupica,
LD Brezovica
Ivan Leskovar, LD Središče
Drago Polc, LD Zagorje
Franc Branko Renčof,
LD Šentlambert
Jurij Rihtaršič, LD Poljane
Franc Senekovič, LD Benedikt
Danilo Stergulec,
LD Log pod Mangrtom
Stanislav Šlajpah,
LD Velika Loka
Jože Štefančič, LD Bukovje
Franc Šuler,
LD Strojna - Ravne na Koroškem
Jože Tomažič, LD Polhov Gradec
Franc Turšič, LD Borovnica
Anton Franc Verač,
LD Dol pri Hrastniku
Ivan Zagorc,
LD Kostanjevica na Krki

75 let

Ivan Ambrožič, LD Trebnje
Vladimir Babič, LD Krekovše
Alfonz Baškovič, LD Suhor
Vlado Bogdanovič,
LD Bojansko - Štore
Rudolf Borišek, LD Trbovlje
Branko Božič, LD Tomišelj
Stojan De Lucca, LD Senožeče
Alojz Dolinšek, LD Polšnik
Stanislav Drevenšek, LD Starše
Alojz Franc, LD Grad - Kuzma
Miroslav Istenič, LD Rakek
Boris Jerič, LD Dolce - Komen
Stanislav Kac,
LD Zeleni Vrh Vuzenica
Zdenko Katern, LD Planina

Jurij Kobe, LD Sinji Vrh
Franc Kos, LD Vrhe
Jože Ložar,
LD Banja Loka - Kostel
Janko Manfreda,
LD Tabor Dornberk - Branik
Alojz Mirt, LD Raka
Bojan Mlečnik,
LD Tabor Dornberk - Branik
Jože Mogu, LD Poljskava
Jožef Muri, LD Jezersko
Stanislav Podlesnik, LD Ruše
Ladislav Posega, LD Črna jama
Avguštin Potokar, LD Poljskava
Zmagoslav Požar,
LD Gradišče Košana
Srečko Rusjan,
LD Fajti hrib Renče
Branko Semič, LD Brje - Erzelj
Darij Sever, LD Slavnik - Materija
Franc Šantelj, LD Logatec
Anton Šestan, LD Kozlek
Alojz Tomšič,
LD Gradišče Košana
Janko Zakeršnik, LD Golavabuka
Jakob Zorko,
LD Gornja Radgona

70 let

Milan Abram, LD Senovo
Joško Arl, LD Podvelka
Vojko Ban, LD Videm Ob Savi
Ljubo Bedek, LD Boštanj
Franc Bizjak, LD Trnovski gozd
Jožef Blažej, LD Puščava
Branko Bric, LD Drežnica
Franc Feltrin, LD Planota
Jurij Grilc, LD Senovo
Jože Hren, LD Pšata
Jožef Klinc, LD Dobrna
Slavko Kokot,
LD Sveta Marjeta niže Ptuja
Jožef Kotnik,
LD Bukovje - Otiški Vrh
Jožef Kotnik,
LD Strojna - Ravne na Koroškem
Bogdan Kovač, LD Gorenja vas
Peter Krajnc, LD Fram
Veljko Krstič, LD Gorica
Alojz Kuhar, LD Podbočje
Alojz Kunšek,
LD Bohor - Planina
Jože Medved,
LD Gradišče Košana
Anton Miro Može, LD Senožeče
Francišek Novak,
LD Taborska jama
Branko Oblak, LD Lož - Stari trg
Franc Oder, LD Dolič
Franc Riemer,
LD Slovenske Konjice
Ivo Semelbauer, LD Hoče
Vojko Stadler, LD Cajnarje
Franc Starešinič, LD Vinica
Žarko Sulič, LD Fajti hrib Renče
Milan Šafranko,
LD Šmarje pri Jelšah
Franc Šinkovec, LD Jelenk
Pavel Šipek,
LD Malečnik - Košaki
Franc Šivec, LD Sodražica
Karel Špehar, LD Sinji Vrh
Alojz Trdan, LD Dolenja vas
Ivan Uršič, LD Porezen
Marjan Vrančič, LD Podsreda
Franc Žust, LD Rovte

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*.

Gozdnik - Griže Ivan Krašovec.

Ivi, kot ga kličemo prijatelji, je 1. januarja 1948. leta privekal na svet v Pongracu ob vnožju Homa, ki je nekako v središču našega lovišča. Zato je lepote narave in prve čare lova spoznaval že v zgodnjih otroških letih skupaj s svojim očetom in starim očetom, ki sta bila oba lovca. Že pred včlanitvijo v našo lovsko družino je skupaj z očetom in prijatelji lovci hodil v lovišče opazovat naravo in divjad ter opravljat različna dela v lovišču.

Leta 1968 se je včlanil v našo lovsko družino, dve leti pozneje je opravil lovski izpit. Vseskozi je bil zelo aktiven pri vseh dogajanjih v lovski družini, in sicer na področju društvenih dejavnosti, pri organizaciji raznih prireditev pa tudi pri delih v lovišču, kjer je s svojim traktorjem vsako leto opravil veliko prevozov. Pozabili nismo niti pogostitev, ki nam jih je skupaj s svojo družino pripravil ob zadnjih pogonih, ki smo jih imeli na njegovi domačiji.

Leta 1980 je prevzel funkcijo blagajnika in jo opravljal do leta 1984; celih 15 let, od leta 1988 do 2003, je bil starešina lovske družine. V času njegovega predsedovanja smo zgradili

prizidek k lovskega domu, uredili nov rezervoar pitne vode, vključno z napeljavo do lovskega doma, zgradili pomožne objekte pri lovskega domu ter povečali parkirni prostor in še bi lahko naštevali. V obdobju od leta 2011 do leta 2013 je bil član upravnega odbora, predsednik nadzornega odbora je bil od leta 2017 do leta 2021, od leta 2013 pa je še vedno član komisije za priznanja in odlikovanja.

Aktiven je bil tudi v Savinjsko-Kozjanski zvezi lovske družin (ZLD) Celje, kjer je bil član nadzornega odbora od leta 1985 do leta 1989, od leta 1989 do leta 1994 je bil član komisij območne lovske zveze, član upravnega odbora pa je bil v obdobju 1998–2002.

Za njegovo skoraj 55-letno predano in nesebično delo, ki ga je opravil v dobro narave, divjadi in lovstva, ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge ter redoma za lovske zasluge III. in II. stopnje pa tudi z jubilejnima znakoma za 40 in 50 let članstva v lovske organizaciji. Prejel je še priznanje Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje. LD Gozdnik - Griže se mu je za njegovo delo zahvalila z več priznanji in plaketami ter z bronastim kipcem lovca kot najvišjim priznanjem v naši lovske družini.

Ivi, ob tvojem življenjskem jubileju ti tvoji lovske tovariši in prijatelji želimo, da bi ti zdravje omogočilo dobro počutje med nami, predvsem pa, da bi še veliko let z zadovoljstvom in po svojih močeh sodeloval v naši zeleni bratovščini.

LD Gozdnik - Griže – D. P.

Narisal: Milan Samar

LD Ribnica izpeljala lovsko delavnico za otroke in mladino

V Lovski družini (LD) Ribnica smo organizirali in uspešno izvedli prvo lovsko delavnico za otroke iz prve triade, ki je potekala na čudovit jesenski dan v petek, 23. septembra 2022. V izvedbi delavnic za otroke smo se pod vodstvom **Tine Mate**, predsednice Komisije za delo z mladimi pri Zvezi lovskih družin (ZLD) Kočevje, preizkusili člani LD Ribnica: **Urška Hren, Frenk Žuk, Janko Pogačnik in Franci Logar**. Večina od nas se je spomladi udeležila usposabljanja **Mentor lovskih delavnic za mladino** (v okviru ZLD Kočevje).

Delavnica je bila dobra priložnost, da smo znanje preizkusili še v praksi, moramo pa iskreno priznati, da smo čutili nekaj treme. Dogovorili smo se za tematiko in vsebino, zbrali material **Lovske zveze Slovenije** (igre, brošure, knjigice), vsak od nas pa je razmislil, kaj lahko prinese iz domače lovske zbirke. Delavnico smo izvedli na izletniški točki v gozdu (Mala gora), v Francetovi jami blizu Ribnice, kamor so se otroci s strokovnimi delavkami in v spremstvu lovca podali kar peš.

Na delavnici je bil čas tudi za risanje.

Ko so prispeli na lokacijo, smo jih pričakali trije lovci s pripravljenimi tremi različnimi vsebinami. Pod drevesi smo pripravili točko s preparati divje mačke, race mlakarice, jazbeca, medveda, jelenovim rogovjem in s pripomočki za lov.

Na drugi točki smo si ogledali videoposnetke in fotografije divjadi, s pomočjo rogovja pa smo se naučili ločiti jelena od srnjaka. Rogovje so otroci narisali, še posebej pa nas je presenetil deček, ki je narisal celostno risbo, ki prekaša risarsko roko marsikaterega izmed odraslih. S pomočjo brošur smo spoznavali sledi živali, si izbrali svojo najljubšo ter jo narisali na papir.

Otrokom sta bila zelo zanimiva oponašanje jelenjega rukanja in piskanje na piščal.

Na tretji točki je udeležence delavnice pričakal lovec v svečani lovski obleki in čas je bil za spoznavanje lovske kulture ter pripomočkov za lov na klic. Najbolj zanimiva pa sta bila oponašanje jelenjega rukanja in piskanje na piščal. Otroci so si ogledali tudi pasti za polhe in preparate podlasic ter pegaste sove. Sodelovali in poslušali so z velikim navdušenjem; najbolj jim je bilo všeč,

ko so lahko od blizu videli in potipali preparate živali ter slišali zanimive zgodbe lovcev.

Na koncu so nam strokovne delavke prišepnile, da je bilo tudi zanje zelo poučno. Imeli smo se lepo in otroci so si zaželeli take oblike sodelovanja in poučnega pohoda po gozdu tudi v prihodnje. Se že veselimo naslednjega leta.

Urška Hren

Pod drevesi smo pripravili točko s preparati divje mačke, race mlakarice, jazbeca, medveda, jelenovim rogovjem in s pripomočki za lov.

Narisal: Vital Šuligoj

Vse foto: Urška Hren

NUTRIJA IN PIŽMOVKA

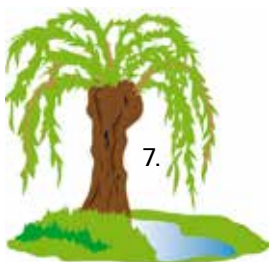
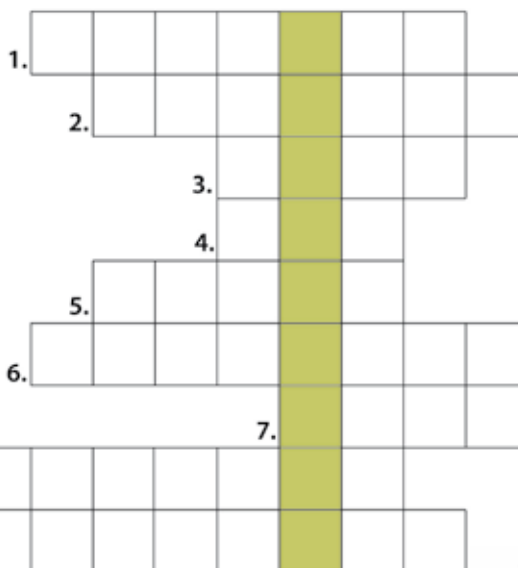
Nutrija in pižmovka spadata med tujerodne glodavce. Nutrija je precej večja od pižmovke in lahko tehta do 10 kg in tudi več. Spoznali jo bomo po oranžnih sprednjih zobeh in okroglem repu, ki je krajši od telesa. Je rjave barve, hrani pa se predvsem z rastlinami v močvirju. Pižmovka je največja v družini voluharic in tehta dober kilogram.

Njen rep je precej dolg in sploščen, njena dlaka pa rdečkasto rjava. Pižmovka živi v počasi tekočih ali stoječih vodah, ki jih obrašča bujno rastlinje. Na njenem jedilniku se poleg obvodnih rastlin pogosto znajdejo tudi potočni raki in školjke.

Pred nekaj desetletji obeh glodavskih vrst sploh ni bilo v Sloveniji. Nutrija je povsem po naključju prišla iz Južne Amerike, pižmovka pa iz Severne. Več kot očitno je, da se obe vrsti odlično počutita ob naših rekah, potočkih, močvirjih in trstičjih, saj sta se hitro zelo razmnožili in že ogrožata nekatere naše domače vrste.

	Opis
1.	Celina, s katere izvira nutrija (Južna _____).
2.	Barva glodačev pri nutriji
5.	Ozka pot skozi gozd
6.	Življenjski prostor nutrije in pižmovke
9.	Pižmovka je največja _____.

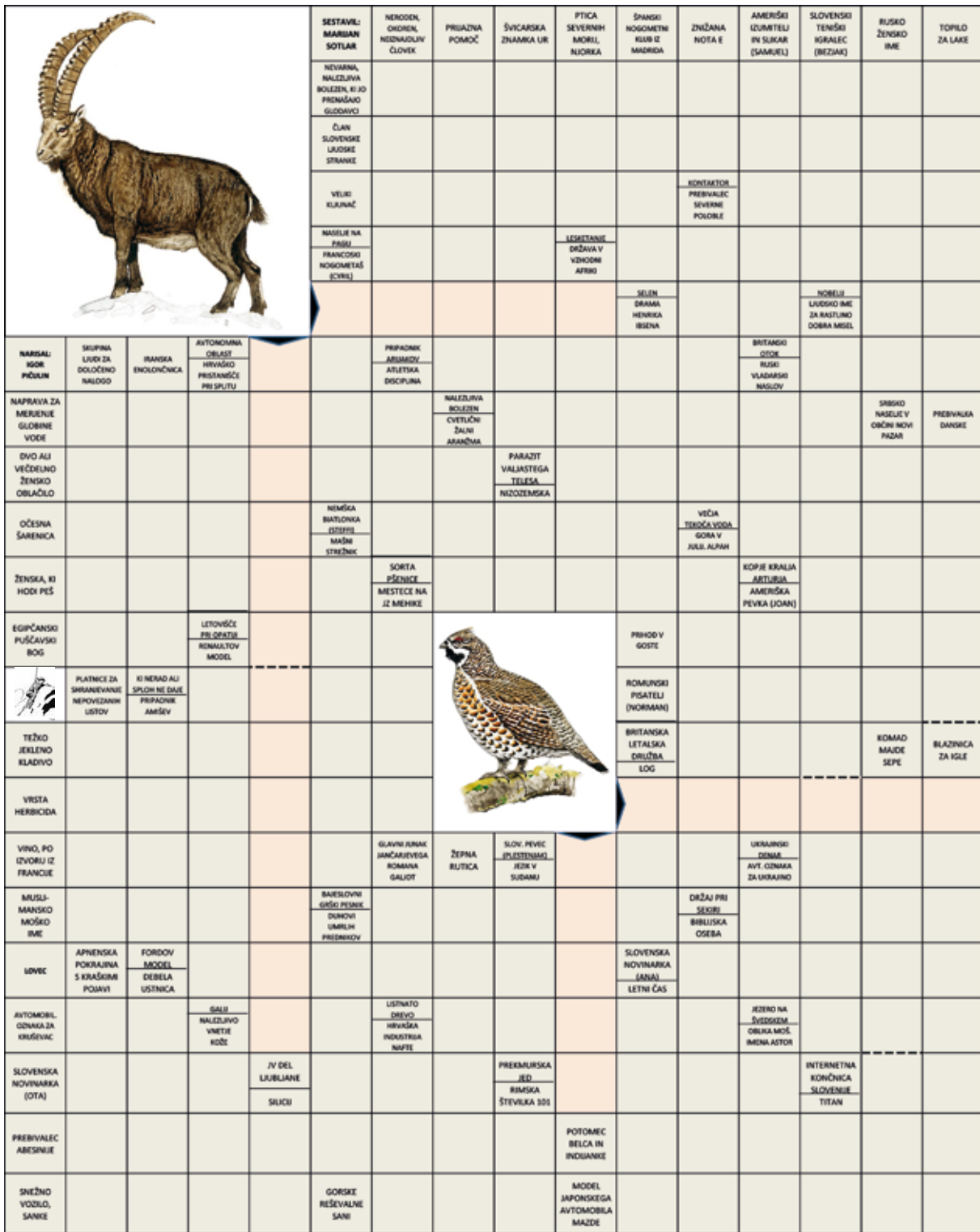

REŠITEV: Nutrija in pižmovka sta _____ živalski vrsti.

Med spodnjimi živalmi poišči in obkroži tri takšne, ki ne živijo v slovenskih gozdovih.

LOVSKA KRIŽANKA

UGANKARSKI SLOVARČEK

KINDT – nemška biatlonka (Steffi).

FLAIR – sorta pšenice,

AMEZIN – vrsta herbicida,

ANN – jezero na Švedskem,

HOREŠ – iranska enolončnica,

ROOL – francoski nogometaš (Cyril),

APAN – mestece na jugozahodu Mehike,

AVETI – drama Henrika Ibsna,

OKOSE – srbsko naselje v občini Novi Pazar

Praznovanje kulturnega praznika in odprtje novih prostorov Naravovarstveno nadzorne službe JZ TNP

Prijeten kulturno-lovski dogodek je potekal 3. februarja 2023 v prostorih Centra TNP Bohinj oziroma v Knjižnici Stara Fužina. Na ta dogodek so me iz Javnega zavoda Triglavski narodni park (JZ TNP) kot predstavnika Lovske zveze Slovenije (LZS) osebno povabili in sem se ga udeležil z velikim veseljem. Že v uvodu valila je organizator najavil veselo druženje pred slovenskim kulturnim praznikom. Skupaj z učenci Podružnične šole Srednja vas Osnovne šole dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica, s knjižničarko, zaposlenimi v JZ TNP in v Turizmu Bohinj ter s predstavniki lokalne skupnosti smo v novih prostorih knjižnice v Centru TNP Bohinj obeležili slovenski kulturni praznik z recitacijo poezije in odprtjem otroške likovne razstave ter lovskega kotička v knjižnici. Otroci so dobili edinstveno priložnost nastopati skupaj z odraslimi, predstavniki različnih inštitucij, ki delujejo v njihovem lokalnem okolju.

Lovski kotiček v knjižnici

Pobudnik že omenjenega lovskega kotička v knjižnici je bil

Bojan Traven, s katerim sva se prvič srečala na letošnji seji sveta TNP na Bledu, kjer mi je med drugim izrazil željo za sodelovanje in pomoč LZS pri izvedbi omenjenega projekta. Da je Bojan dejaven v tamkajšnjih krajih, ni nobeno naključje, saj se je njegov oče, ki se je sicer rodil v Šmarci pri Kamniku, poročil z njegovo mamo, domačinko iz Stare Fužine v Bohinju. Oče je bil navdušen planinec, zato ni nič nenavadno, da je mamo spoznal na njeni domačiji *Pr' Pantarjo*, kjer so se ukvarjali tudi s turizmom. Bojan je tako vso mladost preživel med Kamnikom in Bohinjem, kjer sta stara starša imela kmetijo. Leta 2001 je kmetijo podedoval in začel obnavljati domačijo. Življenje si je začel ustvarjati v Stari Fužini. Zdaj je predsednik

Krajevne skupnosti (KS) Stara Fužina - Studor in član Sveta TNP. Prihaja iz rodbine lovcev. Že njegov stari oče, pred njim pa njegov oče, ki je padel v prvi svetovni vojni, so denar služili na »šumski«. Ko je Bojan prišel v »prava leta« in ko je čas dopuščal (med koronavirusom), je tudi sam vstopil med lovce. Ob mentorju Franciju Štrosu, ki prihaja iz ugledne slovenske lovske rodbine, sicer nadzornikom TNP in lovcem ter lovskim čuvajem v Lovišču s posebnim pomenom (LPN) Triglav, je spoznal vso zapletenost in poslanstvo lovstva ter še večje spoštovanje do divjadi. Na tečaju za lovske pripravnike v Naklem ga je nad širino lovske kulture, šeg in navad posebej navdušila predavateljica in takratna predsednica omenjene komisije

Sely de Brea Šubic. Bojan je ponosen član Lovske družine (LD) Stara Fužina.

Dober teden pred omenjenim dogodkom me je obiskal na sedežu LZS v Ljubljani in zaprosil za informativno gradivo LZS, ki bi ga predstavili v lovskem kotičku v knjižnici. S sodelavcem Gregorjem Bolčino, ki je na LZS skrbnik Komisije Mladi in lovstvo, sva pripravila velik paket gradiva, med katerim je bilo največ zloženek (*Varujmo naravo*), pa brošuric o stopinjah in sledovih živali v naravi, plakatov s prikazom parkljarjev in ptic ter vedno nepogrešljive lovske karte *Črni peter* in igra *Spomin* ter zajeten sveženj izvodov revije *Lovec*. Priložila sva še nekaj šolskih urnikov z lovsko tematiko in glede na to, da gre za knjižnico, še nekaj izvodov knjig *Zlatorogove knjižnice* ter naš nepogrešljivi »lovski priročnik« *Divjad in lovstvo*. Seveda tudi ni šlo brez naše priljubljene igre za otroke *Ravnovesje v naravi*, ki ji sam rečem kar »lovski monopoli.« Nad polico lovskega kotička je Bojan dodal še smjakovo rogovje in gamsove roglje.

Kulturni dogodek

Svečan skupni dogodek, ki ga je odlično povezovala Ana Marija Kunstelj (Informacijsko-izobraževalna služba TNP), so ob kulturnem prazniku pripravili skupaj s Knjižnico A. T. Tomaža Linhartar Radovljica, katere enota Stara Fužina je od decembra (odprtje 9. decembra

Foto: Osební arhiv Boža Zakrajška

Lovska zbiralnica v Centru TNP Bohinj - Stara Fužina

2022) v prostorih Centra TNP Bohinj, nastopila je knjižničarka **Katjuša Lapajne Arh**, s Turizmom Bohinj – nastopil je direktor **Klemen Langus**, s KS Stara Fužina - Studor – nastopil je predsednik Bojan Traven (pobudnik za lovski kotiček) in s Podružnično šolo Srednja vas – nastopili so **vsi učenci od 1. do 4. razreda**. Posebej sta s svojim nastopom navdušila sodelavca JZ TNP – direktor dr. **Tit Potočnik** in **Maja Fajdiga Komar**, ki dela v Centru TNP Bohinj. Vsem nastopajočim je bilo skupno interpretiranje pesmi našega največjega poeta dr. **Franceta Prešerna**.

žini je sledilo še odprtje novih prostorov zbiralnice divjačine, ki so pomembna pridobitev oddelka Bohinj oziroma Naravovarstvene nadzorne službe JZ TNP za še kakovostnejše izvajanje javne službe upravljanja z bohinjskim delom LPN Triglav. Odprtje zbiralnice divjadi so pospremili pozdravni nagovori vodstva JZ TNP, nastop rogistov in izvrsten divjačinski golaž izpod kuhalnic mojstric **Društva kmečkih žena in deklet v Bohinju**. V kratkem nagovoru vsem prisotnim je direktor JZ TNP dr. Tit Potočnik, ki je tudi lovski pripravnik v LPN **Kozorog Kamnik**, povedal, da je to tudi

Z leve: Radko Legat, Matic Kravanja, dr. Tit Potočnik, mag. Božo Zakrajšek, Sašo Hrovat, Peter Belhar, Zvonko Kravanja

Lovski kotiček v knjižnici v Centru TNP Bohinj - Stara Fužina

Z velikim zanimanjem sem spremljal otvoritveni nagovor **direktorja JZ TNP dr. Tita Potočnika**, v katerem je posebej omenil pomen skupnega obeleževanja posebnih dogodkov, kot je slovenski kulturni praznik, ter izpostavil, da je sama prireditve dokaz o sodelovanju njihovega zavoda z drugimi deležniki, lokalno skupnostjo, lokalno turistično organizacijo, z osnovno šolo in nenazadnje tudi z lovci. Hkrati je še enkrat poudaril pomemben pomen kulture v našem življenju, ne samo v ožjem, ampak v širšem pomenu, saj daje ljudem širino pri doživetju sveta in krepi narodno zavest. S kulturo so po njegovem povezani tudi spoštovanje in varstvo narave ter kakovost življenja; prispeva k duhovni rasti, v človeku vzbuja mir in pozitivno energijo. To so po mojem mnenju besede, izrečene s težo in sporočilom, ki ne potrebujejo nobenega dodatnega komentarja!

Odprtje in ogled nove zbiralnice za divjačino

Kulturni prireditvi v Stari Fu-

povezava s kulturo, saj naravovarstveni nadzorniki prek tovrstnih nalog skrbijo za ohranjanje kulturne krajine, njihove veščine pa sodijo med nesnovno kulturno dediščino. Vse prisotne je posebej nagovoril in pozdravil tudi **Sašo Hrovat**, vodja Naravovarstvene nadzorne službe NNS v JZ TNP, ki to funkcijo opravlja skoraj dvajset let in je poleg tega že petnajst let tudi vodja lovišča LPN Triglav – Bled. Je pa tudi lovec v **LD Kropa** in v novem objektu vidi veliko pridobitev za omenjeno lovišče ter še enostavnejši in bolj kakovosten način zbiranja divjačine.

Lovski pridih odprtju so dodali predvsem **Bohinjski rogisti**, ki so pod vodstvom neutrudnega vodje Petra Benedika zaigrali nekaj skladb, zaradi katerih je bil dogodek še bolj svečan. Poleg številnih zaposlenih v JZ TNP naj posebej omenim njihove naravovarstvene nadzornike (NN) in lovske čuvaje (LČ), ki bodo pri svojem delu s pridom uporabljali objekt. To so **Peter Belhar** (NN, LČ v okolišu Komna - Vogel, ki je tudi vodja

oddelka v Bohinju), **Franci Štros**, zadolžen za naravovarstveni okoliš – lovski revir Dedno polje, in **Aleš Zadnikar**, zadolžen za naravovarstveni okoliš – lovski revir Krstenica. Poleg njih so se dogodku udeležili tudi **Zvonko Kravanja** (NN, LČ v okolišu Jalovec, je pa tudi vodja oddelka v Trenti) in **Matic Kravanja** (NN, LČ v okolišu Duplje) ter **Radko Legat** (NN, LČ v okolišu, revirju Tamar – Pišnica, sicer tudi vodja oddelka Kranjska Gora).

Sledil je še ogled lovske zbiralnice, ki jo je uredil **Janez Kalan, s. p., Montaža in servisiranje hladilnih in klimatskih naprav, Puštal, Škofja Loka**. Površina objekta obsega 40 m² in v njem sta dva prostora: v osrednjem je hladilna komora, predprostor pa je namenjen grobemu čiščenju in zbiranju trupov uplenjene divjadi. Gre za sodoben in nadstandardno zgrajen ter opremljen lovski objekt, skladen z vsemi veterinarsko-higienskimi standardi, in sodi v eno od 437 registriranih lovske zbiralnice pri **Upravi za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR)** pri nas. To je bil skupen projekt vseh služb znotraj JZ TNP, za katerega je bilo potrebno ogromno finančnih sredstev za opremo samega objekta, pa tudi ureditvena dela v okolici. S sofinanciranjem je JZ TNP pomagalo podjetje **Nimrod**, ki odkupuje meso divjačine iz TNP.

Druženje ob divjačinskem golažu

Divjačinski golaž so skuhale kuharice Društva kmečkih žena in deklet iz Bohinja pod vodstvom **Katice Mikelj**. Bil je resnično kulinarčen presežek! Pred centrom so zaposleni postavili »ga-

silske mize«, postregli so tudi, kot se za tak dogodek spodobi, s kapljico »rujnega«; nazdravili smo prihajajočemu kulturnemu prazniku in že omenjenemu prijetnemu dogodku. Veselemu in slavnostnemu vzdušju je botrovala tudi čudovita zimska »veduta«, ki sta jo obarvala modro nebo in pobeljeni vršaci bohinjskega gorovja in Julijcev. Ob tem sem izkoristil prisotnost prekaljenega lovca Petra Belharja, med drugim tudi člana Upravnega odbora LZS ter predsednika Zveze lovske družin Gorenjske, da mi je kot navdušenemu planincu naštel vsa njihova imena. Prav tako sta me s svojo odkritosrčnostjo in bogatimi lovskimi izkušnjami navdušila oba »trentarska« lovca Zvonko in Matic Kravanja ter »gornjesavska gamsja legenda« Radko Legat. Spregovorili smo o meni tako priljubljenih gamsih in njihovi številčnosti ter lovnom turizmu, pa o gamskih garjah, ki so se pojavile v Trenti, dotaknili smo se tudi zaskrbljujočega stanja številčnosti kozoroga, kar pa je morda zgodba za prihodnjik. Veselilo me je, da sem spoznal nove lovske prijatelje in v iskrenem pogovoru z njimi prisluhnil njihovim izpovedim o zahtevnem delu naravovarstvenega nadzornika in še posebej lovskega čuvaja, ki ga opravljajo vsak dan. Na koncu so me prijazno povabili, naj se jim pridružim pri vsakoletnem štetju gamsov v poletnih mesecih. Vabilo sem z veseljem sprejel in obljubil, da bom zagotovo prišel.

Vse prijetno in lepo se enkrat tudi konča in dogodek se je prevesil že v popoldanske ure, ko sem se s prijetnimi občutki in vtisi vračal proti Ljubljani. Prispevek

naj končam z besedami našega »neutrudnega kulturnika« in prijatelja mag. **Janija Šalamona** iz uvodnika marčevskega *Lovca*, ki nekako sovpadajo z omenjenim

dogodkom. V njem piše, da lovška kultura niso samo lovski pevski zbori, rogisti, poeti in še bi lahko naštevati, ampak zajema vse, kar lovci smo in počnemo, so naši

odnosi znotraj naše organizacije ter naše delo in nenazadnje naše obnašanje v družbenem okolju. In še najpomembnejše, da nas kultura bogati in nas dela boljše,

simbolizira našo organizacijo, daje vrednost ljudem in vzpodbuja medsebojno sodelovanje.

Mag. Božo Zakrajšek,
direktor Strokovne službe LZS

Spominska plošča poklicnemu lovcu Jožetu Maliju in nekdanjemu ZGD Kozorog - Kamnik

Ob 25. obletnici smrti poklicnega revirnega lovca **Jožeta Malija** (29. decembra 2022) so se skupina revirnih lovcev, lovci gorenjskih lovskih družin, delegacija veteranov slovenskega osamosvajanja leta 1991 in sorodniki pokojnega ob njegovem grobu poklonili njegovemu spominu.

Odkritje spominske plošče **Polijskega veteranskega društva (PVD) Sever – Gorenjska** na nekdanji lovski vili lovišča Karavanke, nato **Gojitvenega lovišča Kozorog** in zdaj objekta

Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) je bilo že junija lani. Na njej je zapisano: »V zahvalo za pogumna dejanja ob osamosvajanju Slovenije, junij 2022.«

PVD Sever – Gorenjska je v juniju 2022 v vasi Potoče pri Predvdoru pripravilo policijsko veteransko slovesnost s kulturnim programom ob zdajšnjem objektu ZGS, kjer je bila v času slovenskega osamosvajanja leta 1991 »rezervna vojaška lokacija milice« oziroma mesto oddelka **Milice** v Predvdoru. Poleg varnostno-zaščitniškega delovanja in obveščevalno-informativnega dela je bila v stavbi shranjena tudi večja količina streliva, tam je bila shramba za orožje ter druge vojaške in policijske opreme za potrebe varnostno-obrambnega delovanja Milice. Glavni skrbnik objekta

Foto: Osební arhiv Franceta Ekarja

Spominska plošča

Foto: Osební arhiv Franceta Ekarja

Jože Mali

je bil Jože Mali, poklicni revirni lovec in redno zaposlen lovski čuvaj pri tedanjem **Zavodu za gojitev divjadi (ZGD) Kozorog - Kamnik** ter vodja enega izmed tamkajšnjih visokogorskih lovskih revirjev. Jože je veliko vlogo opravljal tudi, ko je v vojnem času kot najboljši poznavalec naravno zahtevnih območij, pomembnih za delovanje **Teritorialne obrambe (TO)**, o tem seznanjal za to zadolžene v TO.

Kot pomnik tedanjega časa in v zahvalo za »pogumna dejanja ob osamosvajanju Slovenije« je PVD Sever – Gorenjska na objekt namestilo javno spominsko obeležje v čast in kot dolžno zahvalo zdaj žal že pokojnemu veteranu vojne za Slovenijo Jožetu Maliju in tudi zdajšnjemu lastniku objekta ZGS, kjer je bil imenovani uslužbenec.

Vsestranskost Jožeta Malija

Jože je bil poštena karavanška, značajska trdna hribovska »korenina«, ki je izkazoval tudi izjemno domoljubnost. Njegov značaj so ukrojili vrhovi Karavank, pod katerimi je zagledal luč sveta 11. marca 1950 in kjer je pristno preživel svojo mladost v tesni povezavi z gorskim svetom in gorsko divjadjo. Jože je bil izjemno odkrita osebnost in je vsake-

mu neposredno v obraz povedal, kaj si misli o njem. Bil je tudi član **Lovske družine Poljane**. Skoraj trideset let je bil redno zaposlen kot poklicni lovec v ZGD Kozorog - Kamnik. Še posebno je bil počaščen in ponosen, ko mu je bilo zaupano zahtevno, težavno in nevarno visokogorsko lovišče v zahodnih ostenjih Kočne, Kalške gore - Grebena in krvavih strmih. Marljivo je v njem oskrboval, obnavljal in gradil lovške biveke in zavetišča na Dolgih njivah, ki jih je, vsaj večino, uredil povsem na novo (na Polani nad Suhadolnikom in Ovčjo kočjo nad Jezerskim). Jože je bil tudi srčna, izvirna in nadvse tovariška lovška osebnost, predana varstvu narave in divjadi. Vedno je bil pripravljen pomagati človeku v stiski na gori in pri reševanju ponesrečencev. Bil je odličen vodnik lovskih gostov, a tudi z njemu značilno veliko mero odločnosti in gostosti.

Zelo znan je bil tudi kot lovski kinolog, usposobljen predvsem za zasledovanje obstreljene divjadi z izšolanimi psi za delo po krvni sledi. Ob njegovi levi nogi ga je vedno spremljal izšolan lovski pes. Prav na tem področju kinologije – krvosledništvu je postal eden najbolj izkušenih poklicnih lovskih praktikov in

mentor mnogim mlajšim lovcom - kinologom, ki so mu sledili. Za mlade lovce je bil vedno na široko odprta knjiga lovskega in kinološkega znanja ter prakse. Vzrejal in šolal je lastne pse, predvsem legla bavarskih barvarjev in brandel brakov. Mladiče iz svojih legel je vedno oddajal le v preverjene lovske roke. Na lastno pobudo je načrtoval pro-

jekt umetne vzreje in valjenja jajc velikega divjega petelina in ruševca, ki jih je že oplojeval na dobil iz Skandinavije. Žal pa v Sloveniji niso izdali za to potrebnega soglasja in dovoljenja, kakršnega so omogočili na Hrvaškem v Gorskem kotarju.

Tragično slovo pred 25 leti
Tragičen dogodek pa je botro-

val, da smo se morali od Jožeta posloviti kmalu po osamosvojitvi Slovenije. Pred 25 leti, zvečer 29. decembra 1997, je namreč nenadoma umrl na lovu v lovišču na Hrvaškem zaradi strela iz lovske puške, ki se je po nesreči sprožil njegovemu lovskega tovarišu, s katerim sta prišla skupaj na lov na divje prašiče.

Na dan 25-letnice tragične ne-

sreče, v kateri je ugasnilo Jožetovo življenje, smo se zbrali ob njegovem grobu v Predddvoru in se poklonili njegovemu spominu njegovi najbližji, lovci, prijatelji, sodelavci in veterani vojne za Slovenijo. Položili smo mu cvetje, prižgali sveče in postali z minuto tišine.

France Ekar

Aprila bo 3. Mednarodna lovska salamijada

V Gadovi Peči, v zidanici Zdenke Mirtek in Ivana Urbanča, je v organizaciji Društva lovske kulinarike vse pripravljeno za sprejem divjačinskih salam, ki jih bo 27. aprila strokovna komisija ocenila v okviru 3. Mednarodne lovske salamijade.

Glede na velik odziv na prvem in drugem ocenjevanju je tudi letos pričakovati veliko salam iz Slovenije in tujine. To pomeni, da je bila ideja o ocenjevanju divjačinskih salam, ki jih od samega začetka podpira tudi Društvo salamarjev Slovenije s predsednikom Mirjamom Kulovcem na čelu, zadetek v polno.

Salamarji lahko predajo svoje salame v soboto, 22., ali v nede-

Glede na velik odziv na prvem in drugem ocenjevanju je tudi letos pričakovati veliko salam iz Slovenije in tujine.

ljo, 23. aprila, od 12. do 18. ure v omenjeni zidanici Urbanč na naslovu Stojanski vrh 19, Cerklje ob Krki (tel.: 041/618-053). Lahko jih pošljete tudi po hitri pošti z dospelostjo do petka 21. aprila.

Salame iz mesa divjega prašiča morajo biti predane skupaj s potrdilom o pregledu mesa na trihinelo. Kotizacija znaša deset evrov za vsak vzorec.

Organizatorji bodo rezultate

ocenjevanja salamarjem posredovali po elektronski pošti, ki jih bodo le-ti sporočili ob predaji vzorcev. Prav tako bodo rezultati ocenjevanja objavljeni na portalu društva Gadova Peč VTK (www.gadovapeec.eu). In nena zadnje bodo rezultati objavljeni tudi v glasilu *Lovec*, ki to prireditve podpira in promovira od samega začetka.

Vsi, ki bodo oddali vzorec salame, so prisrčno vabljeni tudi na zaključno prireditev v Urbančevo zidanico 27. aprila, na kateri bodo podelili priznanja in nagrade za nagrajene salame. Glede na pregovorno gostoljubnost omenjene zidanice je poleg pokušine najboljših salam pričakovati tudi kakšno obilnejšo večerjo ter predvsem degustacijo letošnjega cvička in drugih čudovitih Urbančevih vin.

Ivo Kuljaj

Tradicionalen lov z ženami v LD Jezero Komen

O pomenu lova je bilo že veliko napisanega, še več pa doživetega. Tudi oče me je že v rani mladosti med udeležbo na lovu pogostokrat poučeval in mi dopovedoval, da lova ne smem razumeti le ozko v intimnem razmerju lovec-divjad, pač pa da moram na lov gledati iz mnogo širšega zornega kota in ob tem razmišljati o vsej razsežnosti pomena sodobnega lovstva. Na začetku sem se spraševal, čemu je potrebno o tem toliko besed. Nisem ga najbolje razumel. Zdaj (po več kot 45 letih staža v lovski organizaciji) mi je povsem jasno.

Predsednik gostiteljske Lovske družine (LD) Jezero Komen Pavel Fabiani je že ob sami predstavitvi programa na zbornem mestu ranega nedeljskega jutra 29. januarja 2023 obrazložil namen druženja in zaželel, da bi skušali soprogam oziroma partnerkam tudi v praksi na terenu približati hobi,

Skupna fotografija udeleženk Lova z ženami 2023

ki je nam lovcem tako pri srcu. V nadaljevanju je lovovodja **Silvo Frankič** med predstavitvijo poteka lova vse udeležence opozoril na dosledno spoštovanje varnostnih meril obnašanja na lovu, še posebno pa pri ravnanju z orožjem. Poseben poudarek je bil namenjen izvajanju potrebnih biovarnostnih ukrepov vseh udeležencev glede na aktualne razmere zaradi neposredne nevarnosti pojava kužnih bolezni pri divjadi.

načrtu. Vsak udeleženec je prispeval svoj kamenček v mozaik končnega rezultata, le **Diana** nam ni bila najbolj naklonjena. Ob pozdravu lovini smo ugotovili, da je sam lov potekal vzorno, s čimer je bil izpolnjen tudi pogoj za nadaljevanje sproščenega druženja.

Srečanje smo nadaljevali s predstavitvijo lovskih običajev, ki so sestavni del lovske kulture večine evropskih, še posebno alpskih narodov. Znano je, da ne-

Pred začetkom lova so se udeleženci seznanili s postopkom izvajanja biovarnostnih ukrepov glede na aktualne razmere zaradi neposredne nevarnosti pojava kužnih bolezni pri divjadi in besede so prešle v prakso.

Naj že z naslednjim poročanjem podkrepim in pojasnim dejstvo, da je smisel sodobnega lovstva veliko več kot izključno lov sam. Lovci **LD Jezero Komen** so po krajši prekinitvi zaradi epidemije covid-19 organizirali že tradicionalno meddružinsko in celo čezmejno srečanje članov lovskih družin s soprogami iz prijateljskih lovskih družin širom Slovenije in zamejstva.

Lov je potekal po predvidenem

katere lovske običaje sem ali tja izvajajo nekoliko različno, se pa ob vsakem od njih odraža etičen, human odnos lovca do divjadi in lovskega tovariša. Na vseh dosedanjih srečanjih se je prizadeven organizator potrudil predstaviti enega od običajev. Tako je na tokratnem druženju poskrbel za izvedbo lovskega ropota, kar pomeni, da smo vsi skupaj potrkavali z dnom čaše po mizi v prijetnem zaporednem ritmu, kot ga je dolo-

Razrez torte srečanja Lov z ženami 2023 so zaupali najzaslužnejšim udeleženkam lova.

čal voditelj ropota. To nam je več kot odlično uspelo. Lovske šege in običaji so del naše ljudske kulture, so tudi del folklorne, del ljudskega izročila, ki ga je treba spoštovati in ohranjati. Običaji izvirajo iz pradedovine in so se v stoletjih, v različnih družbenih ureditvah in sistemih različno preoblikovali, pa vendarle ohranili svojo prvobitnost.

Sledilo je družabno srečanje s pogostitvijo, seveda ni manjkalo lepe ljudske pesmi. Ob zvokih

harmonike so nekateri tudi zaplesali. Ko je bilo najlepše, se je dan prevesil v noč. Z mislimi smo začeli odhajati proti domu. Na vrsti je bila le še zadnja točka dnevnega programa. Predsednik lovske družine gostiteljice in lovovodja sta se vsem še enkrat zahvalila za udeležbo. Soproge so razrezale torto srečanja z napisom *Lov z ženami 2023* in po sladkanju smo se poslovili z željo, da bi se naslednje leto spet srečali.

Štefan Vesel

KPL Celovec in LZ Maribor utrjujeta sodelovanje

Klub prijateljev lova (KPL) Celovec, ki je bil ustanovljen leta 1964, je že od vsega začetka priznana stanovska in strokovna organizacija zamejskih slovenskih lovcev na avstrijskem Koroškem. Tako rekoč že od ustanovitve dobro sodeluje z **Lovsko zvezo (LZ) Maribor** in je tudi član **Lovske zveze Slovenije**. Štajerski lovci so s koroškimi lovskimi prijatelji onstran Karavank navezali resnično pristne stike in dobro sodelujejo na različnih področjih.

Foto: Marjan Toš

Janez Kaiser, predsednik KPL Celovec (levo), in Marjan Gselman, predsednik LZ Maribor (desno)

Del sodelovanja in prijateljstva je tudi vsakoletno srečanje štajerskih in zamejskih koroških lovcev na krajšem družabnem skupnem lovu na fazane v enem od lovišč v eni od lovskih družin mariborske lovske zveze. Lani srečanja ni bilo zaradi epidemije covid-19, so se pa koroški in štajerski lovci srečali na Martinovo soboto, 12. novembra 2022, v lovišču **Lovske družine (LD) Polskava**. Tam sta jih pozdravila predsednik LZ Maribor **Marjan Gselman** in starešina LD Polskava **Franc Ravnjak**. Oba sta jim izrekla iskreno dobrodošlico in prijetno počutje na Štajerskem. Srečanja se je udeležilo štirinajst članov KPL

Celovec pod vodstvom predsednika **Janeza Kaiserja** in tajnika **Jurija Mandla**. Po prijateljskem stisku rok in krajšem pomenku pred polskavskim lovskim domom so se gostje skupaj z gostitelji odpravili na skupni lov na fazane na zgornjem polskavskem polju. Lov je vzorno vodil izkušen lovovodja **Mirko Draškovič**. Potekal

je brezhibno, z obilico dobre volje in izredno varno, kar je še posebno pomembno. Lovcem je bila naklonjena tudi boginja **Diana**, saj so uplenili kar nekaj fazanov. LD Polskava z mnogimi ukrepi in še posebno z izpuščanjem fazanov iz umetne vzreje, z urejanjem remiz in krmnih njiv ohranja vse bolj ogroženo poljsko kuro v niž-

skih predelih lovišča spodnjega in zgornjega polskavskega polja.

Po lovu so pripravili zadnji pogon v polskavskem lovskem domu. Tam so tudi izmenjali mnenja o upravljanju z divjadjo, v ospredju pa so bila vprašanja o dodatni krepitvi medsebojnega sodelovanja. Kot je poudaril predsednik KPL Celovec Janez Kaiser, doslej sode-

lovanje še ni bilo nikoli ogroženo in se počasi že približuje »abrahamu«. Zdajšnje vodstvo kluba si prizadeva, da bi medsebojne stike še utrdili in poglobili, in sicer tako na lovsko-družabnem kot še bolj na strokovnem področju. S tem se je strinjal tudi predsednik mariborske lovske zveze Marjan Gselman, ki se je gostom iskreno zahvalil za udeležbo in jih povabil na prihodnje srečanje, ki bo čez eno leto prav tako na Martinovo soboto. Tudi to je ena od tradicij sodelovanja, ki jo nameravajo ohraniti, sta na koncu zadnjega pogona ob slovesu poudarila oba predsednika in izpostavila, da so vsakoletna srečanja, povezana s skupnim lovom, tudi najlepša priložnost za zaznavanje sprememb v naravnem okolju, ki se dogajajo v loviščih na obeh straneh Karavank. Hkrati taka oblika sodelovanja štajerskih in zamejskih koroških lovcev že od vsega začetka pomeni že tradicionalno uveljavljeno in hvalevredno obliko sodelovanja med matičnim narodom in slovensko manjšino na Koroškem.

Marjan Toš

Foto: Božidar Kunej

*Po končanem lovu na fazane so se štajerski lovci z obeh strani meje družno poklonili lovini in zahvalili boginji **Diani**.*

BREZPLAČNA OBJAVA:

Z udeležbo v Programu Svit do boljšega zdravja!

Za rakom debelega črevesa in danke v Sloveniji na leto zbolijo okoli 1400 ljudi. Žal, veliko jih zaradi tega raka tudi umre, ker bolezen odkrijejo prepozno. Ta rak se namreč v telesu razvija več let brez opaznih bolezenskih znakov; ko pa se pojavijo zaznavne težave, je bolezen pogosto že v zelo napredovani fazi. Rak na debelem črevesu ali danki je lahko povsem ozdravljiv, če ga odkrijemo dovolj zgodaj, vendar ga lahko tudi preprečimo, če odkrijemo in odstranimo predrakave spremembe na črevesni sluznici – polipe. Za to imamo v Sloveniji na voljo **Program Svit**.

Program Svit je nacionalni program preseganja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb ter raka na debelem črevesu in danki, ki je namenjen in dostopen vsem prebivalcem Slovenije, moškim in

Foto: NIJZ

Z udeležbo v Programu Svit naredimo veliko za svoje zdravje in kakovost življenja, obenem pa posredno pripomoremo k dolgoročni vzdržnosti in racionalizaciji stroškov zdravstvenega sistema. Zato vse, ki prejmete vabilo v program, zelo spodbujamo, da se nanj tudi odzovete, kajti samo pravočasno odkrite predrakave spremembe zagotavljajo uspešno zdravljenje.

ženskam, starim od 50 do 74 let, ki imajo urejeno osnovno zdravstveno zavarovanje. Ustanovitelj in nosilec programa je **Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ)**.

Osebe iz ciljne populacije dobijo po pošti na dom vabilo za sodelovanje v programu. Za sodelovanje je treba vrniti izpolnjeno izjavo o sodelovanju, nato pa boste dobili komplet testerjev za odvzem dveh vzorcev blata, s pomočjo katerih vam bodo v **Programu Svit** ugotovili more-

bitno prikrito krvavitev v blatu, ki bi lahko pomenila prisotnost predrakavih sprememb na črevesni sluznici (polipov).

Pozitiven izvid ne pomeni nujno raka na debelem črevesu ali danki, vendar bo v primeru pozitivnega izvida oseba dobila vabilo na nadaljnjo preiskavo – kolonoskopijo, ki pojasni vzrok prikrte krvavitve. Če je izvid negativen, pomeni, da v vzorcih blata z laboratorijsko preiskavo niso zasledili krvi in bolezen

najverjetneje ni prisotna. Take posameznike v program znova povabijo čez dve leti (in nato na vsaki dve leti do dopolnjenega 74. leta starosti).

V letu 2022 je bila odzivnost v **Programu Svit** v zdravstveni regiji Maribor 60,66 %, kar je pod republiškim povprečjem, ki znaša 63,43 %. Pri tem je bila odzivnost precej večja pri ženskah (66,54 %) kot pri moških (54,53 %). Pod regijskim povprečjem izstopa **Mestna občina Maribor** z odzivnostjo, ki je znašala le 58,18 %.

Z udeležbo v **Programu Svit** naredimo veliko za svoje zdravje in kakovost življenja, obenem pa posredno pripomoremo k dolgoročni vzdržnosti in racionalizaciji stroškov zdravstvenega sistema. Zato vse, ki prejmete vabilo v program, zelo spodbujamo, da se nanj tudi odzovete, kajti samo pravočasno odkrite predrakave spremembe zagotavljajo uspešno zdravljenje.

O vseh morebitnih spremembah in novostih/dogodkih glede delovanja **Programa Svit** je na voljo spletna stran **Programa Svit**: <https://www.program-svit.si/za-uporabnike/aktualno/obvestila-in-dogodki/>.

*Pripravi: **Milan Stojanović, dr. med., specialist javnega zdravja, NIJZ – Območna enota Maribor***

IZ ZAPRAŠENIH ARHIVOV ZA SPOMINJANJE IN POMNENJE

RAJE NA LOVU KOT NA DVORU

Elizabetha Bavarska, bolj znana pod vzdevkom Sissi, se je rodila na božični večer leta 1837. Odraščala je med Münchnom in gradom Possenhofen ob jezeru Starnberg na Bavarskem. Mlada vojvodinja je uživala v brezskrbnem otroštvu, daleč od omejitev dvornega življenja. Že kot deklica je raziskovala podeželje in uživala v ustvarjalnem razmišljanju. Mlada Sissi, kot so vsi klicali Elizabeto, se je pri šestnajstih letih poročila s cesarjem **Francem Jožefom I.** in postala avstrijska cesarica ter ogrska kraljica. Sissi, ki je bila izobrazena v vrednotah ustvarjalnosti in pustolovščin, dolgočasno življenje na cesarskem dvoru ni ugajalo in je bila raje kot na dvoru v naravi, na ježi in na lovu.

O njej je bilo napisanih veliko knjig, v katerih pa je bore malo o tem, da je cesarica Sissi oboževala tudi lov. Rada se je udeleževala lovskih pohodov in pogonov na konju v prostranih madžarskih loviščih.¹ Všeč ji je bilo bivanje v kraju Gödöllo, kjer se je sicer dobro počutila, a je imela veliko pripomb o lovni sezoni: da je bila prekratka, gozdovi so bili preblizu mestu, kar ni zadovoljilo njenih lovskih strasti. Želja zares dobrega jezdeca – in cesarica Sissi je bila izjemno vešča ježe –, je bil lov v pogonu s psi, kar je oboževala. Najboljše možnosti za dober lov je zagotavljala Anglija, zato se je cesarica odločila, da si bo privoščila nekaj takšnih lovov na Otoku. Tam je imela njena sestra **Marija**, nekdanja neapeljska kraljica, lovsko kočjo, do katere je prišla s pomočjo **Rothschildov**. Marija je sestro Sissi v Anglijo prvič povabila že leta 1874. Lovi, ki se jih je Elizabeta udeležila v Angliji, so predramili njeno potrebo po krepitvi osebnega in javnega priznavanja ter samopotrjevanja. Njen vodnik na lovu s konji je bil največkrat **Bay Middleton**, eden najslavnejših jezdecev v Angliji. Middleton sprva ni bil navdušen nad obveznostjo, da bi avstrijska cesarica pod njegovim vodstvom uživala na lovih v Angliji in je nerad sprejel nalogo. Pozneje sta se lepo ujela in prevzela ga je celo njena lepota. Lovi na konjih s psi v Angliji so cesarici dajali notranjo moč in krepili njeno samozavest. Kot ljubiteljica lova se je odpravila tudi na Irsko, za kar jo je navdušil že omenjeni spremljevalec Middleton. Tam so bili lovski pohodi še zanimivejši, konji pa še boljši od angleških, saj je cesarica poskrbela za nakup novih in dragih konj, s katerimi je lovila in jezdila po irskih planjavah. Strasten lovec je bil tudi njen soprog, cesar Franc Jožef I. Lov je še kot deček vzljublil njun sin, cesarjevič **Rudolf**, ki je že pri šestih letih v Bad Ischlu uplenil prvega jelena. Sissi lovske strasti in pogonov na konjih s psi ni obešala na veliki zvon. Tu in tam se je za krajši čas ustavila tudi v cesarskem lovišču blizu Dunaja, ki je zdaj znameniti **Lanzer Tiergarten**. V njem je tudi lep dvorec, ki ga je dal Franc Jožef I. zgraditi za Sissi; imenuje se **Hermesvilla** in Sissi je bila v njem zelo redko. Dvorec obdajata urejen vrt in čisto zeleno naravno okolje. Ob njem je tudi konjušnica z lepimi konji, v neposredni bližini pa je v lovišču veliko damjakov in muflonov.

Cesarica Elizabeta, priljubljena Sissi, je 10. septembra 1898 umrla zaradi notranje krvavitve po atentatu ob Ženevskem jezeru.² Čeprav je želela biti pokopana na obali Sredozemskega morja, je cesar Franc Jožef I. odločil drugače in jo pokopal v kripti kapucinske cerkve na Dunaju. V mestu torej, ki ga nikoli ni ljubila in nikoli razumela.

Pripravi: **dr. Marjan Toš**

Hermesvilla v Lanzer Tiergartnu

Foto: Marjan Toš

¹ Obširneje o tem v: Erika Bestenreiner, Sisi, Življenjepis avstrijske cesarice Elizabete in njene rodbine, Ljubljana 2012.

² Rudolf Reiser, Sissi, München, 1977, in Brigitte Hamann, Die Habsburger, Biographisches Lexikon, Wien, 1988.

OKUSI NARAVE

Lovci - vinarji: Miro Erzetič

Mira Erzetiča, vinogradnika, vinarja in lovca **Lovske družine** (LD) Dobrovo v Goriških brdih, sem spoznal pred leti na lovu v predelu lovišča ob reki Idriji na meji z Italijo. Brda, rajski vrt slovenske domovine, boža toplo podnebje Jadranskega morja in tam domujejo božje rastline ter njihovi čudoviti plodovi.

Na Erzetičevi kmetiji, ki se ponaša z blagovno znamko **Brikca**, pridelujejo vina in sadje. V vinogradih na nekaj več kot treh hektarjih med belimi sortami trte prednjačijo rebule z več stoletno tradicijo, ki dajejo v Brdih enkratno, tradicionalno, nadvse pitno in sveže vino. Rebula je sorta, ki je v Brdih našla svoj dom že v 12. stoletju. Pesnik **Otokar** jo omenja že v 13. stoletju. O njej so znani tudi zapisi Santonima iz 15. stoletja. V monografiji o slovenskih vinih **Trte in vina na Slovenskem** sem o rebuli med drugim zapisal: »Poznamo več vrst rebule. V Brdih in na Vipavskem gojijo največ rumeno – zlato rebulo. Vino iz njenega grozolja je harmonično, sadno in za Primorsko nenavadno osvežujoče, ki se poda k mnogim jedem, posebej k morskim. Brici vino rebule uporabljajo tudi za svoje penine. Posebna odlika vina je pitnost. Pravo komercialno vino ...«

V preteklosti, v socialistični Jugoslaviji, ko se je bolj od kakovosti čislala količina, je bilo to skromno, dokaj enostavno vino, saj je bilo trto mogoče bolj obremeniti. Starejši vinoljubci se bodo najbrž spomnili, da je bila kljub temu v 70-tih in 80-tih letih prejšnjega stoletja rumena rebula pravcati modni hit. Najbrž tudi zato ne preseneča, da je v Erzetičevi kleti največ vina rebule, ki ji družbo delajo še zeleni sauvignon (nekoč: furlanski tokaj), sauvignon, chardonnay, od rdečih sort pa merlot. Erzetičevi prodajo največ vina v severnem delu Primorske, precej pa ga spiijejo tudi Gorenjci. Enako velja za prodajo sadja, za kar skrbi Mirova žena **Jolanda**.

Miro je s sinom **Martinom** lovsko najbolj aktiven v poznih jesenskih in zimskih mesecih, ko se skupaj z brak-jazbečarjema **Drino** in **Carjem** udeležujeta brakad. Pri Erzetičevih so psi že od nekdaj redni spremljevalci na lovu. Z njimi se posebej ukvarja prav Martin, ki v vlogi vodnika tudi najbolj uživa. Miro je dejal, da je pri njih lov kot način življenja, kar ne preseneča, če vemo, da živijo v pravcati živalskem in lovskem paradizu. Na približno 5200 ha lovišča LD Dobrovo prednjačijo divji prašiči, jelenjad in smjad, številčnost male divjadi pa se iz leta v leto manjša. Lovska družina dobro sodeluje z vsemi sosednjimi lovskimi družinami in tudi z lovci iz sosednje Italije, z **LD Sabotin** pa imajo že vse od leta 1954 skupni lov vsako prvo nedeljo po novem letu. V zadnjih letih se številčnost jelenjadi in divjih prašičev strmo veča, kar posledično pomeni tudi vedno več škode na kmetijskih in gozdnih površinah. Podatek ne preseneča, če vemo, da se nekdanje kmetijske površine intenzivno zaraščajo, vedno več pa je tudi opuščanih kmetij ter celo vasi in zaselkov ob reki Idriji.

Na območjih, kjer v Sloveniji prevladujejo lovci - kmetje, gre puška na klin oziroma v lovske omare s prvimi kmečkimi opravili v poznih zimskih ali prvih pomladanskih mesecih. Pri Erzetičevih že zgodaj pozimi začnejo z obrezovanjem trt in sadja. Maja že nadaljujejo z obiranjem in prodajo češenj, ki so v Brdih pomemben del turističnih obiskov in zaslužkov. Kmalu za njimi pridejo na vrsto marelice, sledijo še breskve, hruške, smokve, novembra pa obiranje končajo s kakiji. Vmes sta seveda trgatev oziroma v primorskem narečju vandima in kletarjenje mošta ter mladega vina.

Leta 2010 je za posebno radost in nov zagon na kmetiji Erzetičevih poskrbela hčerka Andreja z naslovom vinske kraljice Slovenije. Takole je zapisala na spletni strani kmetije: »Vino ima v kulturi Slovencev poseben pomen, saj smo edini narod na svetu, ki ga povečuje celo v svoji himni. Vsako vino ima svojo veliko zgodbo in posebno dušo. Prepričana sem, da bodo vsi, ki bodo spoznali pot vina od narave v kozarec, z veliko radostjo okušali in spoznavali bogastvo njegove duše ...« Andreja je s tem zapisom na najlepši način opisala tudi dušo kmetije Brikca, ki ji daje ton Miro Erzetič, lovec - vinar.

Ivo Kuljaj

Miro Erzetič (desno) s sinom Martinom in zvestima lovskima prijateljema

Foto: Arhiv družine Erzetič

Za vse lovce, član Lovske družine (LD) Loka pri Zidanem Mostu, je prišel žalosten dan, ko smo izvedeli, da je 19. oktobra 2022 umrl naš član **Franci Kranjčević**.

Franci se je rodil 10. oktobra 1944. Zaradi velike ljubezni do narave je vstopil v LD Loka pri Zidanem Mostu leta 1978. Veliko skrb je namenjal divjadi, bil je družaben lovski tovariš, ki nikoli ni delil na naše in naše in z vsemi je bil vedno v tovariških odnosih. Aktivno je sodeloval pri vseh obnovitvenih delih pri lovskem domu in v lovišču pomagal s svojim znanjem pri izgradnji lovskih objektov. Vedno se je z veseljem udeleževal delovnih akcij; če je bilo potrebno, tudi s svojimi traktorskimi prevozi. S svojo aktivnostjo je bil je vzor vsem članom lovske družine, predvsem pa mlajšim lovskim tovarišem.

Franci je bil član Upravnega odbora LD Loka pri Zidanem Mostu od leta 1982 do leta 2006, gospodar od leta 1985 do leta 1990, starešina od leta 1990 do leta 1995, tajnik od leta 1995 do leta 1999, bil je član komisije za gojitev divjadi, preglednik divjačine, član komisije za ocenjevanje škode, bil je tudi mentor pripravnikom. Leta 1982 je opravil izpit za lovskega čuvaja in to funkcijo vestno opravljal do leta 2022, ko sta ga zahrbtna bolezen in izguba življenjske sopotnice pripeljala v dom starejših v domačem kraju.

Lovska zveza Slovenije je Francija za nesebično delo odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom za lovske zasluge III. stopnje, prejel je tudi jubilejni znak za 40 let članstva v lovske organizaciji. Ob jubileju lovske družine je Franci prejel tudi družinsko priznanje za nesebično pomoč.

Spoštovani lovski tovariši Franci, lovski tovariši iz LD Loka pri Zidanem Mostu se ti za vse, kar si storil za lovske organizacije, in tvoje tovarštvo iskreno zahvaljujemo. Ostal nam boš v trajnem in lepem spominu.

LD Loka pri Zidanem Mostu
– J. K.

V sredo, 14. decembra 2022, je v jutranjih urah med nami odjeknila vest, da se naš **Dario Vižintin**, član Lovske družine (LD) Vipava, ni vrnil s preže, kamor je rad zahajal. Začelo se je iskanje našega dragcega tovariša in kmalu nas je zbolela tragična in zelo žalostna vest, da nas je Dario zapustil. Hudo nas je zadelo, saj smo izgubili prijatelja in lovskega tovariša, predvsem pa povezovalnega in razumevalnega starešina. Umrl je tam, kamor ga je vodila njegova strast, na lovu. Bogovi lova so mu naklonili še zadnji odstrel, nato nas je zapustil.

Rodil se je 19. septembra 1953 v Bujah v Istri mami Miri in očetu Avgustu. Že kot otrok je z očetom lovil ribe. Vzljubil je morje in radosti ribolova ter jima namenil veliko svojega časa skozi vse življenje. Po osnovni šoli se je izučil za avtoličarja. Razpon njegovih talentov se je z leti širil v profesionalnega potapljača, slikarja, rezbarja in še veliko drugih dejavnosti.

Kot mladenič sta ga pot in čustvo ponesla na Koroško. Vendar je bilo morje tisto, ki ga je resnično privlačilo; vrnil se je v Savudrijo in se posvetil morju. Tam je spoznal Anito in leta 1985 ga je ljubezen pripeljala v Vipavo. Z ženo sta sezidala topel dom zase in svoje otroke ter zdaj že vnuke.

V kraljestvu koroških gozdov je leta 1980 postal lovec v LD Jamnica Prevalje. Tudi v Vipavi je spoznal, da ga privlačijo pobočja Nanosa in divjad v gozdovih. Posebno divjemu prašiču je namenil nešteto ur. Gozd je bil njegov drugi dom. Nikoli ni bila noč pretemna in dan preveč deževen, da ne bi odšel na prežo opazovat divjad pa tudi upleniti, kar je bilo potrebno. Ljubezen do lova je izkazoval tudi z izobraževanji, saj so mu bile zaupane mnoge odgovorne funkcije. Poleg starešine je bil mentor, lovovodja, preglednik divjačine, član gradbene in disciplinske komisije, član upravnega odbora in član častnega razsodišča pri Območni lovski zvezi Gorica. Vse to je delil z ribištvo in drugimi ročnimi spretnostmi. Rad je bil dobre volje in s svojim smislom za humor povezoval družino vse do tistega usodnega 14. decembra, ko je po natanko 37 letih zakona brez slovesa zapustil svojo družino in našo lovske družino, kjer smo ga cenili; veliko premlad, pri 69 letih.

Dario je bil zadnjih pet let starešina LD Vipava in v tem času lahko z gotovostjo trdimo, da nas je s svojo zdravo presojo in tankočutnostjo popeljal v svet razumevanja in prijateljstva med nami lovci. V teh petih letih je zaznamoval svoj čas našega starešine tako zelo, da bomo še desetletja živeli in delali po njegovih vzorcih, kako graditi prijateljstvo in hkrati ostati časten človek. Vse to nam je dal in na tem mestu bi se mu želeli od srca zahvaliti. Dario bo s svojimi šalami in izrazoslovjem še dolgo živel med nami in nam bo v časten spomin. Pogrešali bomo pogovore z njim, ko nam je v svojem značilnem stilu pripovedoval prigode z lova, predvsem lova na divje prašiče, kamor je v zadnjih letih vlagal največ svoje lovske strasti. Kljub sorazmerno majhnemu staležu divjega prašiča v našem lovišču je Dario vztrajal mnogo noči na preži in pravično do narave ter načrta izvajal odstrel.

Dragi tovariši Dario, lovci LD Vipava se ti za ves tvoj nesebičen trud za lovske družino in tvoje prijateljstvo, tovarštvo med nami, zlasti pa za vse oblike druženja in udejstvovanja iskreno zahvaljujemo. Resnična je tista misel, ki jo velikokrat slišimo, da je naše življenje kratko in negotovo. Čas, ki ti je bil dodeljen, si, kolikor je bilo le mogoče, izkoristil v dobro družine, prijateljev, lovcev in za svojo osebnostno rast. Zelo te bomo pogrešali. V večnih loviščih naj ti bo mirno morje, v gozdu pa naj ti bodo dodeljeni najboljši štanti. Počivaj v miru.

Lovci LD Vipava

Lado Kocijan, član Lovske družine (LD) Mirna, je bil človek, ki nas je zaznamoval na družbenem področju pa tudi na osebni ravni. Ob spominu nanj vtisi kar vrejo na dan. Tudi mirenški lovci smo imeli privilegij, da smo delali in se družili z njim. Bil je izjemen, odločen, spoštovanja in občudovanja vreden tovariš. Poznali smo njegovo zdravstveno stanje, ga tudi obiskovali, upali in pričakovali, da se bomo še mnogokrat srečali. Pripravljeno smo imeli skromno darilo in lovski koledar, da bi ga pred božičem obiskali v domu starejših, kjer je prebival. Vendar so nas dogodki prehiteli in se nismo mogli srečati, saj je odšel v bolnišnico in se v 98. letu starosti na božič, 25. decembra 2022, tiho poslovil od življenja.

Lado se je rodil 14. avgusta 1925. leta na Mirni kot tretji od osmih otrok v revni kmečki družini. Kot šestnajstletnik je izgubil očeta, ki se je smrtno ponesrečil v gozdu. Z vsemi nepreskrbljenimi sestrami in bratom je Lado skupaj z mamo pomagal po svojih močeh preživljati številno družino. Kot nadobuden dijak je že obiskoval meščansko gimnazijo v Novem mestu, ko se je razplamela druga svetovna vojna. Agresorji so zasedli domovino in priključil se je odporu ter partizanom in zelo mlad postal eden vidnejših borcev. Po vojni oziroma osvoboditvi, h kateri je veliko pripomogel, je ostal

dan. Tudi mirenški lovci smo imeli privilegij, da smo delali in se družili z njim. Bil je izjemen, odločen, spoštovanja in občudovanja vredni tovariš. Poznali smo njegovo zdravstveno stanje, ga tudi obiskovali, upali in pričakovali, da se bomo še mnogokrat srečali. Pripravljeno smo imeli skromno darilo in lovski koledar, da bi ga pred božičem obiskali v domu starejših, kjer je prebival. Vendar so nas dogodki prehiteli in se nismo mogli srečati, saj je odšel v bolnišnico in se v 98. letu starosti na božič, 25. decembra 2022, tiho poslovil od življenja.

Lado se je rodil 14. avgusta 1925. leta na Mirni kot tretji od osmih otrok v revni kmečki družini. Kot šestnajstletnik je izgubil očeta, ki se je smrtno ponesrečil v gozdu. Z vsemi nepreskrbljenimi sestrami in bratom je Lado skupaj z mamo pomagal po svojih močeh preživljati številno družino. Kot nadobuden dijak je že obiskoval meščansko gimnazijo v Novem mestu, ko se je razplamela druga svetovna vojna. Agresorji so zasedli domovino in priključil se je odporu ter partizanom in zelo mlad postal eden vidnejših borcev. Po vojni oziroma osvoboditvi, h kateri je veliko pripomogel, je ostal

v vojski, kjer je napravil izredno kariero, kronano z generalskim činom. Veliko ljudi ga je klicalo general, kar je poosebljal tudi s svojim zgledom in videzom. Vključen je bil v mnogih organizacijah in širil duh poštenja in pravice. Bil je tudi izredni profesor na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo (FSPN), sedaj Fakulteta za družbene vede (FDV), kjer je predaval o strategiji in vojni operatiki. Bil je tudi načelnik štaba Teritorialne obrambe (TO). Kljub žalostnim trenutkom usode se je ravnal po svojih nazorih in vse prenesel v svojem stilu neomajnosti.

Med vsemi dolžnostmi in opravili je našel čas za lovske udejstvovanje in se že leta 1947 včlanil v lovske organizacije, opravil potrebna izobraževanja ter v času službovanja v Beogradu vzdrževal stike s slovenskim lovstvom. Praktični lov se je udeleževal po vsej Jugoslaviji, kjer je imela država svoja lovišča, namenjena predvsem politikom in visokim oficirjem. Ko je končal aktivno kariero v jugoslovanski ljudski armadi (JLA), se je vrnil v Slovenijo in se začel aktivneje ukvarjati tudi z lovske tematiko ter bil svetel zgled mnogim mladim lovcom. Poudarjal je poštenje in predanost ter vedno iskal poti za izboljšanje statusa lovstva in upravljanja z lovišči in divjadjo.

V LD Mirna ni hotel drugih vodstvenih funkcij, razen vodenja disciplinske komisije, katere predsednik je bil dolga leta. Od lovske organizacije je dobil vsa najvišja priznanja, kar pa ni dovolj za vse, kar je dobrega storil za lovstvo. Le malokateri lovec v Sloveniji se lahko pohvali s tako dolgim lovskim staležem (več kot 75 let). Zato smo njegovi lovski tovariši iz LD Mirna še bolj ponosni nanj. Do zadnjega leta je aktivno sodeloval pri delu lovske družine in njegovi tehtni predlogi, njegove temeljite, korektnosti in hkrati preproste razprave na sejah so vedno padle na plodna tla. Med člani je bil zelo priljubljen, saj je s svojim delom za lovske družino in posredno za divjad ter ohranitev narave pustil neizbrisni pečat in nam bo še dolgo svetel vzor. Aktivno je sodeloval pri vseh delih in mnogih odločitvah. Tudi za njegovo materialno pomoč mu bomo večno hvaležni. Vedno je poudarjal osnovno poslanstvo lovcev. Dobronamerno je znal je biti tudi zelo oster, če je bilo potrebno.

Ostala je praznina, vendar nam bo ostal v trajnem spominu, saj je za lovstvo napravil več, kot bi si lahko zamislili, za kar se mu lovski tovariši LD Mirna in drugi lovci iskreno zahvaljujemo.

Slava mu, naj počiva v miru.

Lovci LD Mirna

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Franc Udrih, LD Polzela,

* 21. 1. 1923, † 30. 1. 2023.

Zdenko Slatnar, LD Smrekovec,

* 29. 4. 1963, † 4. 2. 2023.

Alojz Žunko, LD Vurmat,

* 1. 1. 1944, † 25. 1. 2023.

Lojze Cafuta, LD Boris Kidrič,

* 23. 4. 1972, † 11. 2. 2023.

Ivan Markoli, LD Sveta Ana,

* 20. 4. 1938, † 7. 2. 2023.

Roman Moleh ml., LD Sveta Ana,

* 21. 4. 1960, † 9. 2. 2023.

Roman Vergan, LD Grad Kuzma,

* 29. 1. 1932, † 20. 10. 2022.

Stanislav Brodnik, LD Krško,

* 8. 6. 1945, † 16. 2. 2023.

Anton Jerele, LD Otočec,

* 16. 9. 1938, † 2. 2. 2023.

Leopold Juršak, LD Poljane,

* 13. 9. 1930, † 12. 2. 2023.

Metod Peljhan, LD Col,

* 5. 10. 1952, † 22. 1. 2023.

Martin Kerin, LD Raka,

* 15. 10. 1947, † 29. 1. 2023.

Jožef Garmut, LD Kapla,

* 27. 2. 1932, † 3. 2. 2023.

Janko Jordan, LD Janžev Vrh,

* 18. 4. 1938, † 11. 2. 2023.

Ferdinand Karat, LD Janžev Vrh,

* 10. 9. 1947, † 12. 2. 2023.

Anton Vuzem, LD Jože Lacko - Ptuj,

* 3. 12. 1940, † 3. 3. 2023.

Boris Stopar, LD Bukovca,

* 4. 5. 1956, † 16. 2. 2023.

Branko Premru, LD Bukovje,

* 12. 10. 1950, † 4. 3. 2023.

Anton Mali, LD Udenboršt,

* 26. 10. 1950, † 3. 3. 2023.

Mihael Ferjančič, LD Krekovše,

* 22. 9. 1937, † 8. 3. 2023.

Alojz Kocijan, LD Murska Sobota,

* 25. 3. 1959, † 8. 3. 2023.

Anton Tomšič, LD Trnovo,

* 7. 8. 1930, † 7. 1. 2023.

Umrlim časten spomin!

Koledar lovsko-kinoloških prireditev za leto 2023

Datum	Prireditelj	Kontaktna oseba	Naziv dogodka	Kraj in čas prireditve	Dodatna navodila / opombe
1. 4.	DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV	Vilko Turk turk.vilko@gmail.com	Pomladanska vzrejna preizkušnja za ptičarje, zajčja sled za žimavce	LPN Fazan - Beltinci	
29. 4.	DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV	Vilko Turk turk.vilko@gmail.com	Preizkušnja ptičarjev DERBI	LD Krško	
10. 6.	DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV	Vilko Turk turk.vilko@gmail.com	Specialna razstava/samostojna s podelitvijo CAC za vse ptičarje	LD Boris Kidrič	
24. 6.	DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV	Vilko Turk turk.vilko@gmail.com	UP v delu po umetni krvni sledi za ptičarje	LPN Fazan Beltinci	
23. 9.	DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV	Vilko Turk turk.vilko@gmail.com	Preizkušnja ptičarjev SOLMS - AZP	LD Krško	
7. 10.	DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV	Vilko Turk turk.vilko@gmail.com	ŠPP ptičarjev - Memorial Bogdana Sežuna	LD Fajti hrib, LD Trstelj	
21.– –22. 10.	DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV	Vilko Turk turk.vilko@gmail.com	Vsestranska uporabnostna preizkušnja (VUP) za ptičarje - Memorial Vladimirja Pfeiferja	LD Markovci	
18. 11.	DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV	Vilko Turk turk.vilko@gmail.com	Vzrejni pregled za vse ptičarje	LD Markovci	
27. 11.	DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV	Vilko Turk turk.vilko@gmail.com	Uporabnostna preizkušnja za ptičarje; delo na divjega prašiča v lovišču	LD Podlehnik	
24. 6.	DVK ZA BARVARJE	Bojan Deberšek bojan.debersek@gmail.com	Državna uporabnostna preizkušnja v delu po krvni sledi – CACT za barvarje (v sodelovanju z LKD Gorenjske)	Zbor ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Škofja Loka, Studenec 9, Škofja Loka	Prijava na e-naslov: bojan.debersek@gmail.com deset dni pred preizkušnjo. K prijavi je treba priložiti obojestransko kopijo rodovnika. Psi morajo imeti opravljeno UP po krvni sledi. (Število je omejeno na 14 psov.)
22. 10.	DVK ZA BRAK-JAZBEČARJE	Janez Nahtigal janez_nahtigal@t-2.net	Državna uporabnostna preizkušnja za brak-jazbečarje	LD Makole - Makole lovski dom	
11. 11.	DVK ZA GONIČE	Slavko Žlebnik szlebnik5@gmail.com	Državna uporabnostna preizkušnja za goniče	LKD Bela krajina	
17. 9.	DVK ZA JAMARJE	Tomaž Burazer tomaz.burazer@gmail.com	Delo po strelu za nemške lovške terierje	LD Šentvid pri Stični	Prijave poslati na e-naslov tomaz.burazer@gmail.com do 10. 9. 2023.
4. 11.	DVK ZA ŠARIVCE IN VODNE PSE	Zvonimir Poznik poz.jag@gmail.com	Vzrejni pregled za španjele, nemške prepeličarje in vodne pse	Na Rinki, Gotovlje 177	
27. 5.	KLUB LJUBITELJEV PSOV JAMARJEV	Damjana Žnidaršič - Švegelj cac.klpj@gmail.com	Specialna razstava jamarjev po razstavi CACIB – Bled 27. 5. 2023 (podelitev CAC)	Bled	
10. 9.	KLUB LJUBITELJEV PSOV JAMARJEV	Damjana Žnidaršič - Švegelj cac.klpj@gmail.com	VUP za jazbečarje – CACIT	LD Velika Nedelja	V soorganizaciji z LKD Ptuj - Ormož
10. 9.	KLUB LJUBITELJEV PSOV JAMARJEV	Damjana Žnidaršič - Švegelj cac.klpj@gmail.com	VUP za pritlikave in kunčje jazbečarje – CACIT	LD Velika Nedelja	V sodelovanju z LKD Ptuj - Ormož
11. 5.	KLUB LJUBITELJEV PSOV JAMARJEV	Damjana Žnidaršič - Švegelj cac.klpj@gmail.com	Mednarodna tekma po krvni sledi – brez spremstva sodnika WUT	Sporočeno naknadno	
9. 9.	LKD BELA KRAJINA	Julij Skubic julij.skubic@gmail.com	Lokalna tekma v vodnem delu za vse pasme lovskih psov	Lovska kočja LD Gradac na Kučeru	Regijska tekma za LKD Novo mesto, LKD Posavje in LKD Bela krajina
7. 10.	LKD BELA KRAJINA	Julij Skubic julij.skubic@gmail.com	Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev in retrieverjev	LD Smuk - Semič Kleč	
7. 10.	LKD BELA KRAJINA	Julij Skubic julij.skubic@gmail.com	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Smuk - Semič Kleč	
20. 5.	LKD CELJE	Janez Šumak skzld.celje@telemach.net	Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6. in 8. skupine FCI)	LD Žalec, lovski dom na Rinki	
27. 5.	LKD CELJE	Čedomir Vogrinc skzld.celje@telemach.net	Pomladanska vzrejna preizkušnja za ptičarje	LD Polzela, lovski dom, Založe 151	
17. 6.	LKD CELJE	Janez Šumak skzld.celje@telemach.net	UP v delu po umetni krvni sledi – za vse pasme lovskih psov	LD Bojansko Štore, lovski dom	
9. 9.	LKD CELJE	Janez Šumak skzld.celje@telemach.net	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Gornji Grad, strelšča	
16. 9.	LKD CELJE	Janez Šumak skzld.celje@telemach.net	UP v delu po umetni krvni sledi – za vse pasme lovskih psov	LD Luče, lovski dom	
22. 9.	LKD CELJE	Bogdan Dolenc skzld.celje@telemach.net	PNZ za jamarje	LD Žalec, lovski dom na Rinki	
23. 9.	LKD CELJE	Bogdan Dolenc skzld.celje@telemach.net	PNZ za jamarje	LD Žalec, lovski dom na Rinki	

30. 9.	LKD CELJE	Vinko Otorepec skzld. celje@telemach.net	PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce in mladinska ter vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje	LD Braslovče, lovski dom, Braslovče 22	
7. 10.	LKD CELJE	Janez Šumak skzld. celje@telemach.net	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	Gostišče Pri treh ribnikih, Rogaška Slatina	
14. 10.	LKD CELJE	Čedomir Vogrinc skzld.celje@telemach.net	JZP za ptičarje	LD Polzela, lovski dom, Založe 151	
6. 5.	LKD CERKNICA	Helena Hace Hace-info@lkd-cerknica.si	Telesno ocenjevanje lovskih psov 6. in 8. skupine CIC	Gorenje Jezero	
20. 5.	LKD CERKNICA	Helena Hace Hace-info@lkd-cerknica.si	UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	LD Cajnarje	
30. 9.	LKD CERKNICA	Helena Hace Hace-info@lkd-cerknica.si	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Rakek	
15. 4.	LKD GORENJSKE	Janez Nahtigal janez_nahtigal@t-2.net	Pomladanska vzrejna preizkušnja za ptičarje	LD Sorško polje, lovška koča	
20. 5.	LKD GORENJSKE	Janez Nahtigal janez_nahtigal@t-2.net	Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6. in 8. skupina FCI)	LD Sorško polje, lovška koča	
3. 6.	LKD GORENJSKE	Janez Nahtigal janez_nahtigal@t-2.net	UP v delu po umetni krvni sledi – za vse pasme lovskih psov	LD Medvode, lovski dom	
1. 9.	LKD GORENJSKE	Janez Nahtigal janez_nahtigal@t-2.net	PNZ za jamarje	LD Sorško polje, lovška koča	Preizkus psov v delu na lisico v umetnem rovu
2. 9.	LKD GORENJSKE	Janez Nahtigal janez_nahtigal@t-2.net	PNZ za jamarje	LD Poljane, lovski dom	Preizkus glasne gonje
16. 9.	LKD GORENJSKE	Janez Nahtigal janez_nahtigal@t-2.net	PNZ šarivcev in prinašalcev	Gostilna Grmač, Podbrezje	
23. 9.	LKD GORENJSKE	Janez Nahtigal janez_nahtigal@t-2.net	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Bled, lovski dom	
7. 10.	LKD GORENJSKE	Janez Nahtigal janez_nahtigal@t-2.net	JZP, PP, ŠPP za ptičarje	Gostilna Kern, Cerklje	
28. 10.	LKD GORENJSKE	Janez Nahtigal janez_nahtigal@t-2.net	Lokalna tekma goničev	LD Kropa, lovski dom LD Podnart	
1. 4.	LKD GORICA – NOVA GORICA	Jožko Vidmar info@lkd-gorica.si	Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6., 7. in 8. skupine FCI)	Na kotalkališču v Solkanu	Prijavo, obojestransko fotokopijo rodovnika ter e-stik vodnika pošljite na e-naslov lkd.gorica@gmail.com; naša spletna stran omogoča elektronsko prijavo. Prijavnico najdete na spletni strani LKD GORICA v zavihku AKTI.
15. 4.	LKD GORICA – NOVA GORICA	Jožko Vidmar ; info@lkd-gorica.si	Pomladanska vzrejna preizkušnja za ptičarje	LD Fajti hrib, lovška koča LD Fajti hrib - Renče	Prijavo, obojestransko fotokopijo rodovnika ter e-stik vodnika pošljite na e-naslov lkd.gorica@gmail.com; naša spletna stran omogoča elektronsko prijavo. Prijavnico najdete na spletni strani LKD GORICA v zavihku AKTI.
9. 9.	LKD GORICA – NOVA GORICA	Jožko Vidmar jozko.vidmar@outlook.com	PNZ za jamarje in C-preizkušnja za terierje	LD Volče, pri umetnem rovu v Volčah	Prijave do 26. 8. 2023. Prijavo, obojestransko fotokopijo rodovnika ter e-stik vodnika pošljite na e-naslov lkd.gorica@gmail.com; naša spletna stran omogoča elektronsko prijavo. Prijavnico najdete na spletni strani LKD GORICA v zavihku AKTI.
16. 9.	LKD GORICA – NOVA GORICA	Jožko Vidmar jozko.vidmar@outlook.com	UP v delu po umetni krvni sledi – za vse pasme lovskih psov	LD Senožeče, pri lovski koči LD Senožeče	Prijave do 2. 9. 2023. Največ šest psov! Prijavo, obojestransko fotokopijo rodovnika ter e-stik vodnika pošljite na e-naslov lkd.gorica@gmail.com; naša spletna stran omogoča elektronsko prijavo. Prijavnico najdete na spletni strani LKD GORICA v zavihku AKTI.
7. 10.	LKD GORICA – NOVA GORICA	Jožko Vidmar jozko.vidmar@outlook.com	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Smast, na parkirišču planine Kuhinja	Prijave do 23. 9. 2023. Prijavo, obojestransko fotokopijo rodovnika ter e-stik vodnika pošljite na e-naslov lkd.gorica@gmail.com; naša spletna stran omogoča elektronsko prijavo. Prijavnico najdete na spletni strani LKD GORICA v zavihku AKTI.
14. 10.	LKD GORICA – NOVA GORICA	Jožko Vidmar jozko.vidmar@outlook.com	JZP, PP, ŠPP – za vse ptičarje	LD Tabor - Dornberk, pri Pubu Branik	Prijave do 30. 9. 2023. Prijavo, obojestransko fotokopijo rodovnika ter stik za vodnika pošljite na e-naslov lkd.gorica@gmail.com; naša spletna stran omogoča elektronsko prijavo. Prijavnico najdete na spletni strani LKD GORICA v zavihku AKTI.
21. 10.	LKD GORICA – NOVA GORICA	Jožko Vidmar jozko.vidmar@outlook.com	PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, mladinska ter vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje	LD Lijak, pri stari osnovni šoli v Šempasu	Prijave do 7. 10. 2023. Prijavo, obojestransko fotokopijo rodovnika ter e-stik vodnika pošljite na e-naslov lkd.gorica@gmail.com; naša spletna stran omogoča elektronsko prijavo. Prijavnico najdete na spletni strani LKD GORICA v zavihku AKTI.
28. 10.	LKD GORICA – NOVA GORICA	Jožko Vidmar jozko.vidmar@outlook.com	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Kras – Dutovlje, pri lovski koči	Prijave do 14. 10. 2023. Prijavo, obojestransko fotokopijo rodovnika ter e-stik vodnika pošljite na e-naslov lkd.gorica@gmail.com; naša spletna stran omogoča elektronsko prijavo. Prijavnico najdete na spletni strani LKD GORICA v zavihku AKTI.
22. 4.	LKD IDRIJA	Igor Jež lkdidrija@gmail.com	Telesno ocenjevanje za vse pasme lovskih psov	Gostišče Zagoda v Idriji	Prijave je treba poslati najmanj deset dni pred prireditvijo na e-naslov: lkdidrija@gmail.com.

6. 5.	LKD IDRJA	Vinko Verčič lkdidrja@gmail.com	UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	LD Porezen - Cerkno, pred lovskim domom v Cerknem	Prijave je treba poslati najmanj deset dni pred prireditvijo na e-naslov: lkdidrja@gmail.com.
24. 9.	LKD IDRJA	Andrej Klavžar lkdidrja@gmail.com	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Otavnik, pred lovskim domom v Orehku pri Cerknem	Prijave je treba poslati najmanj deset dni pred prireditvijo na e-naslov: lkdidrja@gmail.com.
1. 4.	LKD ILIRSKA BISTRICA	Robert Boštjančič lkd.ilirskabistrice@gmail.com	Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6. in 8. skupine FCI)	Strelisce Črne njive, Ilirska Bistrica	Prijave sprejemamo do deset dni pred prireditvijo na telefonsko št. 041/339-067 ali na e-naslov lkдилirskabistrice@gmail.com. Število prijav je omejeno. Pridružujemo si pravico do odpovedi prireditve.
30. 9.	LKD ILIRSKA BISTRICA	Robert Boštjančič lkd.ilirskabistrice@gmail.com	UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	Strelisce Črne njive, Ilirska Bistrica	Prijave sprejemamo do deset dni pred prireditvijo na telefonsko št. 041/339-067 ali na e-naslov lkдилirskabistrice@gmail.com. Število prijav je omejeno. Pridružujemo si pravico do odpovedi prireditve.
14. 10.	LKD ILIRSKA BISTRICA	Robert Boštjančič lkd.ilirskabistrice@gmail.com	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	Strelisce Črne njive, Ilirska Bistrica	Prijave sprejemamo do deset dni pred prireditvijo na telefonsko št. 041/339-067 ali na e-naslov lkдилirskabistrice@gmail.com. Število prijav je omejeno. Pridružujemo si pravico do odpovedi prireditve.
6. 5.	LKD KOČEVJE	Tajnik LKD Klemen Mohorič lkdkocevje@gmail.com	Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev in prinašalcev	LD Mala gora, lovski dom, Željne 86	Pogoj za pristop psa k ocenjevanju: na dan prireditve dopolnjena starost devet mesecev. Za vse prireditve je potrebna predhodna prijava deset dni pred prireditvijo na lkdkocevje@gmail.com ali tajniku LKD Kočevje.
2. 9.	LKD KOČEVJE	Tajnik LKD Klemen Mohorič lkdkocevje@gmail.com	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	lovski dom LD Velike Lašče	Pogoj za pristop k prireditvi: pozitivna telesna ocena. Za vse prireditve je potrebna predhodna prijava do deset dni pred prireditvijo na lkdkocevje@gmail.com ali tajniku LKD Kočevje.
7. 10.	LKD KOČEVJE	Tajnik LKD Klemen Mohorič lkdkocevje@gmail.com	UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	LD Mala gora, lovski dom, Željne 86	Pogoj za pristop k prireditvi: pozitivna telesna ocena in opravljen PNZ. Za vse prireditve je potrebna predhodna prijava do deset dni pred prireditvijo na lkdkocevje@gmail.com ali tajniku LKD Kočevje.
7. 5.	LKD KOROŠKE	Miro Strmčnik miro.strmcnik@siol.net	Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev in prinašalcev	Pred Gostilno Rogina ob 8. uri v Podgorju pri Slovenj Gradcu	Oseba za stik: Miro Strmčnik, tel.: 041/903-770 ali: miro.strmcnik@siol.net. Prijave so obvezne najmanj deset dni pred preizkušnjo. Psi morajo biti vpisani v SLR.
10. 6.	LKD KOROŠKE	Miro Strmčnik miro.strmcnik@siol.net	UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	LD Dravograd ob 8. uri pred lovsko kočjo na Košenjaku	Oseba za stik: Miro Strmčnik, tel.: 041/903-770 ali: miro.strmcnik@siol.net. Prijave so obvezne najmanj deset dni pred preizkušnjo.
30. 9.	LKD KOROŠKE	Miro Strmčnik miro.strmcnik@siol.net	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Mislinja ob 8. uri pred lovskim domom na Završah št. 49.	Oseba za stik: Miro Strmčnik, tel.: 041/903-770 ali: miro.strmcnik@siol.net. Prijave so obvezne najmanj deset dni pred preizkušnjo.
7. 10.	LKD KOROŠKE	Miro Strmčnik miro.strmcnik@siol.net	PNZ za jamarje in C-preizkušnja za terierje	Zbor ob 8. uri pred Barom Lovca na Koroški cesti 44/a, 2366 Muta - Caravaning	Oseba za stik: Miro Strmčnik, tel.: 041/903-770 ali: miro.strmcnik@siol.net. Prijave so obvezne najmanj deset dni pred preizkušnjo.
7. 10.	LKD KOROŠKE	Miro Strmčnik miro.strmcnik@siol.net	PNZ, mladinska in vzrejna preizkušnja za šarivce	Zbor ob 8. uri pred Barom Lovca na Koroški cesti 44/a, 2366 Muta - Caravaning	Oseba za stik: Miro Strmčnik, tel.: 041/903-770 ali: miro.strmcnik@siol.net. Prijave so obvezne najmanj deset dni pred preizkušnjo.
1. 4.	LKD LJUBLJANA	Štefan Pišek lkdljubljana@gmail.com	Pomladanska vzrejna preizkušnja za ptičarje	LD Tomišelj pri Gostilni Anzlc	Obvezna predhodna prijava najpozneje deset dni pred prireditvijo na e-naslov lkdljubljana@gmail.com. Na preizkušnje, kjer se preizkuša prinašanje divjadi, naj vodniki le-to prinesejo s seboj. Za vsa dodatna pojasnila se lahko obrnete na tajnika LKD Ljubljana – Štefan Pišek, tel.: 041/684-099.
13. 5.	LKD LJUBLJANA	Štefan Pišek lkdljubljana@gmail.com	UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	LD Višnja Gora, lovski dom	Obvezna predhodna prijava najpozneje deset dni pred prireditvijo na e-naslov lkdljubljana@gmail.com. Na preizkušnje, kjer se preizkuša prinašanje divjadi, naj vodniki le-to prinesejo s seboj. Za vsa dodatna pojasnila se lahko obrnete na tajnika LKD Ljubljana – Štefan Pišek, tel.: 041/684-099.
20. 5.	LKD LJUBLJANA	Štefan Pišek lkdljubljana@gmail.com	Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6. in 8. skupine FCI)	LD Tomišelj, hipodrom Vrbljene	
27. 5.	LKD LJUBLJANA	Štefan Pišek lkdljubljana@gmail.com	Državna uporabnostna preizkušnja v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov – Memorial Francija Svetca	LD Kostanjevica, Na Poljanah, v Krakovskem gozdu	Obvezna predhodna prijava najpozneje deset dni pred prireditvijo na e-naslov lkdljubljana@gmail.com. Na preizkušnje, kjer se preizkuša prinašanje divjadi, naj vodniki le-to prinesejo s seboj. Za vsa dodatna pojasnila se lahko obrnete na tajnika LKD Ljubljana – Štefan Pišek, tel.: 041/684-099.
2. 9.	LKD LJUBLJANA	Štefan Pišek lkdljubljana@gmail.com	PNZ za jamarje	LD Tomišelj pred Gostilno Anzlc	Obvezna predhodna prijava najpozneje deset dni pred prireditvijo na e-naslov lkdljubljana@gmail.com. Na preizkušnje, kjer se preizkuša prinašanje divjadi, naj vodniki le-to prinesejo s seboj. Za vsa dodatna pojasnila se lahko obrnete na tajnika LKD Ljubljana – Štefan Pišek, tel.: 041/684-099.
3. 9.	LKD LJUBLJANA	Štefan Pišek lkdljubljana@gmail.com	Vsestranska uporabnostna preizkušnja za nemške lovške terierje	LD Borovnica, lovski dom	Obvezna predhodna prijava najpozneje deset dni pred prireditvijo na e-naslov lkdljubljana@gmail.com.

9. 9.	LKD LJUBLJANA	Štefan Pišek lkdjlubljana@gmail.com	UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	LD Borovnica, lovski dom	Obvezna predhodna prijava najpozneje deset dni pred prireditvijo na e-naslov lkdjlubljana@gmail.com. Na preizkušnje, kjer se preizkuša prinašanje divjadi, naj vodniki le-to prinesejo s seboj. Za vsa dodatna pojasnila se lahko obrnete na tajnika LKD Ljubljana – Štefan Pišek, tel.: 041/684-099.
23. 9.	LKD LJUBLJANA	Štefan Pišek lkdjlubljana@gmail.com	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Komenda, lovski dom	Obvezna predhodna prijava najpozneje deset dni pred prireditvijo na e-naslov lkdjlubljana@gmail.com. Na preizkušnje, kjer se preizkuša prinašanje divjadi, naj vodniki le-to prinesejo s seboj. Za vsa dodatna pojasnila se lahko obrnete na tajnika LKD Ljubljana – Štefan Pišek, tel.: 041/684-099.
30. 9.	LKD LJUBLJANA	Štefan Pišek lkdjlubljana@gmail.com	Državna tekma v vodnem delu za vse pasme lovskih psov	LD Ig, lovski dom v Dragi pri Igu	Obvezna predhodna prijava najpozneje deset dni pred prireditvijo na e-naslov lkdjlubljana@gmail.com. Na preizkušnje, kjer se preizkuša prinašanje divjadi, naj vodniki le-to prinesejo s seboj. Za vsa dodatna pojasnila se lahko obrnete na tajnika LKD Ljubljana – Štefan Pišek, tel.: 041/684-099.
7. 10.	LKD LJUBLJANA	Štefan Pišek lkdjlubljana@gmail.com	PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, Mladinska ter vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje	LD Pšata pred Gostilno Mngan v Ihanu	Obvezna predhodna prijava najpozneje deset dni pred prireditvijo na e-naslov lkdjlubljana@gmail.com. Na preizkušnje, kjer se preizkuša prinašanje divjadi, naj vodniki le-to prinesejo s seboj. Za vsa dodatna pojasnila se lahko obrnete na tajnika LKD Ljubljana – Štefan Pišek, tel.: 041/684-099.
14. 10.	LKD LJUBLJANA	Štefan Pišek lkdjlubljana@gmail.com	Državna uporabnostna preizkušnja za nemške prepeličarje	LD Borovnica, lovski dom	Obvezna predhodna prijava najpozneje deset dni pred prireditvijo na e-naslov lkdjlubljana@gmail.com. Na preizkušnje, kjer se preizkuša prinašanje divjadi, naj vodniki le-to prinesejo s seboj. Za vsa dodatna pojasnila se lahko obrnete na tajnika LKD Ljubljana – Štefan Pišek, tel.: 041/684-099.
21. 10.	LKD LJUBLJANA	Štefan Pišek lkdjlubljana@gmail.com	JZP, PP, ŠPP za ptičarje	LD Ig, lovski dom v Dragi pri Igu	Obvezna predhodna prijava najpozneje deset dni pred prireditvijo na e-naslov lkdjlubljana@gmail.com. Na preizkušnje, kjer se preizkuša prinašanje divjadi, naj vodniki le-to prinesejo s seboj. Za vsa dodatna pojasnila se lahko obrnete na tajnika LKD Ljubljana – Štefan Pišek, tel.: 041/684-099.
1. 4.	LKD MARIBOR	Božidar Kunej lkd.maribor@gmail.com	Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6. in 8. skupine FCI)	Vadbeni poligon LKD Zgornja Polskava	Prijave na prireditev do deset dni pred izvedbo na spletnem obrazcu http://www.lkd-maribor.si/prijava/telesna-ocena-lovskih-psov/ .
15. 4.	LKD MARIBOR	Božidar Kunej lkd. maribor@gmail.com	PNZ za jamarje	LD Radlje ob Dravi, lovski dom	Prijave na prireditev do deset dni pred izvedbo na spletnem obrazcu http://www.lkd-maribor.si/prijava/pnz-jamarji/ .
6. 5.	LKD MARIBOR	Božidar Kunej lkd.mribor@gmail.com	Pomladanska vzrejna preizkušnja za ptičarje	LD Rače, lovski dom	Prijava na prireditev do deset dni pred izvedbo na spletnem obrazcu http://www.lkd-maribor.si/prijava/pnz-pricarji/ .
9. 9.	LKD MARIBOR	Božidar Kunej lkd.maribor@gmail.com	UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	LD Šmartno na Pohorju, lovski dom	Prijava na prireditev do deset dni pred izvedbo po spletnem obrazcu http://www.lkd-maribor.si/prijava/up-po-krvni-sledi/ .
23. 9.	LKD MARIBOR	Božidar Kunej lkd. maribor@gmail.com	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Oplotnica, lovski dom	Prijava na prireditev do deset dni pred izvedbo na spletnem obrazcu http://www.lkd-maribor.si/prijava/pnz-gonici/ .
7. 10.	LKD MARIBOR	Božidar Kunej lkd.maribor@gmail.com	JZP, PP, ŠPP za ptičarje	LD Starše, lovski dom	Prijava na prireditev do deset dni pred izvedbo na spletnem obrazcu http://www.lkd-maribor.si/prijava/jpz-pticarji/ .
14. 10.	LKD MARIBOR	Božidar Kunej lkd. maribor@gmail.com	PNZ, mladinska in vzrejna preizkušnja za šarivce	LD Pernica, lovski dom	Prijava na prireditev do deset dni pred izvedbo na spletnem obrazcu http://www.lkd-maribor.si/prijava/pnz-vp-up-sarivci/ .
23. 4.	LKD NOVO MESTO	Jožica Janežič jozicajanezic7@gmail.com	Preizkušnja v lovu na divjega prašiča v obori – za Pokal Gorjanci	Obora Selce, Žumberačko, Hrvaška	Prijave na prireditev do 14 dni pred prireditvijo na telefonsko št: 041/609-002.
6. 5.	LKD NOVO MESTO	Jožica Janežič jozicajanezic7@gmail.com	Telesno ocenjevanje lovskih psov, tudi ptičarjev, prinašalcev in vodnih psov	Gostilna Kavšek, Rače selo 25, Trebnje	Prijave na prireditev do 14 dni pred prireditvijo na telefonsko št: 041/609-002.
2. 9.	LKD NOVO MESTO	Jožica Janežič jozicajanezic7@gmail.com	Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev in prinašalcev	LD Škocjan, lovski dom, Segonje 7, 8275 Škocjan	Prijave na prireditev do 14 dni pred prireditvijo na telefonsko št: 041/609-002.
9. 9.	LKD NOVO MESTO	Jožica Janežič jozicajanezic7@gmail.com	Lokalna tekma v vodnem delu za vse pasme lovskih psov	LD Gradac, Bela krajina	Prijave na prireditev do 14 dni pred prireditvijo na telefonsko št: 041/609-002.
16. 9.	LKD NOVO MESTO	Jožica Janežič jozicajanezic7@gmail.com	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Šentjanž, Kamenško 6, 8297 Šentjanž	Prijave na prireditev do 14 dni pred prireditvijo na telefonsko št: 041/609-002.
24. 9.	LKD NOVO MESTO	Jožica Janežič jozicajanezic7@gmail.com	UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	LD Plešivica, Grajski trg 29, Žužemberk	Prijave na prireditev do 14 dni pred prireditvijo na telefonsko št: 041/609-002.
7. 10.	LKD NOVO MESTO	Jožica Janežič jozicajanezic7@gmail.com	PNZ za jamarje	LD Veliki Podlog, Pristava pri Leskovcu, Leskovec pri Krškem	Prijave na prireditev do 14 dni pred prireditvijo na telefonsko št: 041/609-002.
14. 10.	LKD NOVO MESTO	Jožica Janežič jozicajanezic7@gmail.com	PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, Mladinska ter vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje	LD Otočec, Jordan Draga	Prijave na prireditev do 14 dni pred prireditvijo na telefonsko št: 041/609-002. Vodniki naj prinesejo s seboj zajca, fazana, raco.
14. 10.	LKD NOVO MESTO	Jožica Janežič jozicajanezic7@gmail.com	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Šentjerneji, gostišče na hipodromu	Prijave na prireditev do 14 dni pred prireditvijo na telefonsko št: 041/609-002.

28. 10.	LKD NOVO MESTO	Jože Rus joze-rus@siol.net	Državna uporabnostna preizkušnja za nemške prepeličarje in VUP za druge šarivce in španjele	LD Mokronog, lovski dom, Preloge 20, 8230 Mokronog	Prijave na DVK za šarivce in vodne pse s kopijo rodovnika pošljite do 10. 10. 2023 na e-naslov: joze-rus@siol.net. Pogoji za udeležbo: opravljena TO, preizkušnja VP – prepeličarji in UP za španjele (v sodelovanju z DVK za šarivce in vodne pse).
15. 4.	LKD POSAVJA - KRŠKO	Barbara Ogorevc lkd. posavja@gmail.com	Pomladanska vzrejna preizkušnja za ptičarje	Stadion Matije Gubca, Cesta krških žrtev 130, 8270 Krško	
6. 5.	LKD POSAVJA - KRŠKO	Barbara Ogorevc lkd. posavja@gmail.com	Telesno ocenjevanje za vse pasme lovskih psov in Kino-loški dan LKD Posavja - Krško	Lovski dom Jožeta Jurečiča, Trška gora 21, 8270 Krško	
3. 6.	LKD POSAVJA - KRŠKO	Barbara Ogorevc lkd. posavja@gmail.com	Lokalna uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	LD Videm ob Savi, lovski dom, Libna 2/a, 8270 Krško	
16. 9.	LKD POSAVJA - KRŠKO	Barbara Ogorevc lkd. posavja@gmail.com	Uporabnostno tekmovanje v vodnem delu za lovske pse vseh pasem – 19. Memorial Alojza Arka	LD Brežice, lovski dom, Bukošek 70, 8250 Brežice	
30. 9.	LKD POSAVJA - KRŠKO	Barbara Ogorevc lkd. posavja@gmail.com	PNZ in uporabnostna preizkušnja za španjele in Mladinska ter vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje	Železniška postaja Libna pri Krškem, Stari Grad, brez številke, 8270 Krško (v lovišču LD Artiče)	
7. 10.	LKD POSAVJA - KRŠKO	Barbara Ogorevc lkd. posavja@gmail.com	PNZ za jamarje v delu na planem in v rovu	LD Veliki Podlog, lovska koča	
21. 10.	LKD POSAVJA - KRŠKO	Barbara Ogorevc lkd. posavja@gmail.com	JZP, PP, ŠPP in PP – angleških ptičarjev	Stadion Matije Gubca, Cesta krških žrtev 130, 8270 Krško	
28. 10.	LKD POSAVJA - KRŠKO	Barbara Ogorevc lkd. posavja@gmail.com	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	Gostilna Petrišič v Dednji vasi št. 1 pri Pišecah, 8255 Pišcece	
11. 11.	LKD POSAVJA - KRŠKO	Barbara Ogorevc- lkd. posavja@gmail.com	Lokalna preizkušnja sv. Huberta za ptičarje in španjele – 4. pokal LKD Posavja - Krško	Kraj bo sporočen naknadno	Prijava deset dni pred prireditvijo. Na vzrejni pregled je treba obvezno prinesiti obojestransko fotokopijo rodovnika. Oseba za stik: Bojan Deberšek; telefonska št.: 041/730-551, e-naslov: bojan.debersek@gmail.com.
20. 5.	LKD POSTOJNA	Dejan Grželj lkd.postojna@gmail.com	Telesno ocenjevanje lovskih psov, razen ptičarjev in prinašalcev	LD Hrenovice, lovski dom v Hruševju	Rok za prijavo je do 10. 5. 2023, na e-naslov lkd.postojna@gmail.com.
7. 10.	LKD POSTOJNA	Leon Šabec lkd.postojna@gmail.com	UP LKD Postojna v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	LD Hrenovice, lovski dom v Hruševju	Rok prijave do 27. 9. 2023.
14. 10.	LKD POSTOJNA	Grega Bajc lkd.postojna@gmail.com	PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, Mladinska ter vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje	LD Črna jama, Bar Nanos na Tržaški cesti 38	Rok prijave do 4. 10. 2023. Prijavljeni morajo zagotoviti vso potrebno divjad za preskus (fazan, poljski zajec).
21. 10.	LKD POSTOJNA	Dunja Črnač lkd. postojna@gmail.com	PNZ za jamarje, LKD Postojna	LD Javornik – Postojna, Bar Pod smreko, Pod kolodvorom 7, Postojna	Rok prijave do 11. 10. 2023.
28. 10.	LKD POSTOJNA	Martin Žužek lkd. postojna@gmail.com	PNZ za goniče	LD Pivka, Gostilna Sušelj, Pivka	Rok prijave do 18. 10. 2023.
8. 4.	LKD PTUJ - ORMOŽ	Vili Postružnik zveza. ptuj.ormoz@gmail.com	Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6. in 8. skupine FCI)	LD Markovci, lovski dom, ob 8. uri, Sobetinci 47	
8. 4.	LKD PTUJ - ORMOŽ	Vili Postružnik zveza. ptuj.ormoz@gmail.com	PNZ za jamarje	LD Velika Nedelja, lovski dom, Trgovišče 56	
22. 4.	LKD PTUJ - ORMOŽ	Vili Postružnik zveza. ptuj.ormoz@gmail.com	Pomladanska vzrejna preizkušnja ptičarjev – PZP	LD Jože Lacko - Ptuj, Spuhlja 33/b, Ptuj	
17. 6.	LKD PTUJ - ORMOŽ	Vili Postružnik zveza. ptuj.ormoz@gmail.com	UP v delu po umetni krvni sledi za ptičarje	LD Podlehnik, Zakl 40 pri Podlehniku, ob 8. uri	
7. 10.	LKD PTUJ - ORMOŽ	Vili Postružnik- zveza. ptuj.ormoz@gmail.com	JZP, PP, ŠPP za ptičarje	LD Jože Lacko - Ptuj, Spuhlja 33b, Ptuj, ob 8. uri	
14. 10.	LKD PTUJ - ORMOŽ	Vili Postružnik zveza. ptuj.ormoz@gmail.com	PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, Mladinska ter vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje	LD Ormož, Ljutomer-ska c. 30, Ormož (pri Domu društev Občine Ormož), ob 8. uri	
14. 10.	LKD PTUJ - ORMOŽ	Vili Postružnik zveza. ptuj.ormoz@gmail.com	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Dravinja - Majšperk, lovski dom, Stanečka vas 28 pri Majšperku, ob 8. uri	
28. 10.	LKD PTUJ - ORMOŽ	Vili Postružnik- zveza. ptuj.ormoz@gmail.com	Državno prvenstvo ptičarjev, Tekmovanje za prehodni pokal svetega Huberta	LD Markovci, Sobetinci 47	S podelitvijo CACT-SLO, začetek tekmovanja navedenega dne ob 8. uri.
13. 5.	LKD ZASAVJE	Miloš Roglič lkd.zasavje@gmail.com	Telesno ocenjevanje vseh pasem lovskih psov	LD Moravče, lovski dom	Prijave do deset dni pred prireditvijo.
2. 9.	LKD ZASAVJE	Miloš Roglič lkd.zasavje@gmail.com	PNZ za jamarje	LD Šentvid pri Stični, lovski dom	Rok prijave do deset dni pred prireditvijo.
9. 9.	LKD ZASAVJE	Miloš Roglič lkd.zasavje@gmail.com	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Dol pri Hrastniku v Marnem, pred podjetjem AGM Nemec	Rok prijave do deset dni pred prireditvijo.

9. 9.	LKD ZASAVJE	Miloš Roglič lkd.zasavje@gmail.com	Telesno ocenjevanje lovskih psov (3., 4., 6. in 8. skupine FCI)	LD Dol pri Hrastniku v Marnem	Rok prijave do deset dni pred prireditvijo.
23. 9.	LKD ZASAVJE	Miloš Roglič lkd.zasavje@gmail.com	UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	Lovski dom LD Šentvid pri Stični	Rok prijave do deset dni pred prireditvijo.
30. 9.	LKD ZASAVJE	Miloš Roglič lkd.zasavje@gmail.com	PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, Mladinska ter vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje	LD Moravče, lovski dom	Rok prijave do deset dni pred prireditvijo.
14. 10.	LKD ZASAVJE	Miloš Roglič lkd.zasavje@gmail.com	Lokalna tekma goničev	LD Ivančna Gorica, lovski dom	Rok prijave do deset dni pred prireditvijo.
13. 5.	OBALNO-KRAŠKO LKD - KOPER	Elvis Bellina oklkd. koper@gmail.com	Telesno ocenjevanje za vse pasme lovskih psov	NIC center LZK, Srgaši 38/b	Vse prijave na posamezno prireditev morajo biti v pisni obliki ali na e-naslov oklkd.koper@gmail.com poslane najmanj deset dni pred prireditvijo. Prijav, prejetih po roku, ne bomo upoštevali.
2. 9.	OBALNO-KRAŠKO LKD - KOPER	Elvis Bellina-oklkd. koper@gmail.com	PNZ za jamarje	SRGAŠI 38b (NIC CENTER LZK)	Vse prijave na posamezno prireditev morajo biti v pisni obliki ali na e-naslov oklkd.koper@gmail.com poslane najmanj deset dni pred prireditvijo. Prijav, prejetih po roku, ne bomo upoštevali.
7. 10.	OBALNO-KRAŠKO LKD - KOPER	Elvis Bellina oklkd. koper@gmail.com	PNZ za španjele, Mladinska in vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje	Gostišče Turkm, Cesta med vinogradi 34, 6000 Koper	Vse prijave na posamezno prireditev morajo biti v pisni obliki ali na e-naslov oklkd.koper@gmail.com poslane najmanj deset dni pred prireditvijo. Prijav, prejetih po roku, ne bomo upoštevali.
7. 10.	OBALNO-KRAŠKO LKD - KOPER	Elvis Bellina oklkd. koper@gmail.com	PNZ za goniče in brak-jazbečarje	LD Rižana, lovska koča, Kortine 15/c	Vse prijave na posamezno prireditev morajo biti v pisni obliki ali na e-naslov oklkd.koper@gmail.com poslane najmanj deset dni pred prireditvijo. Prijav, prejetih po roku, ne bomo upoštevali.
14. 10.	OBALNO-KRAŠKO LKD - KOPER	Elvis Bellina oklkd. koper@gmail.com	UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	LD Slavnik – Materija, lovska koča v Skandanci	Vse prijave na posamezno prireditev morajo biti v pisni obliki ali na e-naslov oklkd.koper@gmail.com poslane najmanj deset dni pred prireditvijo. Prijav, prejetih po roku, ne bomo upoštevali.
21. 10.	OBALNO-KRAŠKO LKD - KOPER	Elvis Bellina-oklkd. koper@gmail.com	JZP, PP, ŠPP za ptičarje	NIC center LZK, Srgaši 38/b	Vse prijave na posamezno prireditev morajo biti v pisni obliki ali na e-naslov oklkd.koper@gmail.com poslane najmanj deset dni pred prireditvijo. Prijav, prejetih po roku, ne bomo upoštevali.
8. 4.	SLOVENSKI KLUB RETRIEVERJEV (PRINAŠALCEV)	Aleksandra Dajčar skr@klub-retrieverjev.si	Telesno ocenjevanje, vzrejna preizkušnja in PNZ za prinašalce	Določeno bo naknadno.	
27. 5.	SLOVENSKI KLUB RETRIEVERJEV (PRINAŠALCEV)	Nika Krumpak show@klub-retrieverjev.si	Specialna razstava/samostojna – s podelitvijo CAC	Določeno bo naknadno.	
23. 9.	SLOVENSKI KLUB RETRIEVERJEV	Aleksandra Dajčar skr@klub-retrieverjev.si	Telesno ocenjevanje, vzrejna preizkušnja in preizkus naravnih zasnov za prinašalce	Določeno bo naknadno.	
14. 10.	SLOVENSKI KLUB RETRIEVERJEV (PRINAŠALCEV)	Aleksandra Dajčar skr@klub-retrieverjev.si	LP-R prinašalcev	Določeno bo naknadno.	
1. 4.	ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN GORICA	tajništvo ZLD Gorica info@zldgorica.si	Telesno ocenjevanje za vse pasme lovskih psov	Zeleni gaj pri Dornberku (začetek ob 8. uri na plesišču)	Potrebna prijava do 14 dni pred prireditvijo. Poznejše prijave ne bodo mogoče. Prijave pošljite na naslov: Zveza lovskih družin Gorica, Prešernova 17, 5000 Nova Gorica. Pošljete obojestransko fotokopijo rodovnika psa, na katerem morajo biti napisani tudi: ime in priimek ter naslov lastnika psa, številka vodnika za stik in podatek, iz katere LD je prijavitelj, če je njen član.
2. 4.	ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN GORICA	tajništvo ZLD Gorica info@zldgorica.si	Pomladanska vzrejna preizkušnja za ptičarje	LD Čaven, lovska koča v Gojačah, ob 8. uri	Potrebna je prijava 14 dni pred prireditvijo. Poznejše prijave ne bodo mogoče. Prijave pošljite na naslov: Zveza lovskih družin Gorica, Prešernova 17, 5000 Nova Gorica. Pošljete obojestransko fotokopijo rodovnika psa, na katerem morajo biti napisani: tudi ime in priimek ter naslov lastnika psa, številka vodnika za stik in podatek, iz katere LD prihaja vodnik, če je njen član.
3. 5.	ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN GORICA	tajništvo ZLD Gorica info@zldgorica.si	UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	LD Grgar, lovska koča na Grgarskih Ravnah 18/a, ob 8. uri	Potrebna je prijava 14 dni pred prireditvijo. Poznejše prijave ne bodo mogoče. Prijave pošljite na naslov: Zveza lovskih družin Gorica, Prešernova 17, 5000 Nova Gorica. Pošljete obojestransko fotokopijo rodovnika psa, na katerem morajo biti napisani tudi: ime in priimek ter naslov lastnika psa, številka vodnika za stik in podatek, iz katere LD prihaja, če je njen član.
23. 9.	ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN GORICA	tajništvo ZLD Gorica info@zldgorica.si	JZP, PP, ŠPP za ptičarje	LD Čaven, zbor lovska koča v Gojačah, ob 8. uri	Potrebna je prijava do 14 dni pred prireditvijo. Poznejše prijave ne bodo mogoče. Prijave pošljite na naslov: Zveza lovskih družin Gorica, Prešernova 17, 5000 Nova Gorica. Pošljete obojestransko fotokopijo rodovnika psa, na katerem morajo biti napisani tudi: ime in priimek ter naslov lastnika psa, številka vodnika za stik in podatek, iz katere LD prihaja vodnik, če je njen član.

30. 9.	ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN GORICA	tajništvo ZLD Gorica info@zldgorica.si	PNZ za jamarje in C-preizkušnja za terierje + TO za pse jamarje (s potrdilom!)	Pred Gostilno Oddih v Solkanu ob 8. uri	Potrebna je prijava do 14 dni pred prireditvijo. Poznejše prijave ne bodo mogoče. Prijave pošljete na naslov: Zveza lovskih družin Gorica, Prešernova 17, 5000 Nova Gorica. Pošljite obojestransko fotokopijo rodovnika psa, na katerem morajo biti napisani tudi: ime in priimek ter naslov lastnika psa, številka vodnika za stik in podatek, iz katere LD prihaja vodnik, če je njen član.
7. 10.	ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN GORICA	tajništvo ZLD Gorica info@zldgorica.si	PNZ + TO za pse goniče (s potrdilom)	Lovska koča na Erzelju (stara OŠ). Zbor ob 8. uri.	Potrebna je prijava do 14 dni pred prireditvijo. Poznejše prijave ne bodo mogoče. Prijave pošljete na naslov: Zveza lovskih družin Gorica, Prešernova 17, 5000 Nova Gorica. Pošljite obojestransko fotokopijo rodovnika psa, na katerem morajo biti napisani tudi: ime in priimek ter naslov lastnika psa ter številka vodnika za stik in podatek, iz katere LD prihaja, če je njen član.
21. 10.	ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN GORICA	tajništvo ZLD Gorica info@zldgorica.si	PNZ in UP španjelov, PNZ in LPP prinašalcev, MP in VP za nemške prepeličarje + TO za pse (s potrdilom)	Zbor ob 8. uri pred gostiščem Kogoj, Bilje	Potrebna je prijava do 14 dni pred prireditvijo. Poznejše prijave ne bodo mogoče. Prijave pošljete na naslov: Zveza lovskih družin Gorica, Prešernova 17, 5000 Nova Gorica. Pošljite obojestransko fotokopijo rodovnika psa, na katerem morajo biti napisani tudi: ime in priimek ter naslov lastnika psa, številka vodnika za stik in podatek, iz katere LD prihaja, če je njen član.
28. 10.	ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN GORICA	Tomaž Burazer info@zldgorica.si	VUP za jazbečarje	Pred Gostilno Oddih v Solkanu (zbor ob 8. uri)	Prireditve bo organizirana v sodelovanju z DVK za jamarje. Na prireditve se je treba prijaviti najmanj 14 dni pred prireditvijo.
1. 4.	ZVEZA LOVSKIH KINOLOGOV POMURJA	Sašo Ferenčič saso.ferencic@gmail.com	PZP ptičarjev	LD Tišina	
22. 4.	ZVEZA LOVSKIH KINOLOGOV POMURJA	Sašo Ferenčič saso.ferencic@gmail.com	Telesno ocenjevanje za vse pasme lovskih psov	LD Radenci	
3. 6.	ZVEZA LOVSKIH KINOLOGOV POMURJA	Sašo Ferenčič saso.ferencic@gmail.com	UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov	LD Cankova	
30. 9.	ZVEZA LOVSKIH KINOLOGOV POMURJA	Sašo Ferenčič saso.ferencic@gmail.com	JZP, PP, ŠPP za ptičarje	LD Tišina	
30. 9.	ZVEZA LOVSKIH KINOLOGOV POMURJA	Sašo Ferenčič saso.ferencic@gmail.com	PNZ in UP za šarivce, PNZ za prinašalce, Mladinska ter vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje	LD Tišina	
7. 10.	ZVEZA LOVSKIH KINOLOGOV POMURJA	Sašo Ferenčič saso.ferencic@gmail.com	PNZ za jamarje	LD Mlajtinci	

Foto: Miran Krapež

Predvidena legla lovskih psov

Nemški lovski terier (SLRLt):

Oče: 5/I, mati: 5/II, 3. 4. 2023.

Jože Štefančič,
Pleterje 12 a, 8272 Zdole.
Tel.: 070/848-899.

Oče: 5/I, mati: 5/I, 10. 4. 2023.
Ivan Vrhovnik,
Otiški Vrh 49,
2373 Šentjanž pri Dravogradu.
Tel.: 041/448-197.

Oče: 5/I, mati: 5/I, 15. 4. 2023.
Darko Pungersič,
Vinji Vrh 8 b,
8220 Šmarješke Toplice.
Tel.: 041/913-315.

Oče: 5/I, mati: 5/I, 19. 4. 2023.
Alen Kuček,
Primož 6, 8293 Studenec.
Tel.: 040/210-067.

Kratkodlaki jazbečar (SLRJK):

Oče: 5/I, mati: 5/I, 16. 2. 2023.
Martin Keblič,
Male Dole 47, 3212 Vojnik.
Tel.: 031/459-900.

Oče: 5/I, mati: 5/I, 7. 4. 2022.
Aljaž Čermelj,
Dolga Poljana 42, 5271 Vipava.
Tel.: 070/818-169.

Resasti jazbečar (SLRJR):

Oče: 5/I, mati: 5/I, 15. 3. 2023.
Darko Krapež,
Predmeja 72 a, 5270 Ajdovščina.
Tel.: 031/668-972.

Brak-jazbečar (SLRBj):

Oče: 5/I, mati: 5/II, 4. 3. 2023.
Boštjan Šuštaršič,
Stranska vas 2h, 8360 Žužembek.
Tel.: 041/358-429.

Oče: 4/I, mati: 5/I, 1. 4. 2023.
Boštjan Šuštaršič,
Stranska vas 24, 8360 Žužembek.
Tel.: 041/358-429.

Oče: 5/II, mati: 4/II, 14. 4. 2023.
Ciril Janežič,
Puščava 7, 8230 Mokronog.
Tel.: 041/202-756.

Posavski gonič (SLRGp):

Oče: tuji plemenjak,
mati: 4/I, 15. 3. 2023.
Žiga Kapelj,

Pod Zavrtnice 7, 6257 Pivka.
Tel.: 041/649-467.

Brandl brak (SLRBrb):

Oče: 4/I, mati: 5/I, 29. 3. 2023.
Aljoša Gorkič,
Bilje 158, 5292 Renče.
Tel.: 064/260-516.

Oče: 5/I, mati: 5/I, 5. 4. 2023.
David Ferk,
Gortinska cesta 77, 2366 Muta.
Tel.: 040/852-240.

Oče: 5/I, mati: 4/I, 11. 4. 2023.
Damjan Purg,
Breg 35, 2322 Majšperk.
Tel.: 031/248-507.

Bavarski barvar (SLRBb):

Oče: 5/II, mati: 5/II, 19. 3. 2023.
Alojz Drnovšek,
Cesta 9. avgusta 81, 1410 Zagorje.
Tel.: 031/270-138.

Oče: 4/I, mati: 5/I, 30. 3. 2023.
Igor Grašak,
Gorenjci pri Adlešičih 3 a,
8341 Adlešiči.
Tel.: 031/392-550.
Oče: 5/II, mati: 4/I, 16. 4. 2023.
Jože Skitek,
Dolga Brda 47, 2391 Prevalje.
Tel.: 040/613-448.

Oče: 5/I, mati: 5/I, 22. 4. 2023.
Branko Ambrožič,
Planina pri Cerknem 29 a,
5282 Cerkno.
Tel.: 041/619-537.

Madžarska kratkodlaka viža (SLRMvk):

Oče: 4/JZP, mati: 4/JZP, 28. 3. 2023.
Jože Vasle,
Ob Savinji 147, 3313 Polzela.
Tel.: 041/240-799.

Nemški prepeličar (SLRPr):

Oče: 4/I, mati: 3/II, 26. 3. 2023.
Miha Grossi,
Razdrto 45, 6225 Hruševje.
Tel.: 040/237-570.

Oče: 5/II, mati: 5/I, 21. 3. 2023.
Vinko Otorepec,
Dobrič 29, 3313 Polzela.
Tel.: 041/809-143.

Kinološka zveza Slovenije

Carl Zeiss DIATAL, 8 x 56, (450 €)
in ruski širokokotni, 4 x 24 (120 €).
Tel.: 068/177-526.

Prodajam repetirno risanico, kal.
308 Win. Titan 6, s strelnim daljnogledom Hawke; lepo ohranjena.
Cena po dogovoru. Tel.: 031/791-444.

Prodajam repetirno risanico Crvena Zastava, kal. 7 x 64, s strelnim daljnogledom Swarovski, 6 x 42 (zasušna montaža). Cena po dogovoru. Tel.: 031/425-878.

Prodajam puško Merkel Suhl, driling 7 x 57 R, 12 x 12, vložna cev je tip 22, Borovlje. Prav tako prodam trap puško. Tel.: 031/557-321.

Lovski psi

Prodajam resastega jazbečarja moškega spola, starega šest mesecev, odličnih staršev, oba imata opravljeno preizkušnjo po krvni sledi. Oče ima opravljen tudi VUP. Informacije po tel.: 031/648-643.

Prodajam mladiče pasme alpski brak-jazbečar, jelenje rdeče barve, starši in vsi potomci zelo delovnih linij. Mladiči bodo za oddajo po 10. 4. 2023. Tel.: 041/493-875.

Aprila pričakujemo leglo nemških kratkodlakih ptičarjev. Mati: Hana Cvičkova, telesna ocena odlično, PZP 55 t, derbi l.n.r., Solms: l. n. r.; oče: His von der Madlage, telesna ocena odlično, Derbi l. n. r., JZP 192 t. Tel.: 031/413-453.

Nemški kratkodlaki ptičar, star sedem mesecev, išče nov dom. Tel.: 041/753-877.

Za paritev je na voljo nemški lovski terier z rodovnikom SLRLt-008842, star šest let. Ima odlično telesno oceno, s trajnim vzrejnim dovoljenjem in se odlikuje z veliko veselja do dela v gozdu in

za jamarjenje. Tel.: 031/340-803 (Jože Peček).

Drugo

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tistega leta. Tel.: 051/611-377.

Kupim odpadlo rogovje navadnega jelena in jelena damjaka. Tel.: 031/435-932.

Po ugodni ceni **prodajam kakovostno ustrojene kože** notri. Tel.: 041/844-662.

APRIL

Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)
		vzide	zaide vzide zaide začel konec
1. So	14:27	5:13	6:43 19:30 5:36 20:37
2. Ne	15:34	5:36	6:41 19:31 5:34 20:38
3. Po	16:41	5:56	6:39 19:32 5:32 20:40
4. To	17:48	6:13	6:37 19:34 5:30 20:41
5. Sr	18:56	6:30	6:35 19:35 5:28 20:43
6. Če	20:06	6:46	6:33 19:36 5:26 20:44
7. Pe	21:18	7:04	6:31 19:38 5:24 20:46
8. So	22:34	7:24	6:30 19:39 5:22 20:47
9. Ne	23:50	7:50	6:28 19:40 5:20 20:49
10. Po	—	8:23	6:26 19:42 5:17 20:50
11. To	1:06	9:07	6:24 19:43 5:15 20:52
12. Sr	2:14	10:05	6:22 19:44 5:13 20:53
13. Če	3:11	11:15	6:20 19:46 5:11 20:55
14. Pe	3:55	12:34	6:18 19:47 5:09 20:56
15. So	4:29	13:56	6:17 19:48 5:07 20:58
16. Ne	4:55	15:18	6:15 19:50 5:05 21:00
17. Po	5:17	16:38	6:13 19:51 5:03 21:01
18. To	5:37	17:56	6:11 19:52 5:01 21:03
19. Sr	5:56	19:14	6:09 19:54 4:59 21:04
20. Če	6:16	20:31	6:08 19:55 4:57 21:06
21. Pe	6:38	21:48	6:06 19:56 4:55 21:07
22. So	7:04	23:02	6:04 19:58 4:53 21:09
23. Ne	7:35	—	6:02 19:59 4:51 21:11
24. Po	8:16	0:12	6:01 20:00 4:49 21:12
25. To	9:05	1:13	5:59 20:02 4:47 21:14
26. Sr	10:02	2:04	5:57 20:03 4:45 21:16
27. Če	11:06	2:44	5:56 20:04 4:43 21:17
28. Pe	12:12	3:15	5:54 20:06 4:41 21:19
29. So	13:19	3:40	5:52 20:07 4:39 21:21
30. Ne	14:26	4:01	5:51 20:08 4:37 21:22

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBAS12X.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

SEJEM LOVSKE RABLJENE OPREME – LOVSKI BOLŠJAK

Lovska družina (LD) Bled prireja v nedeljo, 14. maja 2023, že tradicionalni sejem rabljene lovske opreme v lovskem domu LD Bled pod blejskim gradom.

Sejem bo trajal od 9. do 12. ure.

Izkušnje iz prejšnjih let kažejo, da je za lovce zanimiva vsa lovska oprema, orožje, strelni daljnogledi, dvogledi, lovska literatura, slavnostne lovske obleke pa tudi zgodovinski predmeti s področja lova. Na sejemu bodo vabljeni tudi trgovci z lovskimi artikli in razni rokodelci s svojimi izdelki.

Za ponudnike bo dom odprt že od 8. ure naprej. Pridite čim prej, da si zagotovite ustrezen prostor.

Za vse udeležence sejma je vstop prost.

Informacije lahko dobite:

- starešina LD Bled Vinko Vogelnik (tel.: 041/691-219),
- LD Bled, Grajska 59, 4260 Bled,
- e-pošta: lovska.druzina.bled@gmail.com

MALI OGLASI

Orožje in lovska optika

Prodajam kombinirano puško ČZ Uh. Brod, kal. 12/7 x 57 R, s piko, šibrenico Crvena Zastava, kal. 12/12, repetirno risanico ČZ, kal. 7 x 64, s strelnim daljnogledom. Tel.: 070/562-866.

Prodajam puški: kombinirko Poldi Special-Steel, kal. 12/7 x 57 R, in dvocevno šibrenico. Tel.: 031/433-997.

Prodajam MK-puško Baikal z japonskim strelnim daljnogledom

4 x 20. Puška je skoraj neuporabljena, priložim pa še odlično prevleko, naboje in torbico za naboje. Tel.: 041/638-014.

Prodajam repetirko risanico CZ, kal. 8 x 57, s strelnim daljnogledom 2–10 x 50 (Suhlova montaža). Cena po dogovoru. Tel.: 041/937-010.

Prodajam zelo poceni ruski daljnogled, 10 x 50 (120 €), digitalni daljinomer Swarovski (300 €) ter nerabljen strelni daljnogleda

**Vzrejna komisija
Kinološke zveze Slovenije za goniče**

organizira

VZREJNI PREGLED GONIČEV,

ki bo v soboto, **15. aprila 2023**, ob 9. uri pri Gostilni Kavšek, Rače Selo 25 pri Trebnjem, Trebnje.

Na vzrejnem pregledu mora vodnik predložiti: originalni rodovnik psa, obojestransko fotokopijo rodovnika in zdravstveno knjižico psa, iz katere je razvidno, da je pes predpisan cepljen proti steklini. Pogoj za pridobitev vzrejnega dovoljenja sta telesna ocena (odlično, prav dobro) in opravljen preizkus naravnih zasnov (PNZ).

Slavko Žlebnik,
Vzrejna komisija KZS za goniče

Termini predvajanja aprilske oddaje Dober pogled

TV STUDIO BISTRICA: četrtek, 27. 4. 2023 ob 20.00, sobota, 29. 4. 2023, ob 20.00 in nedelja, 3. 5. 2023 ob 11.00.
VTV VELENJE: četrtek, 27. 4. 2023 ob 21.20.
TV IDEJA MURSKA SOBOTA: torek, 25. 4. 2023, ob 19.00 in 20.45.
GTV KRANJ: torek, 25. 4. 2023, ob 19.35 in sredo, 26. 4. 2023, ob 18.00.
VAŠ KANAL NOVO MESTO: četrtek, 27. 4. 2023, ob 22.00 in petek, 28. 4. 2023, ob 10.00.
ATM KRANJSKA GORA: sobota, 29. 4. 2023, ob 20.00.
ETV HD ZAGORJE OB SAVI: četrtek, 4. 5. 2023, ob 20.00.
TV ORMOŽ: petek, 5. 5. 2023, ob 20.00 in nedelja, 7. 5. 2023, ob 10.00.
ORON TV NOTRANJSKA: sobota, 29. 4. 2023, ob 18.00, ponedeljek, 1. 5. 2023, ob 20.00 in sredo, 3. 5. 2023 ob 10.00.

Navedeni termini objav so predvideni. Ker lahko nastanejo spremembe, vas prosimo, da spremljate aktualne TV-sporede posameznih TV-postaj.

Če želite, da je v oddaji predstavljeno tudi delo vaše lovske družine, nas lahko pokličete na telefonsko številko 031/273-825 (Erika).

Povsem vodotesen **LOVSKI DALJNOGLED**
Dobra vidljivost v mraku
Polnjen z nitrogenom
Gumirano ohišje
10-letna garancija
Ugodna cena: 210,00 €

SANJU 8x42 WPR

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

Dežni plašč
Impersoft
100% nepremočljiv, žepi za plen in kapuca
62,50 €

Gumijasti škornji
Percussion Sologne
francoska kvaliteta,
4 mm podloge iz neoprena
119,00 €

Dobra zaščita za deževne dni

AVANTURA
www.avantura.info Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 6030 Postojna
05 726 40 70 | info@avantura.info

CRISPI
THE PRO HUNTERS CHOICE
ASCENT EVO GTX®
LIGHTWEIGHT & PROTECTIVE

www.crispi.si | Jerman-i, d.o.o. - Zastopnik za Slovenijo | Telefon: 064/173-958 | info@jerman-i.si

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Šmidska ulica 13,
1031 Ljubljana-Gruče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5 8x42
Akcijska cena: **199,00 €**

NIKON Monarch5 8x42
Akcijska cena: **319,00 €**

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

Vse za pristrel puške.

Vreča s polnilom Allen 85,00€

Stojalo Allen Fort Carson 39,90€

Vreče in stojala za pristrel
Etuiji za prenašanje pušk
Pasovi za prenašanje pušk
Tarče
Strelivo na zalogi

Etui Parforce All-in 59,99€

VUTE PUŠKARSTVO

Puškarnstvo Vute | Kremplova ulica 2, 2000 Maribor | lovskoaprema.si | info@lovskoaprema.si | Tel: 059 108 495

JAEGER NXT

BLASER R8 ULTIMATE

Blaser kal. 8,5x55 na voljo strankam za testiranje!

MERKEL HELIX Black

**Nova enocevna
prelamača Merkel K5**

AU

ASE UTRA

Dušilec zvoka ASE UTRA RADIEN

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard, Pulsar

Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns, Mauser, pištole Glock

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia, GGG, Hornady

Oblačila: Chevalier, Sitka, Merkel Gear

Razno: 3HGR jermeni, Niggeloh, Marsupio

gsm 041 399 307 ali 031 393 664

email puskarstvo@siol.net

trgovina <http://guns-spendal.com/shop/>

SLOVARMS

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67,

Tel.: 05 620 22 08 Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

E-mail: info@slovarms.si

URNIK:

MINOX
Great Price. Great Performance.

DAS ORIGINAL

J.P. SAUER & SOHN

Blaser

LIEMKE

RÖWA
Röbber

**SIGNATURE
TITAN**

PARD

ZEISS

**NIELSEN
SONIC**

freyr & devik

**SWAROVSKI
OPTIK**

RCC

Verney-Carron

HAWKE

Vixen

STRASSER

DD optics

KKC
of Norway

STEINER
GERMANY